

**STRATEGIA  
ROZWIĄZYWANIA  
PROBLEMÓW  
SPOŁECZNYCH**

*wraz z badaniami  
społecznymi dla*

**G M I N Y  
JEDLNIA - LETNISKO**

*na lata 2022 - 2026*



## SPIS TREŚCI

<b>1. Wprowadzenie.....</b>	<b>6</b>
1. Metodologia opracowania Strategii .....	8
2. Podstawy prawne .....	12
3. Spójność z dokumentami strategicznymi .....	15
3.1. Dokumenty europejskie .....	15
3.2. Dokumenty krajowe .....	17
3.3. Dokumenty regionalne.....	18
3.4. Dokumenty lokalne.....	18
4. Diagnoza problemów społecznych .....	19
<b>2. Charakterystyka gminy Jedlnia - Letnisko.....</b>	<b>24</b>
1. Położenie.....	24
2. Sytuacja demograficzna .....	25
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza .....	28
4. Edukacja i wychowanie .....	32
5. Kultura, sport i rekreacja.....	34
6. Opieka zdrowotna .....	36
7. Bezpieczeństwo publiczne .....	37
8. Działalność organizacji pozarządowych.....	38
9. Pomoc społeczna .....	40
10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych .....	48
<b>3. Diagnoza problemów społecznych .....</b>	<b>49</b>
1. Analiza wyników badania uczniów .....	49
1.1. Struktura badanej próby.....	49
1.2. Problem alkoholowy .....	50
1.3. Problem nikotynowy .....	53



1.4.	<i>Problem narkotykowy</i> .....	57
1.5.	<i>Problem przemocy</i> .....	65
1.6.	<i>Działania profilaktyczne</i> .....	73
2.	<i>Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców</i> ....	76
2.1.	<i>Struktura badanej próby</i> .....	76
2.2.	<i>Problem alkoholowy</i> .....	79
2.3.	<i>Problem nikotynowy</i> .....	84
2.4.	<i>Problem narkotykowy</i> .....	87
2.5.	<i>Problem przemocy</i> .....	89
2.6.	<i>Działania profilaktyczne</i> .....	96
3.	<i>Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród sprzedawców napojów alkoholowych</i> .....	100
3.1.	<i>Struktura badanej próby</i> .....	100
3.2.	<i>Problem uzależnień z perspektywy sprzedawców</i> .....	102
4.	<b>Diagnoza sytuacji społecznej gminy Jedlnia - Letnisko</b> .....	111
1.	<i>Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej</i> .....	111
2.	<i>Wsparcie osób z niepełnosprawnościami</i> .....	119
3.	<i>Zdrowie psychiczne</i> .....	124
4.	<i>Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych</i> .....	125
5.	<i>Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie</i> .....	132
6.	<i>Aktywność i integracja społeczna seniorów</i> .....	137
7.	<i>Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu</i> .....	142
8.	<i>Wsparcie osób z problemem ubóstwa</i> .....	146
9.	<i>Problem przestępczości</i> .....	149
10.	<i>Analiza SWOT</i> .....	151



<b>5. Część programowa .....</b>	<b>154</b>
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych .....	155
2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych .....	156
3. Ramy finansowe Strategii .....	172
4. System wdrażania Strategii .....	173
5. System aktualizacji Strategii .....	174
6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii .....	175
7. Monitoring i ewaluacja .....	176
<b>6. Wnioski i podsumowanie .....</b>	<b>182</b>
<b>7. Bibliografia .....</b>	<b>184</b>
<b>8. Spis rysunków, tabel i wykresów .....</b>	<b>186</b>
Spis rysunków .....	186
Spis tabel .....	186
Spis wykresów .....	189



## **Wykaz skrótów:**

**KBPN** - Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

**KDR** - Karta Dużej Rodziny

**GBP** - Gminna Biblioteka Publiczna

**GKRPA** - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

**GOK** - Gminny Ośrodek Kultury

**GOPS** - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

**GUS** - Główny Urząd Statystyczny

**UG** - Urząd Gminy

**PARPA** - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

**PCPR** - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

**PFRON** - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

**PUP** - Powiatowy Urząd Pracy

**KP** - Komisariat Policji

**ZI** - Zespół Interdyscyplinarny



## Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie<sup>1</sup>. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026<sup>2</sup> jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mających na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

<sup>1</sup> Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

<sup>2</sup> Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia-Letnisko na lata 2022-2026” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.



Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, wyniki przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, system wdrażania, monitoring, ewaluację i ramy finansowe. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ❖ wspieranie rodziny,
- ❖ wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- ❖ zdrowie psychiczne,
- ❖ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- ❖ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- ❖ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ❖ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ❖ wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- ❖ problem przestępczości.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.



Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Jedlnia - Letnisko dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

## 1. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego obrazu Gminy w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej. W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- ❖ planowanie strategiczne (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- ❖ planowanie taktyczne (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- ❖ planowanie operacyjne (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych<sup>3</sup>.

<sup>3</sup> R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.





Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowane na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, jak Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Narkomanii wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Kolejna tabela przedstawia elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

**Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**

Lp.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemów i głównych potrzeb jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Diagnoza problemów społecznych	Przedstawienie wyników badań ankietowych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.
3	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów wskazanych w niej, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
4	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.



5	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.
---	---	---

*Źródło: opracowanie własne*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i organizacjom pozarządowym odpowiednie wspieranie oraz wzmacnianie potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań mieszkańców Gminy oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania ich potencjału.



## 2. PODSTAWY PRAWNE

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą juretryczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 z późn. zm.) art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *opracowanie i realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*<sup>4</sup>.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

---

<sup>4</sup> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

**AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA**

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

**AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA  
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM**

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).



## **AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO**

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
5. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
9. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007),
10. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn. zm.).

## **AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE**

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).



## **AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU**

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.).

### **3. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, Kraju, Regionalnym oraz Lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

#### **3.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE**

„Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ❖ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- ❖ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- ❖ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- ❖ „Unia innowacji” - projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- ❖ „Młodzież w drodze” - projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;



- ❖ „Europejska agenda cyfrowa” - projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- ❖ „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” - projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- ❖ „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” - projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- ❖ „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” - projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- ❖ „Europejski program walki z ubóstwem” - projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa<sup>5</sup>.

---

<sup>5</sup> Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.





### 3.2. DOKUMENTY KRAJOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ❖ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem. Jej głównym celem jest: tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.
- ❖ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*<sup>6</sup>. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
  1. Wzrost zatrudnienia.
  2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
  3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
  4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
  5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- ❖ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
  1. Współdziałanie - społeczeństwo obywatelskie,
  2. Kultura - tożsamość i postawy obywatelskie,
  3. Kreatywność - potencjał kulturowy i kreatywny.

<sup>6</sup> Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.



### **3.3. DOKUMENTY REGIONALNE**

Na poziomie regionalnym najważniejszym dokumentem strategicznym dla Gminy Jedlnia - Letnisko jest Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku oraz Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2030 roku.

### **3.4. DOKUMENTY LOKALNE**

Jednym z dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym jest Program Rewitalizacji dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2016-2023, którego celem jest zdiagnozowanie potrzeb obszaru rewitalizacji oraz ujawnienie ich potencjału. Zakłada wieloletni plan działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju.



#### 4. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem - zmiana społeczna, efektem zaś - przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki<sup>7</sup>. Diagnozę społeczną przeprowadza się w celu:

- ❖ identyfikacji przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- ❖ rozpoznania wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- ❖ wskazania skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- ❖ identyfikacji regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- ❖ analizy podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- ❖ wskazania proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Rzetelnie przeprowadzona diagnoza jest fundamentem do planowania różnych programów rozwiązywania problemów społecznych. Wiedza, którą dostarcza nam diagnoza pozwala na odpowiednią alokację zasobów w polecane programy. Dlatego jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia właściwych i adekwatnych działań w społeczeństwie.

---

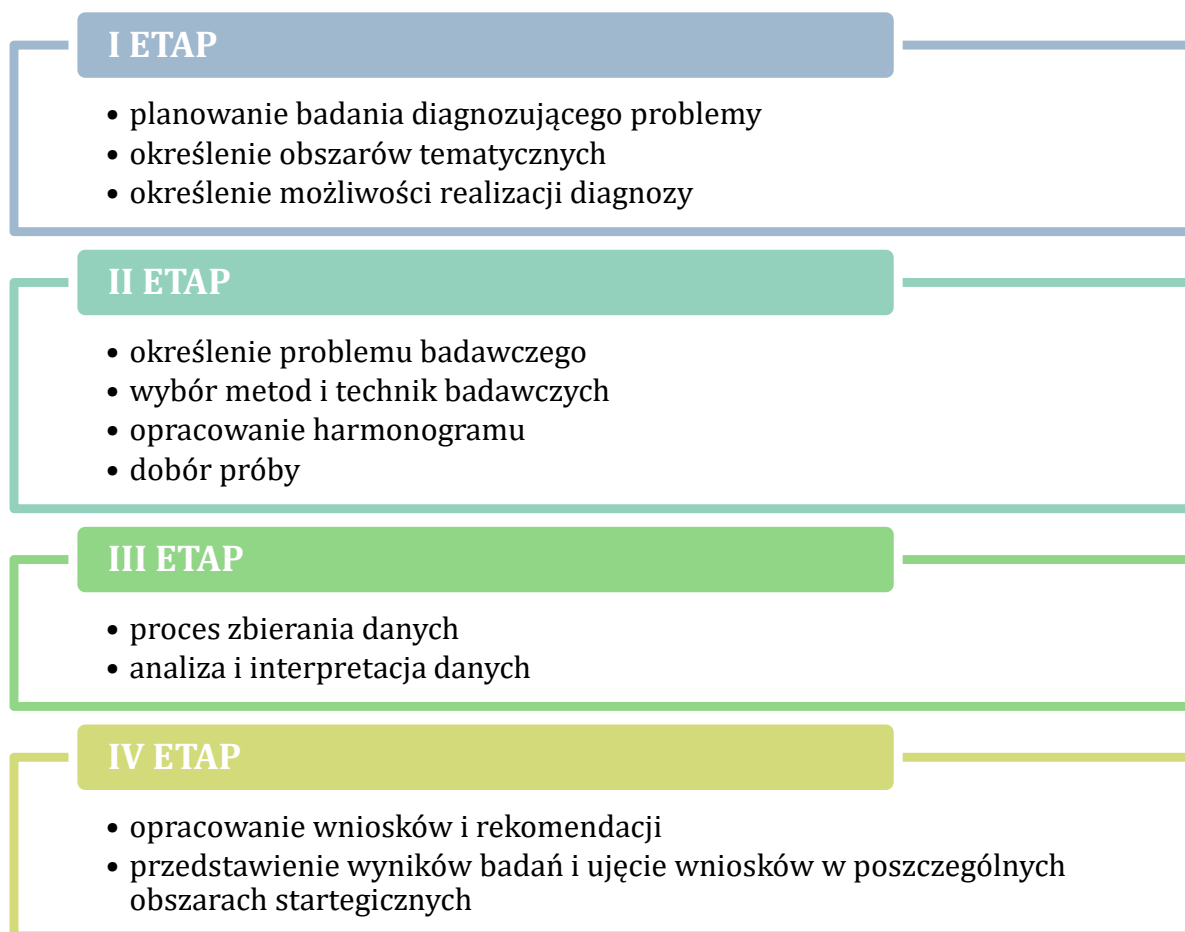
<sup>7</sup> Szatur - Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

**METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH**

Niniejsza diagnoza realizowana na zlecenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- ❖ rozpoznania problemów występujących wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy,
- ❖ określenia skali oraz zakresu występujących problemów,
- ❖ ukazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

**Rysunek 1. Etapy badania**

## PROBLEMATYKA BADANIA

G m i n a J e d l n i a - L e t n i s k o

# PROBLEMY SPOŁECZNE - zakres prac badawczych

- ▶ Problem alkoholowy
- ▶ Problem nikotynowy
- ▶ Problem narkotykowy
- ▶ Przemoc w rodzinie
- ▶ Przemoc rówieśnicza
- ▶ Cyberprzemoc
- ▶ Profilaktyka

## WYBÓR METOD I TECHNIK BADAWCZYCH

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko na temat problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych: dorosłych mieszkańców Gminy, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.



Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza<sup>8</sup>. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedno, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”, „dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać do całej populacji. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę, niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację<sup>9</sup>.

Badania zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. W przypadku uczniów oraz dorosłych mieszkańców zastosowano badanie ankietowe za pomocą **techniki CAWI** (*Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie. Badania wśród sprzedawców napojów alkoholowych zostały wykonane za pomocą **techniki PAPI** (*Paper And Pen Personal Interview*), która opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety.

Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk.

<b>Uczniowie</b>	CAWI
<b>Dorośli mieszkańcy</b>	CAWI
<b>Sprzedawcy napojów alkoholowych</b>	PAPI

<sup>8</sup> Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

<sup>9</sup> Przewłocka J., *CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*, s. 97.

**DOBÓR PRÓBY**

Badania zostały przeprowadzane od listopada do grudnia 2021 roku i wzięło w nich udział łącznie 346 osób. Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

**Rysunek 2. Struktura próby badawczej**

PRÓBA BADAWCZA		
Dorośli mieszkańcy	Uczniowie	Sprzedawcy napojów alkoholowych
161 osób	168 osób	17 osób

**NARZĘDZIA BADAWCZE**

Do przeprowadzenia badań wykorzystany został kwestionariusz ankiety, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów. Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta.

Wyniki przedstawione w Strategii i Diagnozie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 2%).

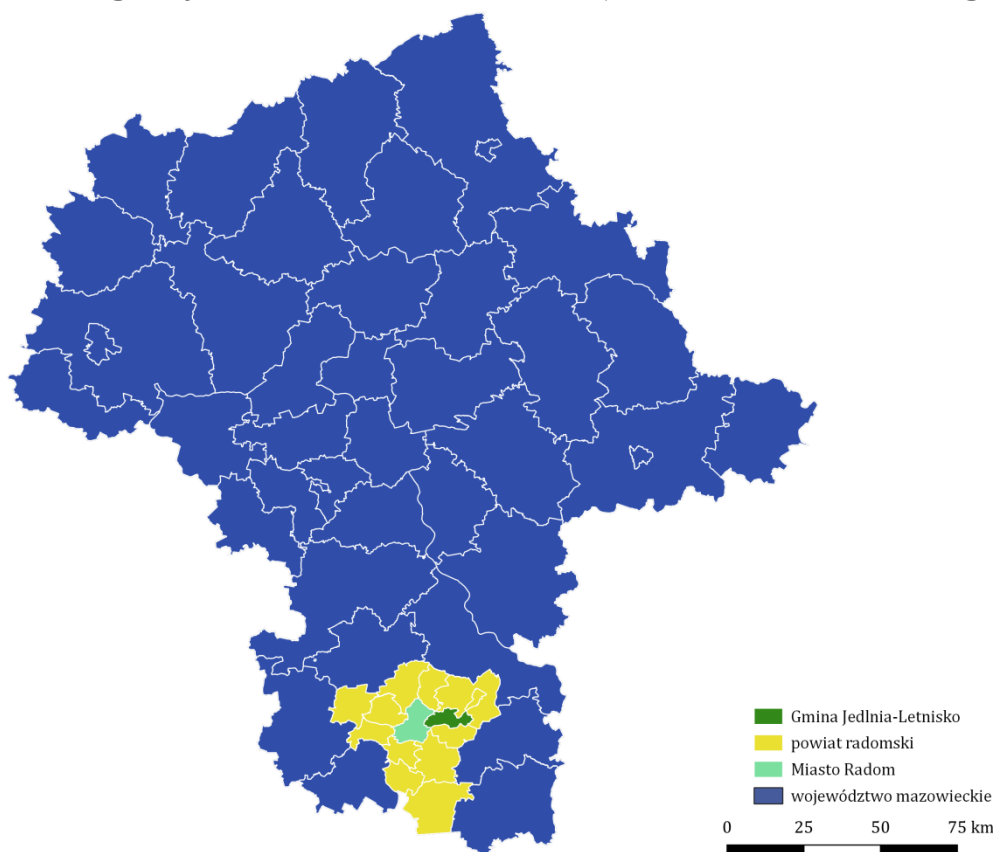


# Charakterystyka Gminy Jedlnia - Letnisko

## 1. POŁOŻENIE

Jedlnia - Letnisko to gmina wiejska położona w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie radomskim. Jej obszar znajduje się w obrębie mezoregionu Równiny Radomskiej, który jednocześnie stanowi część Niziny Mazowieckiej. Gmina Jedlnia - Letnisko zajmuje powierzchnię 65,57 km<sup>2</sup>, co stanowi około 4,3% obszaru powiatu. Gmina od zachodu graniczy z Miastem Radom, od północy z gminami Jastrzębia i Pionki, od wschodu z gminą Pionki oraz od południa z gminą Gózd. Administracyjnie Gmina składa się z 21 wsi sołeckich, tj.: Aleksandrów, Antoniówka, Cudnów, Dawidów, Groszowice, Gzowice, Gzowice - Folwark, Gzowice - Kolonia, Jedlnia - Letnisko, Lasowice, Maryno, Myśliszewice, Natolin, Piotrowice, Rajec Poduchowny, Rajec Szlachecki, Sadków, Sadków Górki, Siczki, Słupica i Wrzosów.

**Rysunek 3. Położenie gminy Jedlnia - Letnisko na tle województwa mazowieckiego**



*Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)*

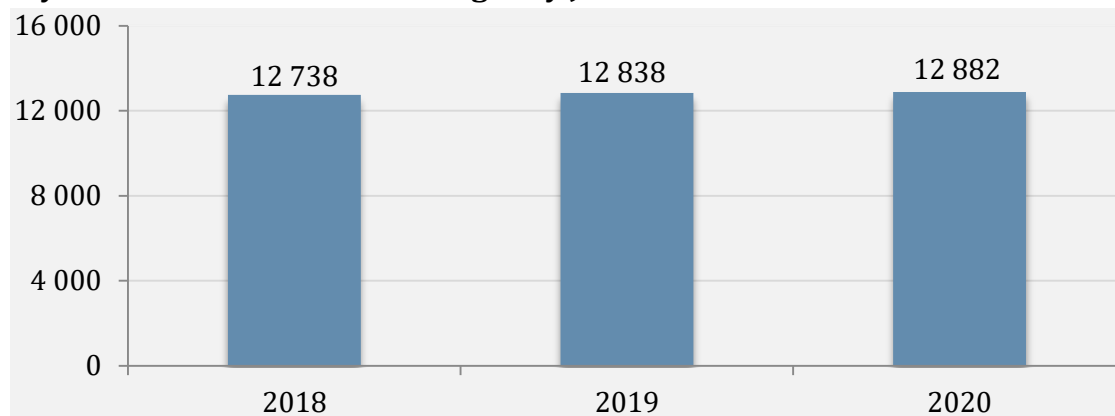




## 2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Jedlnia - Letnisko zamieszkują 12 882 osoby (stan na 31.12.2020 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców uległa zwiększeniu, co obrazuje poniższy wykres. W stosunku do 2018 roku wzrosła ona o 1,19%, natomiast w porównaniu do 2019 roku o 0,3%.

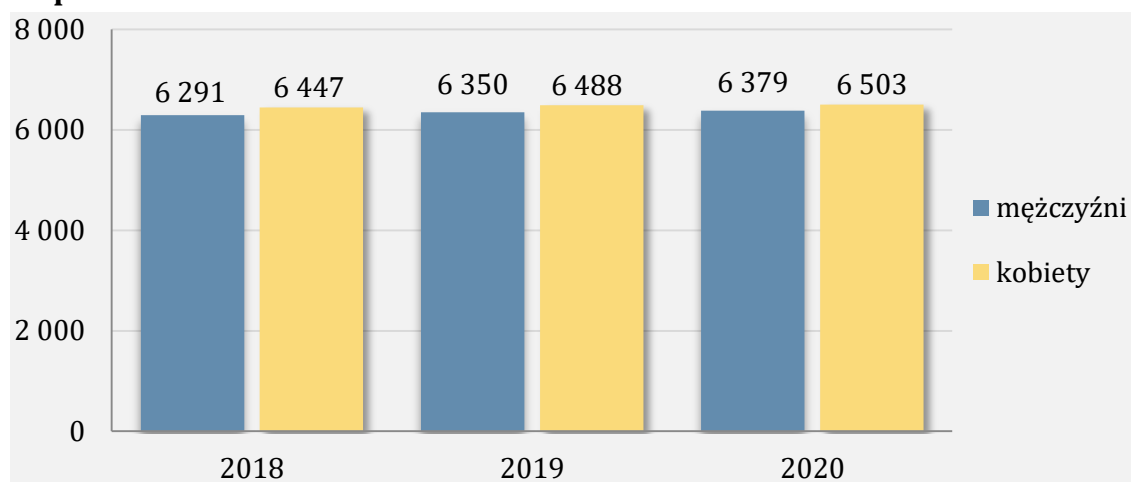
**Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba kobiet zamieszkujących gminę Jedlnia - Letnisko jest nieco większa niż liczba mężczyzn - kobiet jest 6 503, natomiast mężczyzn - 6 379. Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 102, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety. W powiecie radomskim współczynnik ten jest nieco niższy i wynosi 101, natomiast w województwie mazowieckim kształtuje się na znacznie wyższym poziomie - 109.

**Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>



Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Jedlnia - Letnisko ujemny i wynosi -16 (stan na koniec 2020 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu -1,24 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2018-2020 przyrost naturalny w gminie Jedlnia - Letnisko przyjmował wartości dodatnie, natomiast w 2020 roku osiągnął wartość ujemną. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

**Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	137	122	129
zgony	130	114	145
przyrost naturalny	7	8	-16

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w gminie Jedlnia - Letnisko według ekonomicznych grup wieku w 2020 roku przedstawiała się następująco:

- ❖ 19,5% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- ❖ 62,4% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym - dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- ❖ 18,1% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet).

Kolejna tabela prezentuje ekonomiczne grupy wieku w gminie Jedlnia - Letnisko. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku produkcyjnym systematycznie maleje, natomiast w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się nieco odmiennie od wskaźników w całym kraju oraz województwie. W Polsce jest to 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w województwie mazowieckim 20,0% osób w wieku przedprodukcyjnym, 61,3% osób w wieku produkcyjnym oraz 18,7% osób w wieku poprodukcyjnym.

**Tabela 3. Udział ludności gminy Jedlnia - Letnisko według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	19,7	19,5	19,5
wiek produkcyjny	63,1	62,8	62,4
wiek poprodukcyjny	17,2	17,7	18,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Kolejną analizowaną kwestią jest saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych. W 2020 roku zarejestrowano 151 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 108 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosiło 43. W analizowanym roku odnotowano 2 zameldowania oraz 1 wymeldowanie z zagranicy, co daje saldo migracji zagranicznych wynoszące 1. Na przestrzeni ostatnich trzech lat saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych uległo znacznemu zmniejszeniu.

**Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
saldo migracji wewnętrznych	71	96	43
saldo migracji zagranicznych	7	2	1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

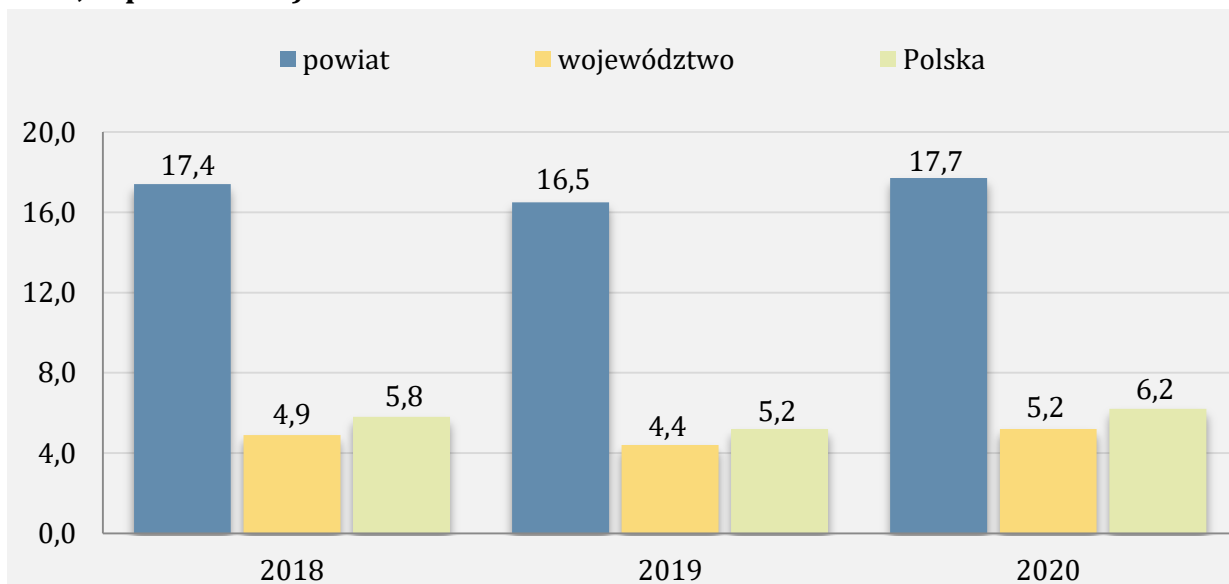


### 3. RYNEK PRACY I SYTUACJA GOSPODARCZA

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie radomskim. W 2020 roku wynosiła 17,7%, a więc była znacznie wyższa od stopy bezrobocia w województwie mazowieckim (5,2%) i Polsce (6,2%). Na przestrzeni trzech ostatnich lat ulegała wahaniom - w stosunku do 2018 roku wzrosła o 0,3 pp., natomiast względem 2019 roku - o 1,2 pp. Podobną tendencję w wahaniach stopy bezrobocia można zauważyć również na poziomie województwa, jak i Polski. Powodem jej wzrostu w 2020 roku jest w głównej mierze pandemia COVID-19. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

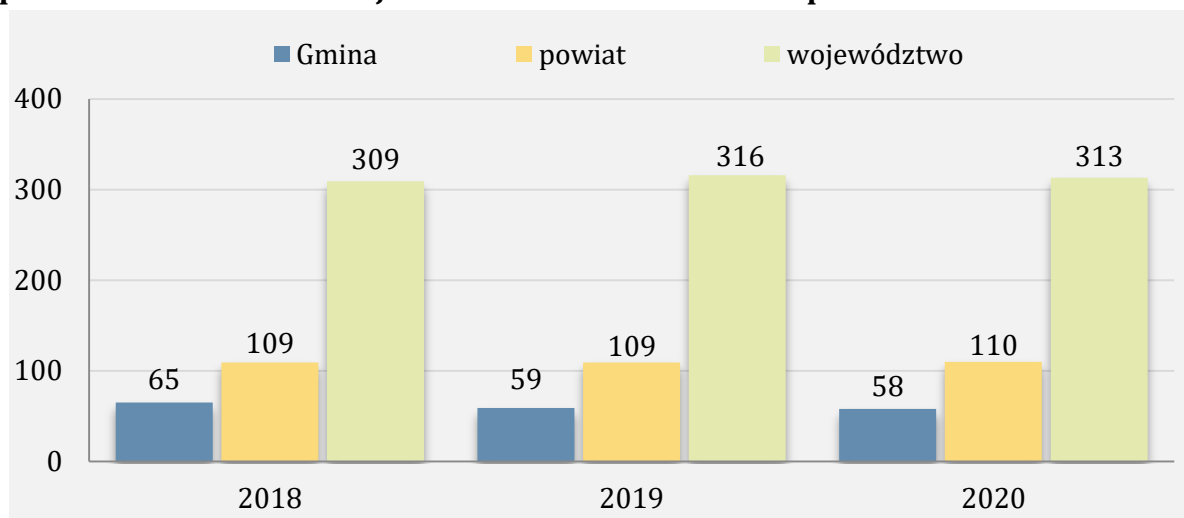
**Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie radomskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)**



Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2020 rok, w gminie Jedlnia - Letnisko na 1000 mieszkańców pracowało 58 osób<sup>10</sup>. Tym samym liczba ta była mniejsza niż na terenie całego powiatu radomskiego (110) oraz znacznie mniejsza niż w województwie mazowieckim (313). W porównaniu do 2018 roku wskaźnik ten przyjął w Gminie tendencję malejącą. Wszystkich pracujących w 2020 roku było 753 osoby. Analizując tę kwestię z podziałem na płeć można zauważyć, że odsetek pracujących mężczyzn był znacznie mniejszy od odsetka kobiet. Mężczyźni stanowili bowiem 38% wszystkich pracujących (289 osób), natomiast kobiety - 62% (464 osoby).

**Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2018-2020**

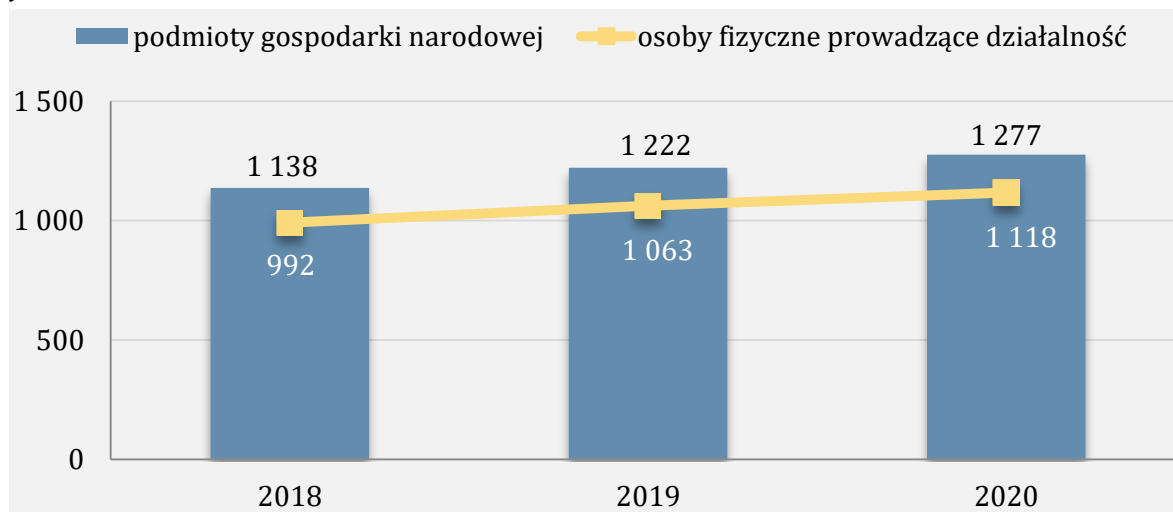


Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Jedlnia - Letnisko pod koniec 2020 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 1 277 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - było ich 1 118 (87,5%). Podobnie sytuacja wyglądała w 2019 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 1 063, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność - 1 222. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Jedlnia - Letnisko uległa zwiększeniu o 12,2%, natomiast liczba osób fizycznych prowadzących działalność wzrosła o 12,7%.

<sup>10</sup> Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

**Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w Gminie koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych (376 podmiotów) oraz budownictwie (189 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: przetwórstwo przemysłowe (118 podmiotów) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (108 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz z rekultywacją (4 podmioty), a także z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (1 podmiot).

**Tabela 5. Rodzaje prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Jedlnia - Letnisko (stan na koniec 2020 roku)**

sekcja	liczba
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - sekcja G	376
budownictwo - sekcja F	189
przetwórstwo przemysłowe - sekcja C	118
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - sekcja M	108
transport i gospodarka magazynowa - sekcja H	63
opieka zdrowotna i pomoc społeczna - sekcja Q	59

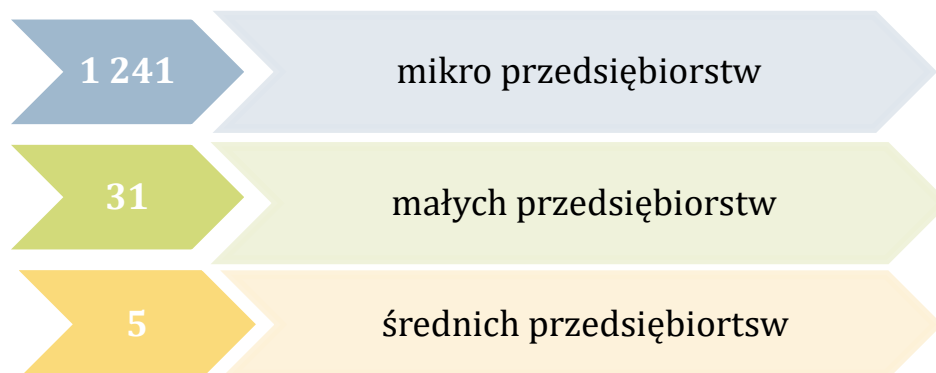


pozostała działalność usługowa - sekcja S, T, U	46
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - sekcja N	30
informacja i komunikacja - sekcja J	27
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - sekcja I	24
działalność finansowa i ubezpieczeniowa - sekcja K	20
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo - sekcja A	18
edukacja - sekcja P	13
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - sekcja R	13
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - sekcja L	9
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją - sekcja E	4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych - sekcja D	1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Przeważającą liczbę podmiotów gospodarczych działających w gminie Jedlnia - Letnisko według klas wielkości stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 1 241 (stan na koniec 2020 roku). Działalność prowadzą również małe przedsiębiorstwa zatrudniające 10-49 pracowników (31) oraz średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 osób (5).

**Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Jedlnia - Letnisko według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)**



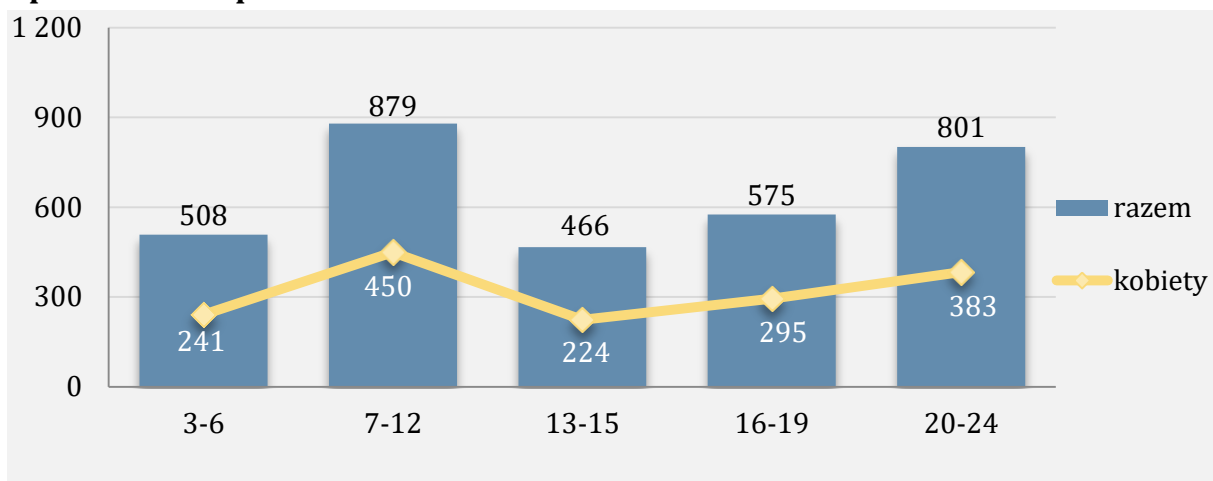
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>



#### 4. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 3 229 mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko, w tym 49% stanowiły kobiety (1 593 osoby), a 51% mężczyźni (1 636 osób). Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało w analizowanym roku 7-12 lat (879 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lata (801 osób), natomiast na trzecim mające 16-19 lat (575 osób). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w omawianym roku prezentuje kolejny wykres.

**Wykres 6. Ludność gminy Jedlnia - Letnisko według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na terenie gminy Jedlnia - Letnisko działalność prowadzi Przedszkole Publiczne, do którego uczęszczało w 2020 roku 164 dzieci oraz następujące jednostki oświatowe:

- 1) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marszałka J. Piłsudskiego w Jedlni - Letnisku,
- 2) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Myśliszewicach,
- 3) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Słupicy,
- 4) Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Natolinie.





W 2020 roku do wszystkich szkół podstawowych na terenie Gminy uczęszczało łącznie 1 273 uczniów. Najwięcej z nich uczyło się w Publicznej Szkole Podstawowej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Jedlni - Letnisku (540), natomiast najmniej w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Brzechwy w Słupicy (110).

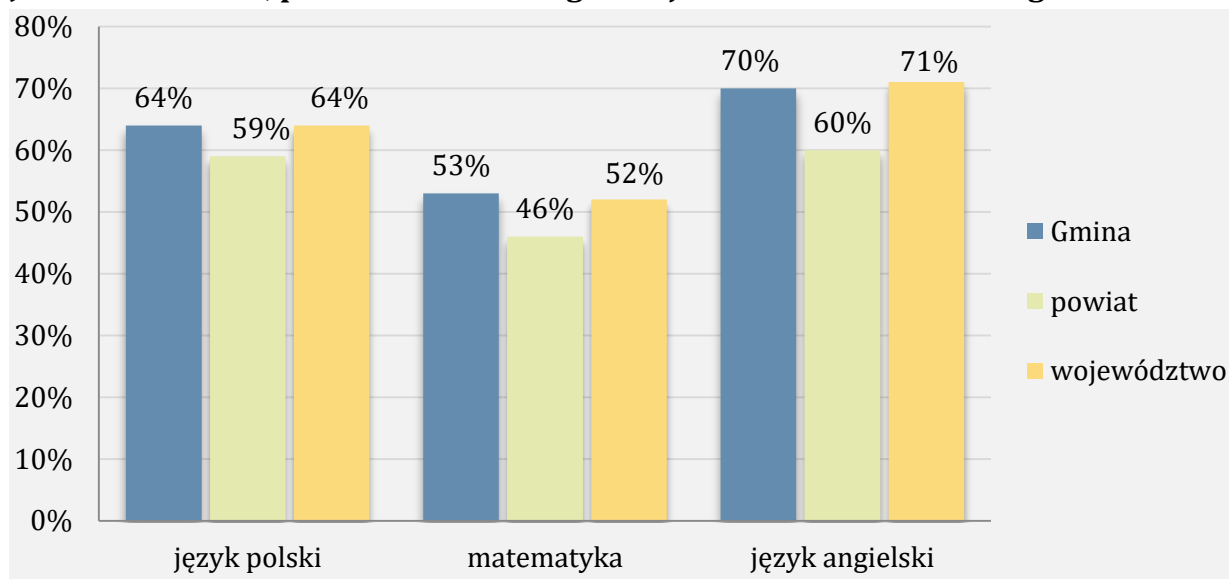
**Rysunek 5. Liczba uczniów w poszczególnych jednostkach oświatowych w gminie Jedlnia - Letnisko w 2020 roku**



*Źródło: Raport o stanie Gminy Jedlnia - Letnisko za rok 2020*

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Jedlnia - Letnisko, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu radomskiego i województwa mazowieckiego. Z danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali nieco lepsze lub współmierne wyniki z części humanistycznej, matematyki i języka angielskiego - w porównaniu do uczniów na tle województwa i jednocześnie znacznie lepsze wyniki - z wszystkich części - względem szczebla powiatowego.

**Wykres 7. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Jedlnia - Letnisko, powiatu radomskiego i województwa mazowieckiego**



Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl>

## 5. KULTURA, SPORT I REKREACJA

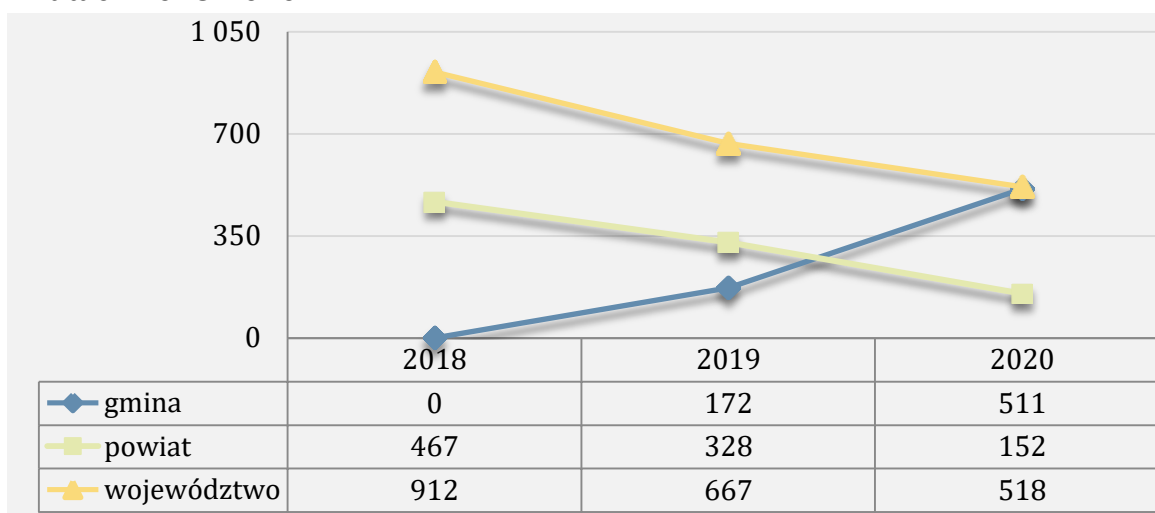
Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi **Gminny Ośrodek Kultury** z filią GOK Groszowice wraz z **Gminną Biblioteką Publiczną** w Jedlni - Letnisku i 3 filiami - w Groszowicach, Gzowicach i Słupicy. Zakres zadań Ośrodka obejmuje m.in. organizowanie wydarzeń kulturalnych oraz włączanie społeczności lokalnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze.

W ramach Gminnego Ośrodka Kultury prowadzone są następujące zajęcia i warsztaty: nauka gry na pianinie, gitarze i ukulele, warsztaty wokalne, rysunku i malarstwa, fotograficzne, rękodzielnicze, sekcja szachowa, zajęcia korekcyjne, zajęcia taneczne oraz fitness. W 2020 roku zorganizowano m.in. wydarzenia o charakterze patriotycznym: „Festiwal Patriotyczny 1920” z okazji 100-lecia Bitwy Warszawskiej, Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych, uroczystości związane z obchodami święta 3 maja, 76. Rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego, a także 102. Rocznica Odzyskania Niepodległości. Ponadto w przedmiotowym roku Biblioteka Publiczna zorganizowała m.in.: wystawę fotografii, spotkanie Klubu Czytelniczego, cykl spotkań on-line „Opowieści babci Gruni” oraz projekt „Mała książka - Wielki człowiek” w ramach ogólnopolskiej kampanii promującej czytelnictwo.



Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na to, że w 2020 roku liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko była niższa w porównaniu do liczby na terenie województwa i jednocześnie znacznie wyższa względem powiatu. Na przestrzeni trzech ostatnich lat można zauważyć znaczny wzrost liczby uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców na terenie Gminy, natomiast spadek - w powiecie radomskim oraz na szczeblu województwa mazowieckiego. Przyczyn spadku można dopatrywać się głównie w pandemii COVID-19 i związanymi z nią obostrzeniami.

**Wykres 8. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim oraz województwie mazowieckim w latach 2018-2020**

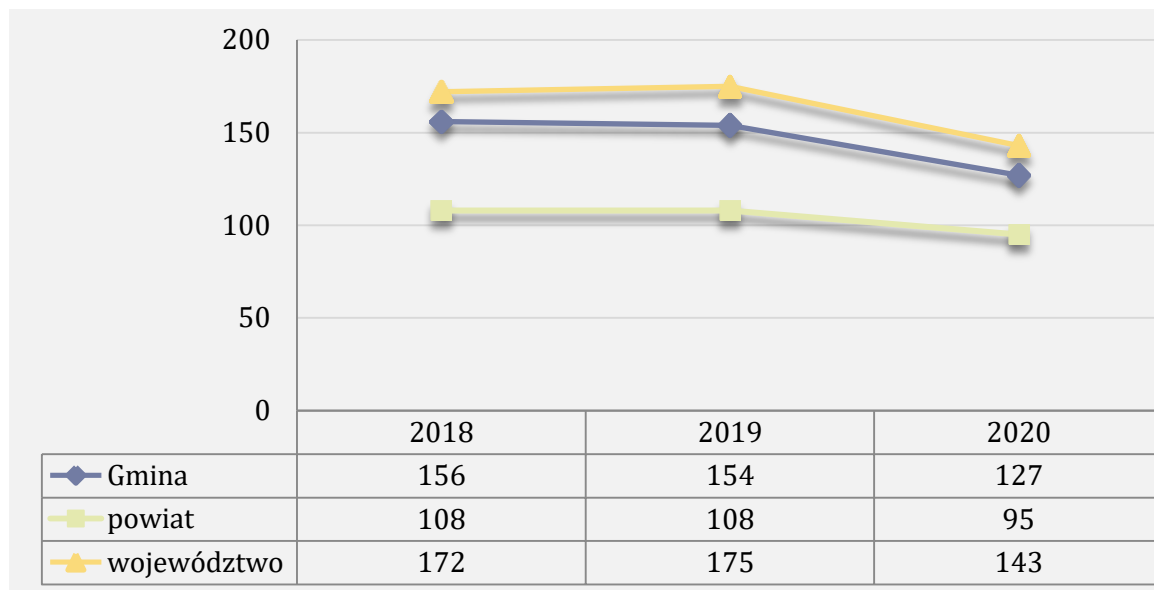


Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Kolejny wykres prezentuje liczbę czytelników bibliotek publicznych na 1 000 mieszkańców w gminie Jedlnia - Letnisko w porównaniu do powiatu radomskiego oraz województwa mazowieckiego w latach 2018-2020. Z danych statystycznych wynika, że wskaźnik ten przyjmował w 2020 roku wyższą wartość niż w całym powiecie (o 32) i jednocześnie niższą niż w województwie (o 16). Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie, powiecie i województwie można zaobserwować trend spadkowy w zakresie liczby czytelników na 1 000 ludności.



**Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim oraz województwie mazowieckim w latach 2018-2020**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

## 6. OPIEKA ZDROWOTNA

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko usługi świadczy **Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej** wraz z Filią Poradni Lekarza Rodzinnego w Groszowicach.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2020 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 40 348 porad - ich liczba w porównaniu do 2018 roku wzrosła o 36,4%. W 2020 roku na terenie Gminy funkcjonowały 2 przychodnie oraz 2 apteki ogólnodostępne - ich liczba od 2018 pozostaje na względnie stałym poziomie. Liczba osób przypadających na aptekę w 2020 roku wynosiła 6 441 i stanowiła tym samym najwyższą wartość na przestrzeni analizowanych lat. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

**Tabela 6. Ochrona zdrowia na terenie gminy Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	29 572	36 166	40 348
liczba przychodni ogółem	3	3	2
liczba aptek ogólnodostępnych	2	2	2
liczba osób przypadających na 1 aptekę ogólnodostępną	6 369	6 419	6 441

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

## 7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. W gminie Jedlnia - Letnisko o bezpieczeństwo i porządek dbają policjanci z **Komisariatu Policji w Pionkach**, który funkcjonuje w strukturach Komendy Miejskiej Policji w Radomiu. Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają **2 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej**, które są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.



## 8. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku<sup>11</sup>. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”<sup>12</sup>. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem<sup>13</sup>.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Rocznym programie współpracy Gminy Jedlnia - Letnisko z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021* przyjętym uchwałą Nr XI/209/2021 Rady Gminy Jedlnia - Letnisko z dnia 24 lutego 2021 roku. Głównym celem programu jest „zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Jedlnia - Letnisko oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami pozarządowymi”<sup>14</sup>. Do celów szczegółowych Programu należy m.in.:

- ❖ rozwój działań służących poprawie jakości życia społeczności lokalnej,
- ❖ integrowanie instytucji i organizacji lokalnych realizujących zadania publiczne,
- ❖ tworzenie warunków służących równoważeniu szans osób z niepełnosprawnościami,
- ❖ racjonalne korzystanie ze środków budżetowych Gminy,
- ❖ podejmowanie działań z zakresu promowania i wzmacniania postaw obywatelskich.

<sup>11</sup> <https://poradnik.ngo.pl>

<sup>12</sup> J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

<sup>13</sup> M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

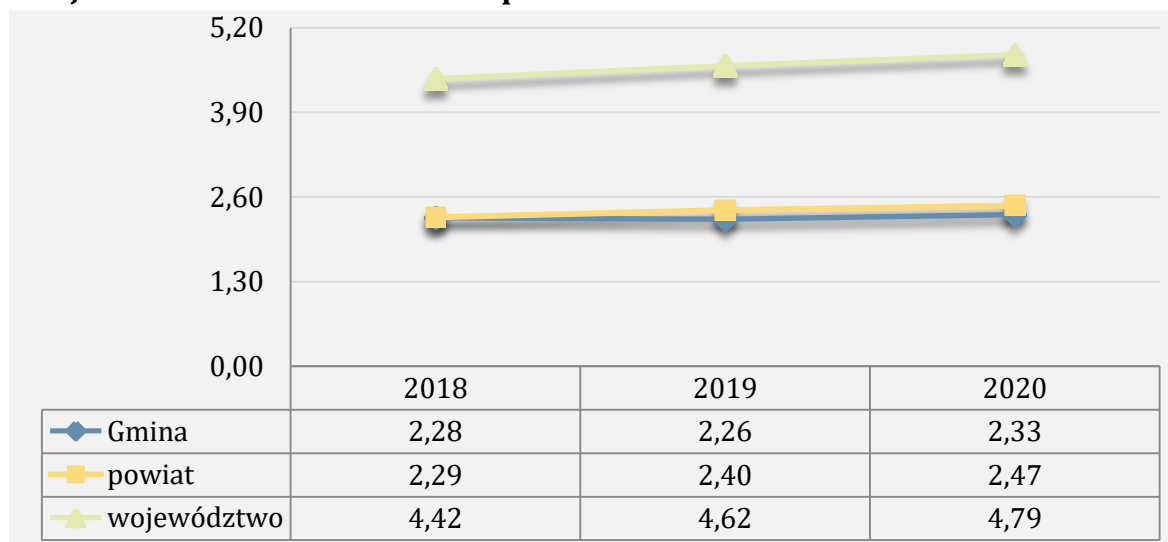
<sup>14</sup> Roczny program współpracy Gminy Jedlnia - Letnisko z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.

Na obszarze gminy Jedlnia - Letnisko funkcjonują organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, w tym m.in.:

- ❖ Stowarzyszenie „Hipodrom”,
- ❖ Stowarzyszenie „Jedlnia Dzieciom”,
- ❖ Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Pamięć i Tożsamość,
- ❖ Fundacja Aktywnie Kreatywni<sup>15</sup>.

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Jedlnia - Letnisko w 2020 roku wyniósł 2,33 i na przestrzeni trzech ostatnich lat ulegał nieznacznym wahaniom. W odniesieniu do danych powiatowych i wojewódzkich wskaźnik ten na przestrzeni analizowanych lat uległ zwiększeniu - na szczeblu powiatowym o 7,9%, natomiast wojewódzkim o 8,4%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

**Wykres 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2018-2020**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, jednostek oświatowych). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców,

<sup>15</sup> <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-jedlnia-letnisko-142506>



inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

## 9. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Jedlnia - Letnisko jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zadania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z zakresu ustawy o pomocy społecznej polegają w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez „Ośrodek” należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;





3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;



20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez „Ośrodek”, należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez „Ośrodek” należą:

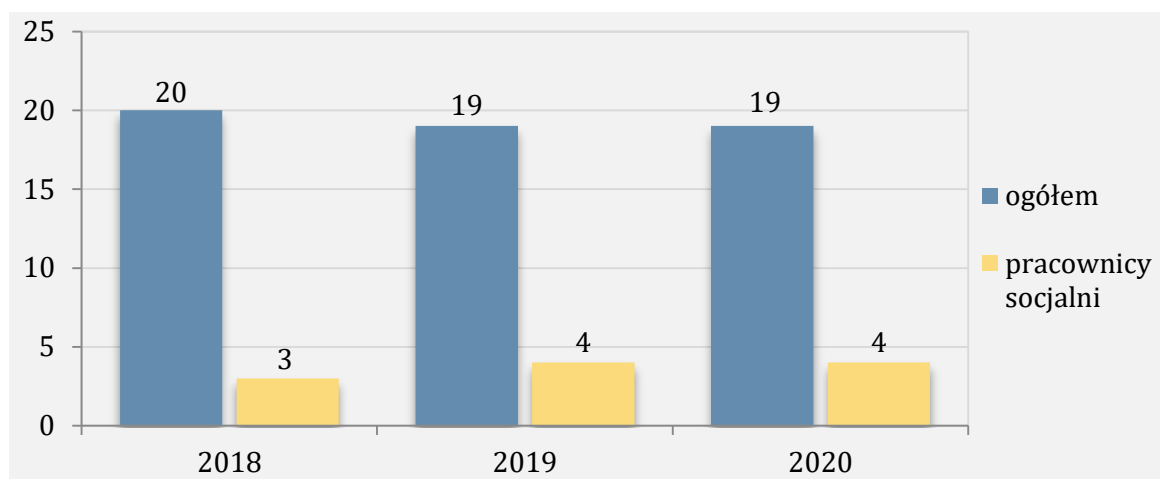
1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.



Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. „Ośrodek” realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

Pod koniec 2020 roku w GOPS w Jedlni - Letnisku zatrudnionych było 19 osób, w tym 4 pracowników socjalnych. W porównaniu do poprzednich lat kadra Ośrodka nie ulegała znaczącym zmianom. Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

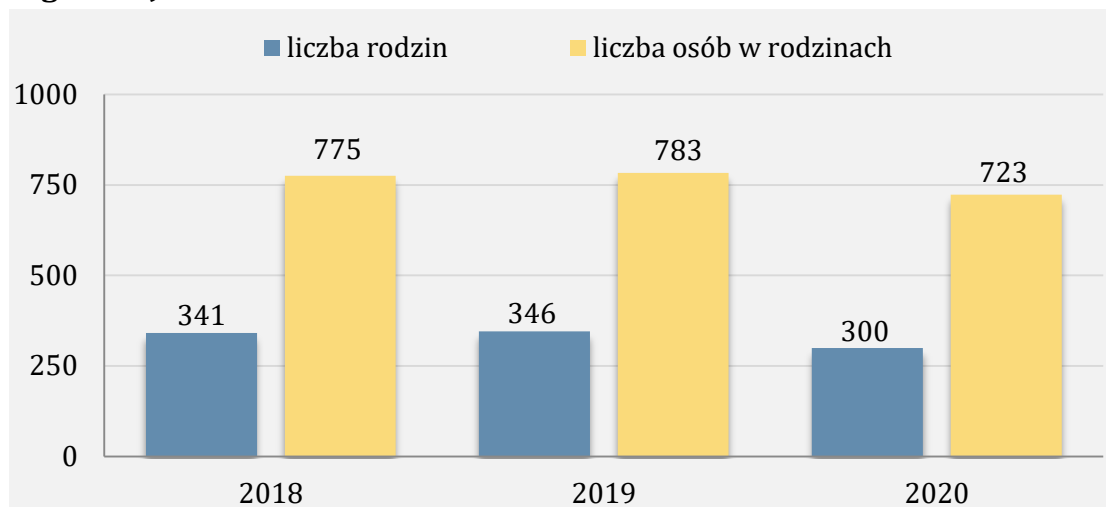
**Wykres 11. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**



*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok*

Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Jedlnia - Letnisko ulegała wahaniom. W 2020 roku z pomocy skorzystało 300 rodzin - to o 46 mniej niż w 2019 roku oraz o 41 mniej niż w 2018 roku. Na przestrzeni analizowanych lat wahaniom ulegała także liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej - w 2020 roku kształtowała się na poziomie 723 i tym samym była to najniższa wartość w analizowanym okresie.

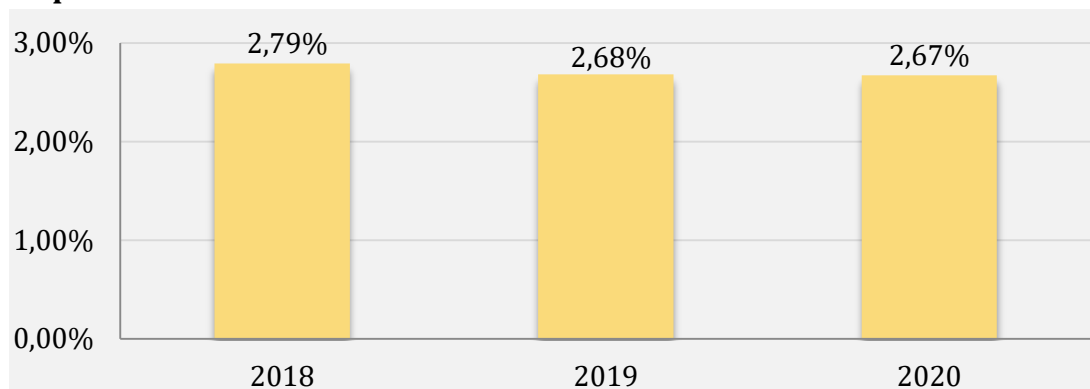
**Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu. W 2020 roku kształtowała się na poziomie 2,67%, w 2019 roku - 2,68%, natomiast w 2018 roku - 2,79%. Dane w tym zakresie zostały zaprezentowane na poniższym wykresie.

**Wykres 13. Wskaźnik deprivacji lokalnej w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok



Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2020 roku korzystających z tego typu pomocy było 135 osób w wieku przedprodukcyjnym, 191 osób w wieku produkcyjnym oraz 27 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest nieznaczna dysproporcja - korzystających z pomocy społecznej kobiet było mniej niż mężczyzn (liczba kobiet - 156, liczba mężczyzn - 197). Analizując dynamikę zmian można dostrzec stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wahania liczby osób będących w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, którym udzielono wsparcia.

**Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**

wiek	2018		2019		2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	154	72	137	63	135	60
produkcyjny	165	68	158	59	191	79
poprodukcyjny	28	23	32	23	27	17
ogółem	347	163	327	145	353	156

*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok*

W 2020 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 245 mieszkańcom gminy Jedlnia - Letnisko, natomiast świadczenie niepieniężne - 130 osobom. W stosunku do poprzednich lat widoczna jest tendencja spadkowa w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia niepieniężne, natomiast wzrostowa w zakresie udzielonych świadczeń pieniężnych. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
świadczenie pieniężne	190	190	245
świadczenie niepieniężne	164	152	130

*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok*



Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 354 w 2018 roku do 216 w 2020 roku. Oznacza to spadek o 39%. Można zauważyć dysproporcję w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie - w 2020 roku mężczyźni stanowili 58% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety - 42%.

**Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**

płeć	2018	2019	2020
kobiety	163	145	90
mężczyźni	191	197	126
ogółem	354	342	216

*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok*

W 2020 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Jedlnia - Letnisko było ubóstwo - z tego powodu pomoc otrzymało 180 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się bezrobocie (142 rodziny), natomiast na trzecim niepełnosprawność (101 rodzin).

**Tabela 10. Powody udzielania świadczeń w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**

Lp.	powód udzielenia świadczeń	2018	2019	2020
1	ubóstwo	190	190	180
	bezrobocie	153	132	142
2	niepełnosprawność	103	100	101
	długotrwała lub ciężka choroba	55	55	42
3	potrzeba ochrony macierzyństwa	35	40	39
4	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	43	35	24
5	alkoholizm	15	14	13
6	bezdomność	1	2	2

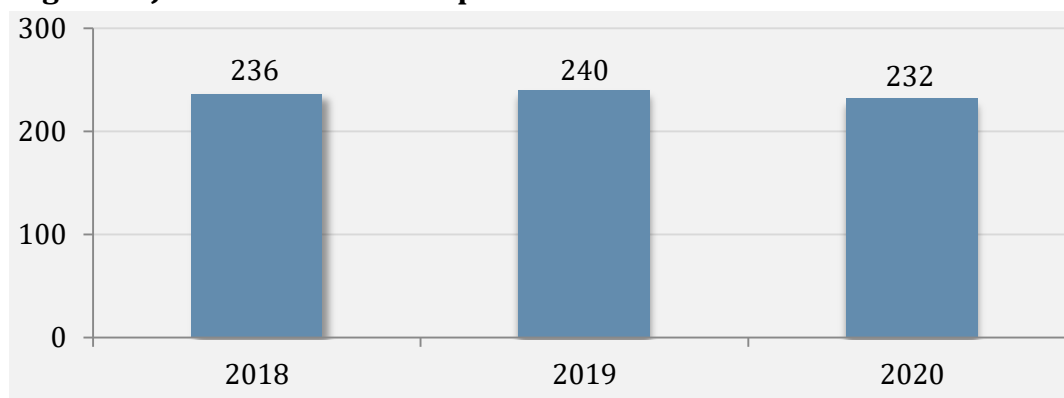


7	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	2	-
8	zdarzenia losowe	-	1	2
9	przemoc w rodzinie	3	1	1
10	sieroctwo	-	2	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w okresie od 2018 do 2020 roku. W 2020 roku przeprowadzono je z 232 rodzinami, w 2019 roku z 240, natomiast w 2018 roku z 236. W porównaniu do 2018 roku liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe zmniejszyła się o 2%.

**Wykres 14. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok



## 10. ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Jedlnia - Letnisko.

Należą do nich:

- ❖ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ❖ Zespół Interdyscyplinarny,
- ❖ Gminny Ośrodek Kultury,
- ❖ Gminna Biblioteka Publiczna,
- ❖ Gminny Klub Seniora,
- ❖ Punkt Konsultacyjno-Informacyjny,
- ❖ jednostki oświatowe,
- ❖ Komisariat Policji,
- ❖ organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.





## Diagnoza problemów społecznych

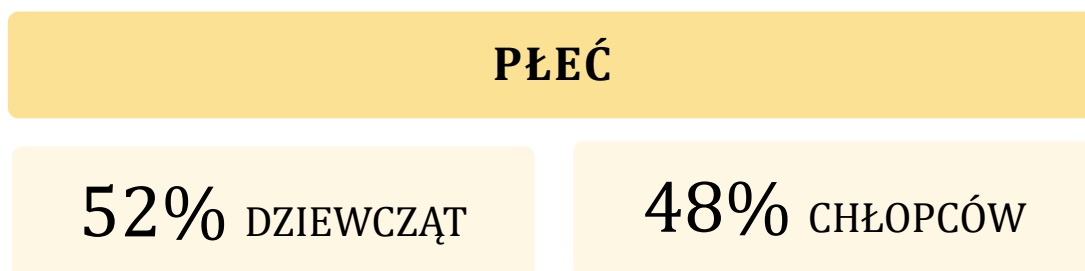
### 1. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA UCZNIÓW

Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy, e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą oraz cyberprzemocą. Pytania miały również na celu poznać opinię młodych mieszkańców na temat realizowanych w szkole działań profilaktycznych.

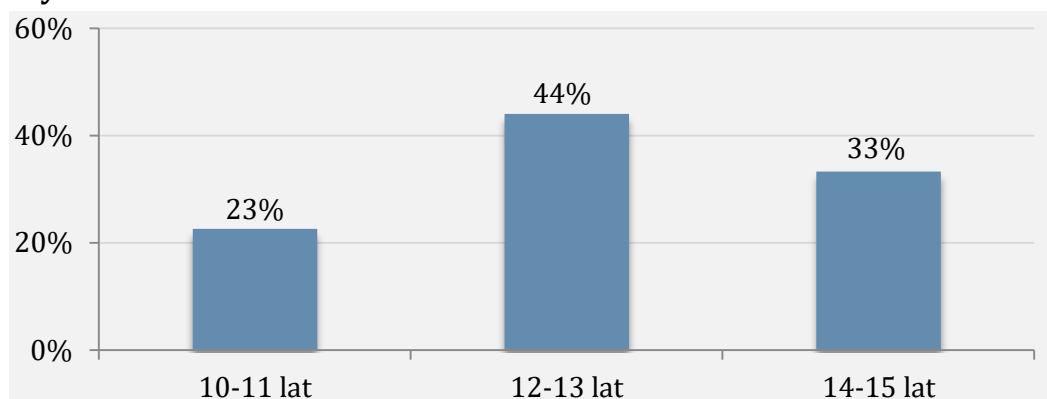
#### 1.1. STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z gminy Jedlnia - Letnisko wypełnili 168 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne przewagę miały dziewczęta. Stanowiły one 52% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 48% kwestionariuszy.

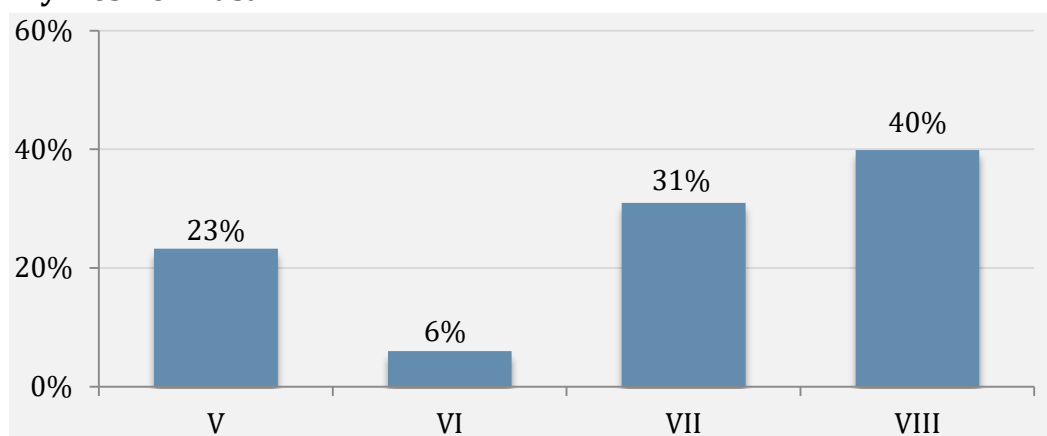
**Rysunek 6. Płeć.**



Wśród uczniów biorących udział w badaniu, blisko połowę kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (44%). W badaniu wzięło udział również 33% uczniów w wieku 14-15 lat oraz dzieci w wieku 10-11 lat (23%).

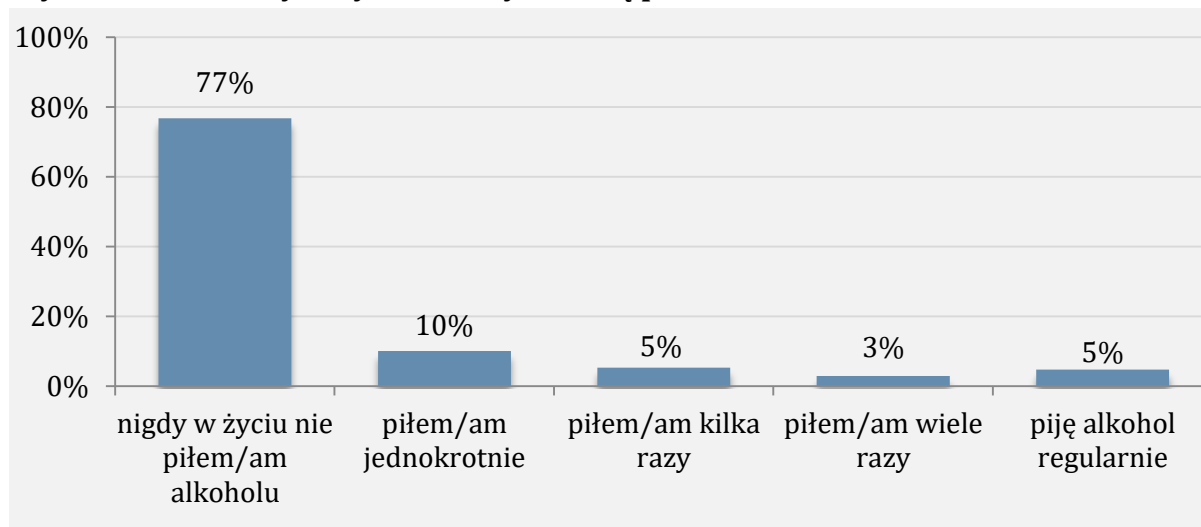
**Wykres 15. Wiek.**

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało do VIII klasy szkoły podstawowej (40%). Co trzeci uczeń wskazał na klasę VII (31%), co czwarty - klasę V, natomiast najmniejszy udział w badaniu mieli uczniowie z VI klasy (6%).

**Wykres 16. Klasa.**

## 1.2. PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez młodych mieszkańców alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miało 23%. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol, większość stanowią uczniowie, którzy spożywali go jednokrotnie (10%), pili kilka razy lub robią to regularnie (po 5%), natomiast 3% badanych wskazało, że piło alkohol wiele razy.

**Wykres 17. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?**

Na kolejne pytania odpowiadali  
tylko ci uczniowie, którzy pili alkohol.

39 osób

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 21 osób wskazało na 11-13 lat (57%), 9 respondentów zaznaczyło, że miało wtedy mniej niż 10 lat (24%), natomiast 7 uczniów miało wówczas 14-15 lat (19%).

**Tabela 11. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	24%	9
11-13 lat	57%	21
14-15 lat	19%	7

Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Do picia alkoholu w tym czasie przyznało się 15 uczniów (40%), którzy pili go w tym okresie 1-2 razy lub więcej niż 7 razy (po 6 osób, tj. 16%) oraz 3-4 razy (3 osoby, tj. 8%).

**Tabela 12. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	61%	23
1-2 razy	16%	6
3-4 razy	8%	3
5-7 razy	0%	0
więcej niż 7 razy	16%	6

Badania wykazały, że spośród uczniów, którzy spożywali alkohol co trzeci doświadczył w związku z tym przykrych konsekwencji, tj.: problemów z Policją (6 osób, tj. 17%), wypadku lub uszkodzenia ciała (4 osoby, tj. 11%), problemów w rodzinie, finansowych lub pogorszenia relacji koleżeńskich (po 3 osoby, tj. 8%) oraz problemów w szkole lub kłótni/bójki (po 2 osoby, tj. 6%). Jedna osoba wskazała również na inne, bliżej nieokreślone przykre doświadczenia z tym związane (3%).

**Tabela 13. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie miałem/am przykrych doświadczeń	67%	24
problemy z Policją	17%	6
wypadek lub uszkodzenie ciała	11%	4
problemy w rodzinie	8%	3
problemy finansowe	8%	3
pogorszenie relacji koleżeńskich	8%	3
problemy w szkole	6%	2
kłótnia lub bójka	6%	2
inne	3%	1

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że nastolatki ze szkół na terenie gminy Jedlnia - Letnisko najczęściej sięgali po piwo (24 osoby, tj. 65%) i wódkę (18 osób, tj. 49%). Co trzeci uczeń pił wino (13 osób, tj. 35%) i szampana (12 osób, tj. 32%), natomiast co czwarty - whisky (9 osób, tj. 24%). Część odpowiedzi stanowiła również nalewka i likier (6 osób, tj. 16%), natomiast wśród 14% innych alkoholi wymieniono m.in. „bimber” i „drink”.

**Tabela 14. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
piwo	65%	24
wódka	49%	18
wino	35%	13
szampan	32%	12
whisky	24%	9
likier, nalewka	16%	6
inny	14%	5

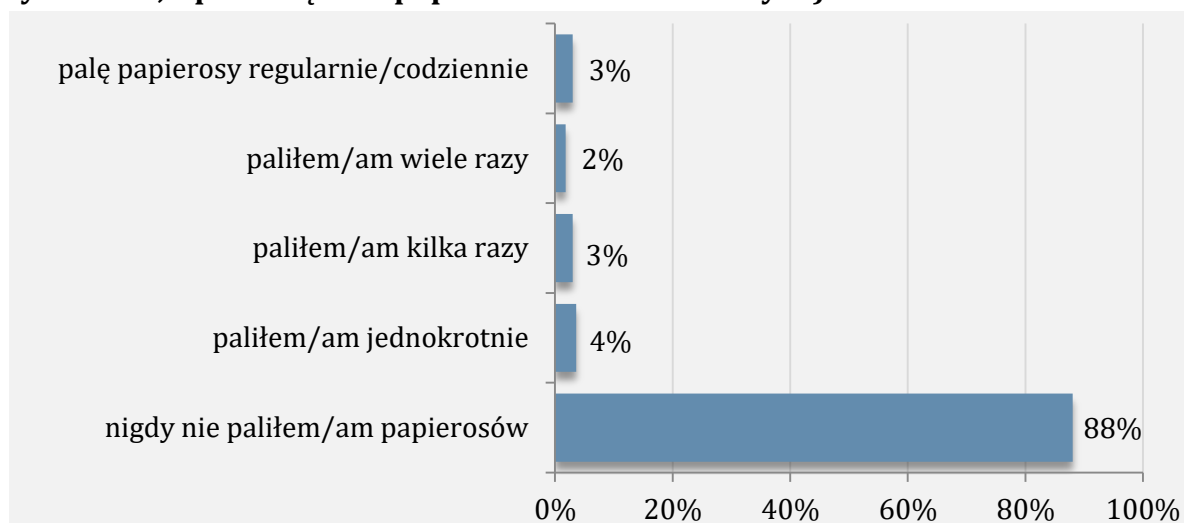
*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytania odpowiadali  
wszyscy uczniowie.

168 osób

### 1.3. PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu została poddana częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z nimi miało 12% ankietowanych, w tym 4% sięgnęło po nie jednokrotnie, 3% zadeklarowało, że paliło je kilka razy lub pali je regularnie, natomiast 2% uczniów paliło papierosy wiele razy.

**Wykres 18. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem papierosów elektronicznych)?**

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy palili papierosy.

19 osób

W poniższej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie dotyczące wieku inicjacji nikotynowej. Można zauważyć, że po papierosy przed 10 rokiem życia sięgnęło 5 badanych (26%), w wieku 11-13 lat - 11 osób (58%), z kolei 3 uczniów miało wtedy 14-15 lat (16%).

**Tabela 15. W jakim wieku pierwszy raz pałęś/aś papierosy?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	26%	5
11-13 lat	58%	11
14-15 lat	16%	3

W ramach badań uzyskano również informacje odnośnie częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. W tym okresie papierosy pałę 8 osób, które robiły to więcej niż 10 razy (5 osób, tj. 26%), 3-4 razy (2 osoby, tj. 11%) lub 1-2 razy (1 osoba, tj. 5%). Pozostali badani nie palili papierosów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (11 osób, tj. 58%).

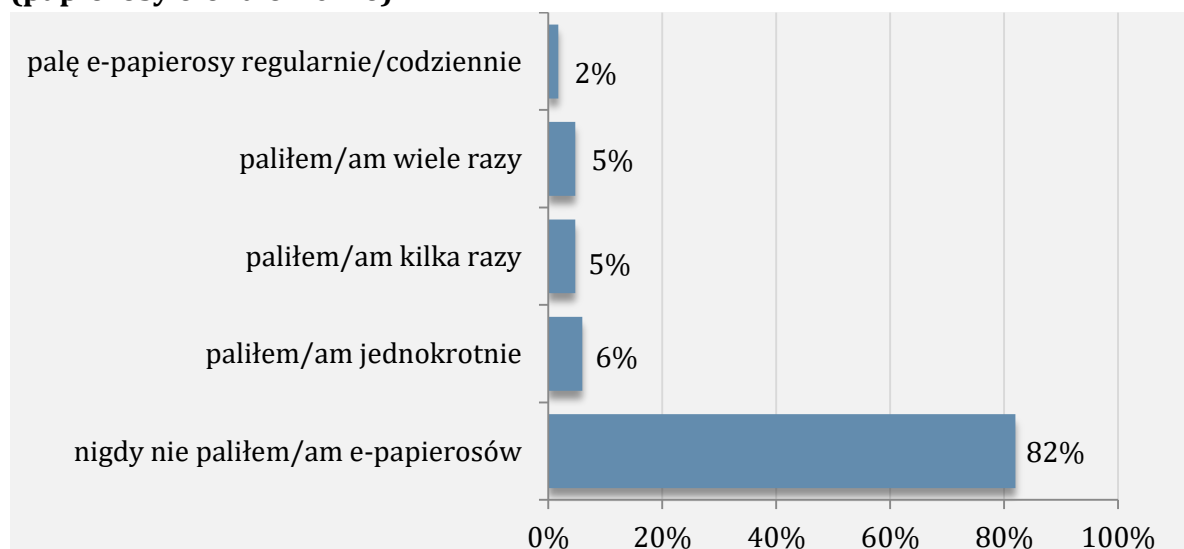
**Tabela 16. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	58%	11
1-2 razy	5%	1
3-4 razy	11%	2
5-10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	26%	5

Na kolejne pytania odpowiadali  
wszyscy uczniowie.

168 osób

Weryfikacji została poddana również częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 18% ankietowanych, w tym 6% paliło je jednokrotnie, 5% robiło to kilka lub wiele razy, natomiast 2% uczniów zadeklarowało, że pali je regularnie/codziennie.

**Wykres 19. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?**

Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci  
uczniowie, którzy palili e-papierosy.

29 osób



W ramach badań uzyskano również informacje na temat wieku, w którym badani uczniowie pierwszy raz zapalili e-papierosa. 20 osób sięgnęło po nie mając 11-13 lat (69%), 5 uczniów paliło je po raz pierwszy w wieku 14-15 lat (17%), natomiast 4 osoby zadeklarowały, że miały wówczas mniej niż 10 lat (14%).

**Tabela 17. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosy?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	14%	4
11-13 lat	69%	20
14-15 lat	17%	5

Częstotliwość palenia e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem przedstawiona została w tabeli poniżej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie po elektroniczne papierosy sięgnęło 9 badanych (30%), wśród których 4 osoby miały z nimi bezpośredni kontakt więcej niż 10 razy (14%), 3 osoby paliły je 1-2 razy (10%), natomiast 1 osoba wskazała na 3-4 razy lub 5-10 razy (po 3%).

**Tabela 18. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	70%	20
1-2 razy	10%	3
3-4 razy	3%	1
5-10 razy	3%	1
więcej niż 10 razy	14%	4

Na kolejne pytania odpowiadali  
wszyscy uczniowie.

168 osób

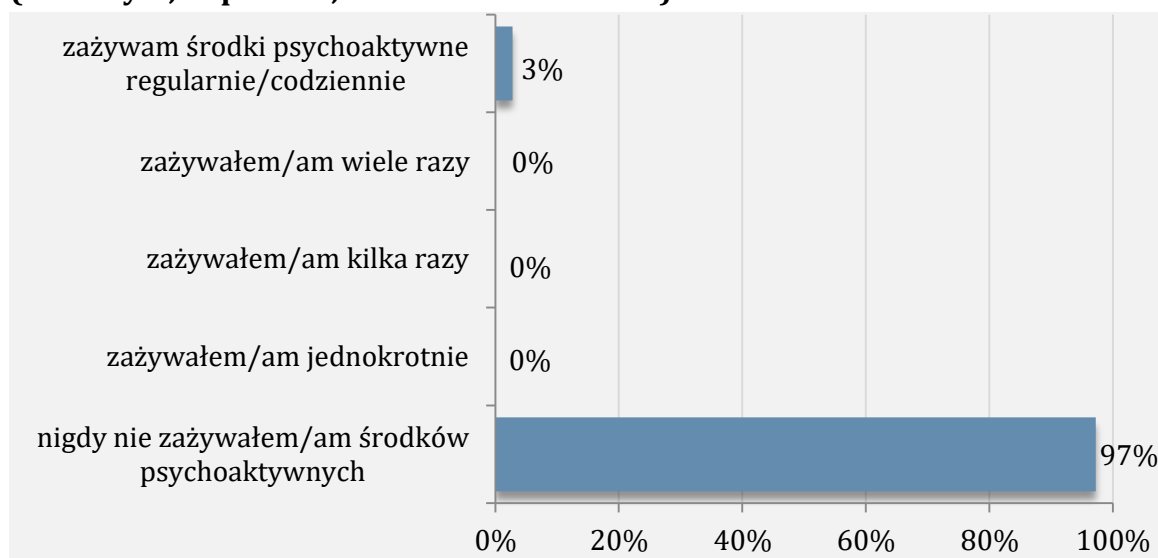




#### 1.4. PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Do sięgnięcia po powyższe substancje przyznało się 3% uczniów, którzy stwierdzili, że robią to regularnie/codziennie.

**Wykres 20. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?**



Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy zażywali środki psychoaktywne.

6 osób

Uczniowie, którzy spożywali substancje psychoaktywne zostali także poproszeni o określenie, od kogo je otrzymali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że otrzymali lub kupili je od obcej osoby lub kupili przez Internet (po 2 osoby, tj. 33%), dostali od starszego brata lub siostry, brali wspólnie, w grupie przyjaciół lub kupili je od kolegi (po 1 osobie, tj. 17%). 1 osoba wskazała, iż nie wie, że wzięła substancje psychoaktywne, a kolejna wskazała na inne, bliżej nieokreślone sposoby jej pozyskania (po 17%).

**Tabela 19. Skąd wziąłeś/ęłaś tę substancję?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dostałem/am od obcej osoby	33%	2
kupiłem/am od obcej osoby	33%	2
kupiłem/am przez Internet	33%	2
dostałem/am od starszego brata lub siostry	17%	1
braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół	17%	1
kupiłem/am od kolegi	17%	1
inne	17%	1
nie wiem	17%	1
dostałem/am od kolegi/koleżanki	0%	0

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Podczas realizacji badań, określony został również wiek inicjacji narkotykowej uczniów, którzy mieli kontakt z tego typu substancjami. 2 respondentów przyznało, że po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne sięgnęło po raz pierwszy mając mniej niż 10 lat, w wieku 11-13 lat lub 14-15 lat (po 33%).

**Tabela 20. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	33%	2
11-13 lat	33%	2
14-15 lat	33%	2

Kolejna tabela przedstawia częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie 1 osoba sięgnęła po nie 1-2 razy, 3-4 razy lub 5-10 razy (po 17%), natomiast 2 uczniów robiło to więcej niż 10 razy (33%).

**Tabela 21. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy w ciągu ostatnich 30 dni	17%	1
1-2 razy	17%	1
3-4 razy	17%	1
5-10 razy	17%	1
więcej niż 10 razy	33%	2

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Z odpowiedzi wynika, że uczniowie eksperymentowali z różnymi środkami - 4 osoby wskazały na marihuanę lub haszysz (67%), 3 osoby zażywały substancje wziewne, grzyby halucynogenne, kokainę, amfetaminę, ekstazy, sterydy anaboliczne, LSD, mefedron, dopalacze lub metamfetaminę (po 50%), natomiast 2 uczniów zażywało leki w celu odurzania się (33%).

**Tabela 22. Jakie były to substancje?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana lub haszysz	67%	4
substancje wziewne	50%	3
grzyby halucynogenne	50%	3
kokaina	50%	3
amfetamina	50%	3
ekstazy	50%	3
sterydy anaboliczne	50%	3
LSD	50%	3
mefedron	50%	3
dopalacze	50%	3
metamfetamina	50%	3
leki w celu odurzenia się	33%	2
inne	33%	2

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



Respondentów, którzy sięgnęli po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne, zapytano o to, czy w związku z tym doświadczyli jakichś przykrych konsekwencji. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że 3 osoby doznały problemów finansowych (50%), 2 osoby miały w związku z tym problemy w szkole, doświadczyły pogorszenia relacji koleżeńskich, problemów z Policją, doznały wypadku lub uszkodzenia ciała lub kłótni/bójki (po 33%), natomiast 1 osoba miała problemy w rodzinie (17%).

**Tabela 23. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
problemy finansowe	50%	3
problemy w szkole	33%	2
pogorszenie relacji koleżeńskich	33%	2
problemy z Policją	33%	2
wypadek lub uszkodzenie ciała	33%	2
kłótnia lub bójka	33%	2
nie miałem/am przykrych doświadczeń	33%	2
problemy w rodzinie	17%	1
inne	17%	1

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Na kolejne pytania odpowiadali  
wszyscy uczniowie.

168 osób

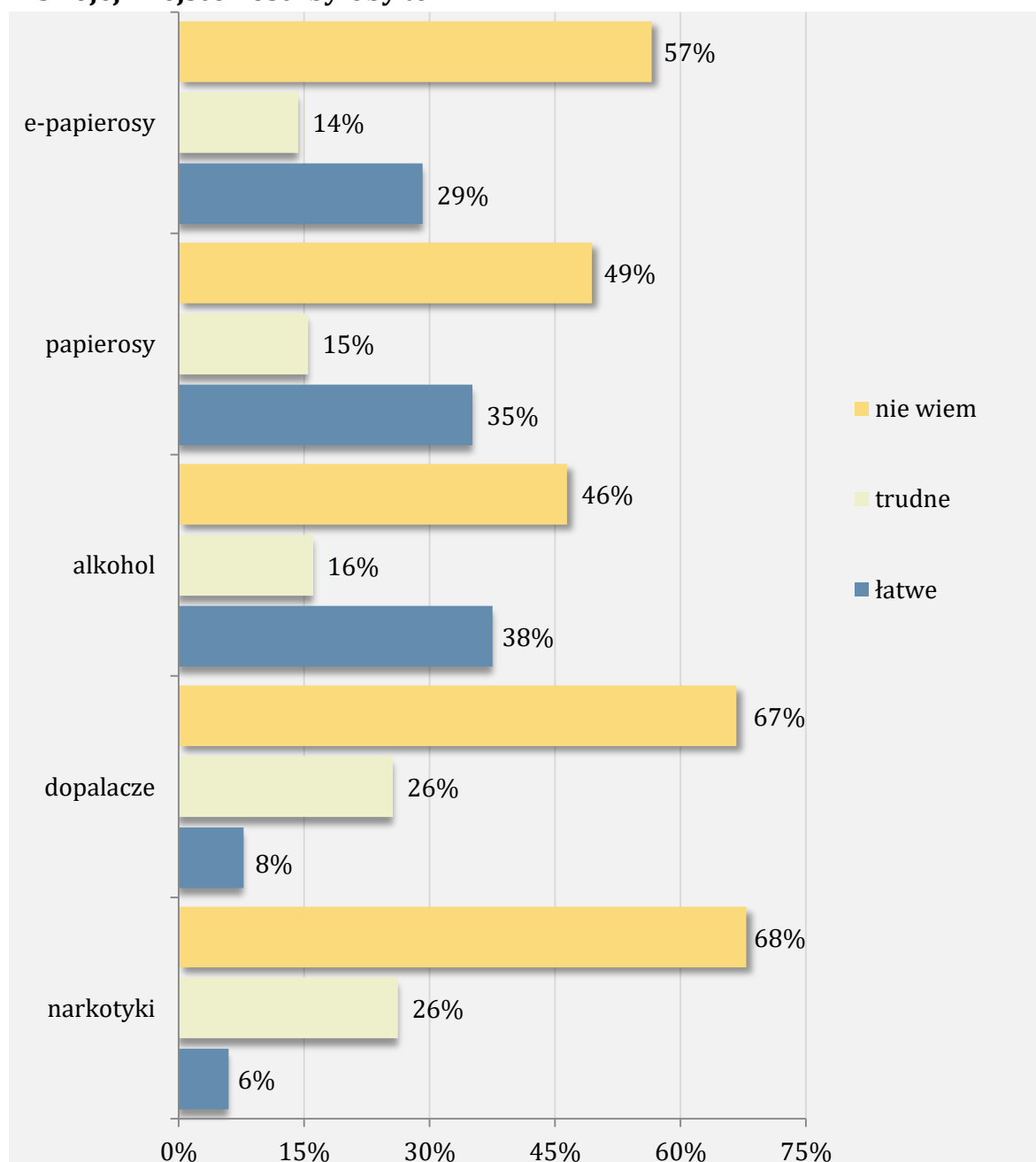


W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości.

Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ❖ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 29% ankietowanych, a trudne dla 14%,
- ❖ papierosy są łatwe do zdobycia dla 35% ankietowanych, a trudne dla 15%,
- ❖ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 38% ankietowanych, a trudny dla 16%,
- ❖ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 8% ankietowanych, a trudne dla 26%,
- ❖ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 6% ankietowanych, a trudne dla 26%.

**Wykres 21. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to:**

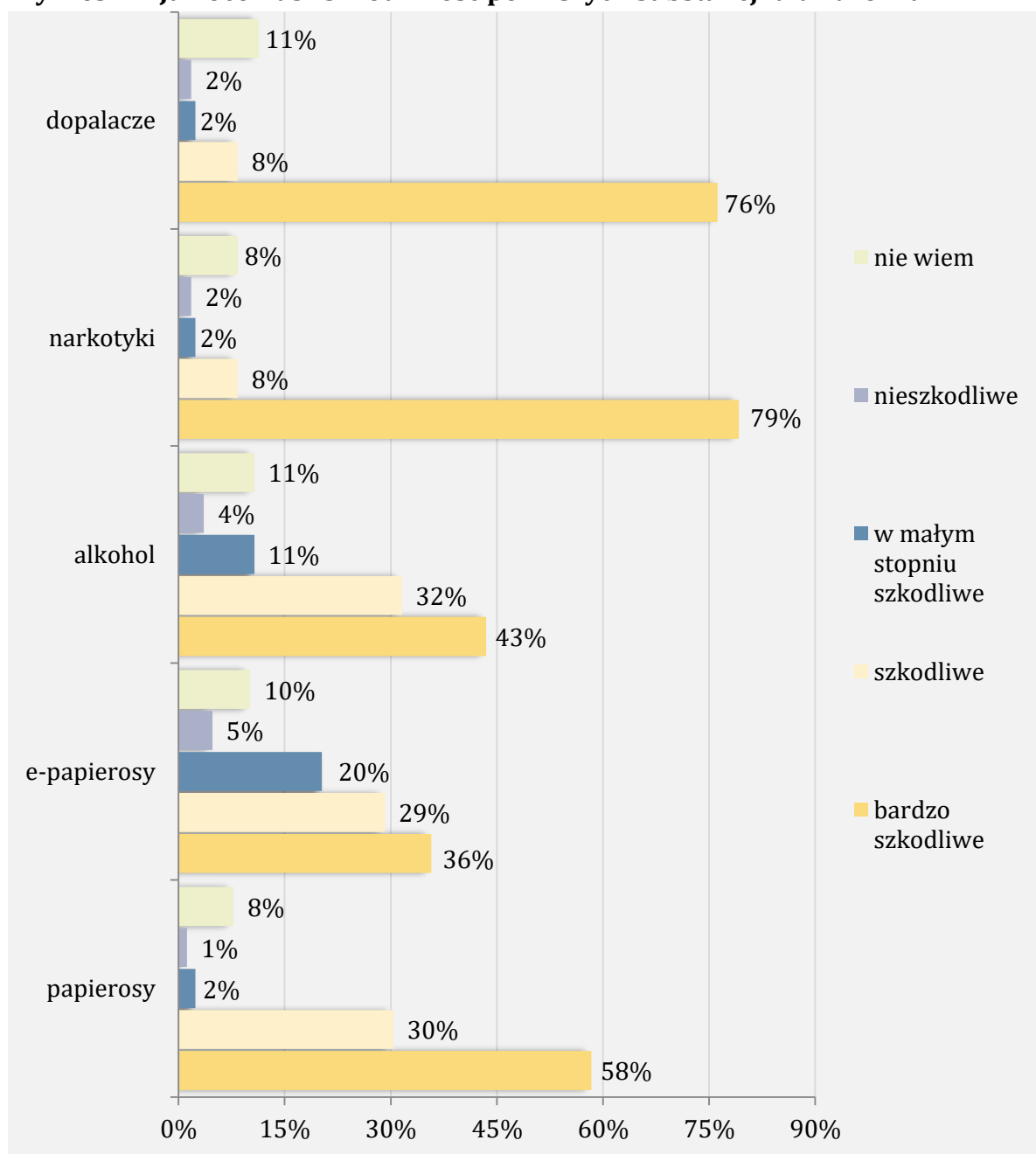




Ocena szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów uczniów przedstawia się następująco:

- ❖ szkodliwość dopalaczy dostrzega łącznie 84% badanych, narkotyków - 87%, alkoholu - 75%, e-papierosów - 65%, natomiast papierosów - 88%,
- ❖ ze szkodliwości wyżej wymienionych substancji nie zdaje sobie sprawy 15% uczniów w przypadku alkoholu, 25% jeśli chodzi o e-papierosy, po 4% w przypadku narkotyków i dopalaczy, a 3% - papierosów,
- ❖ brak wiedzy na temat szkodliwości dopalaczy i alkoholu posiada po 11% osób, narkotyków i papierosów - po 8%, natomiast w przypadku e-papierosów - 10%.

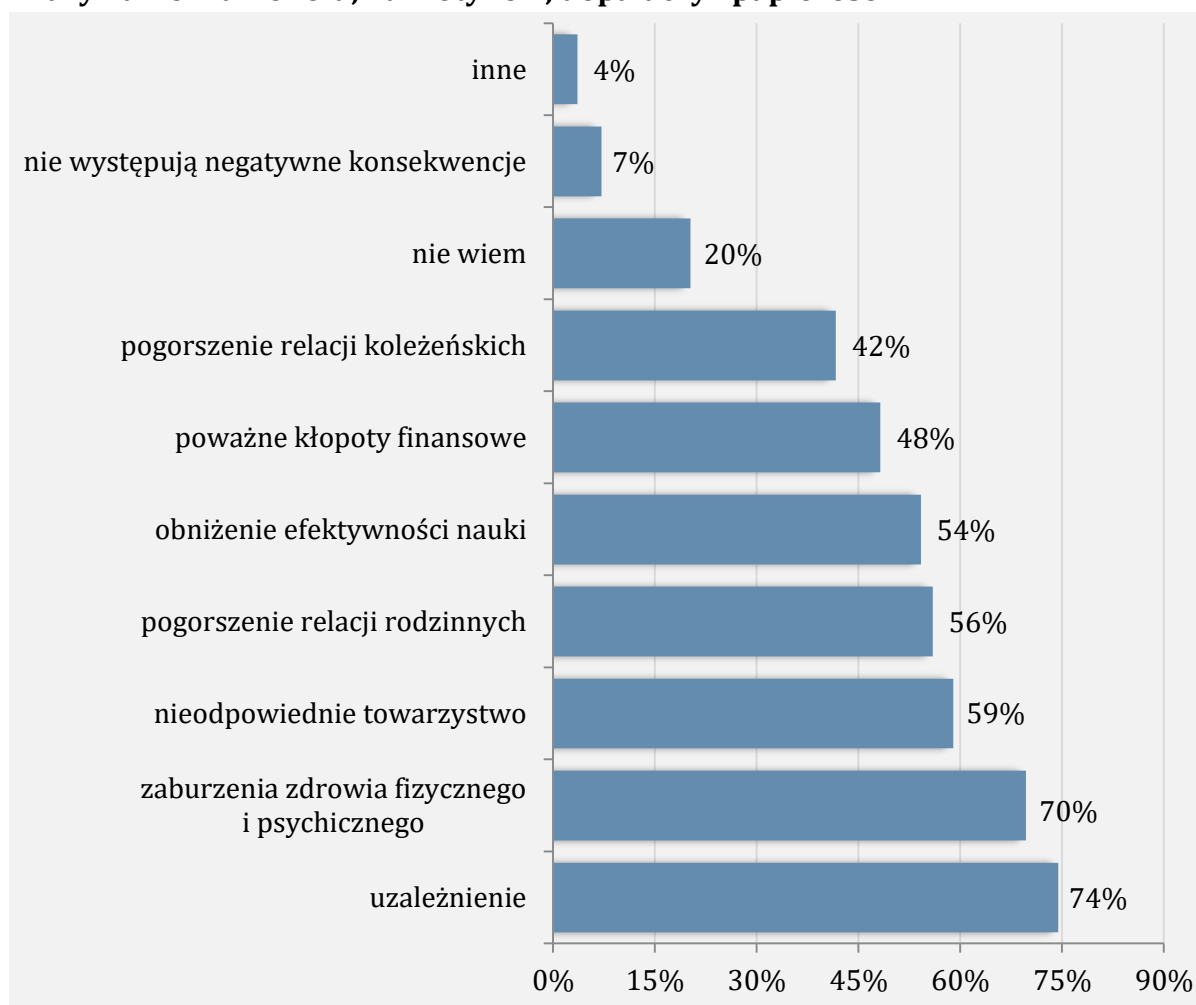
**Wykres 22. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?**





Uczniów poproszono również o odpowiedź na pytanie, jakie według nich mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów. Respondenci najczęściej wskazywali na uzależnienie (74%) oraz zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (70%). Innymi konsekwencjami według badanych są kolejno według liczby wskazań: nieodpowiednie towarzystwo (59%), pogorszenie relacji rodzinnych (56%), obniżenie efektywności nauki (54%), poważne kłopoty finansowe (48%) oraz pogorszenie relacji koleżeńskich (42%). Co piąty respondent nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie (20%), 7% stwierdziło, że nie występują żadne negatywne konsekwencje związane z zażywaniem powyższych substancji, natomiast wśród 4% innych odpowiedzi znajduje się m.in. „wyniszczenie organizmu” i „śmierć”.

**Wykres 23. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?**

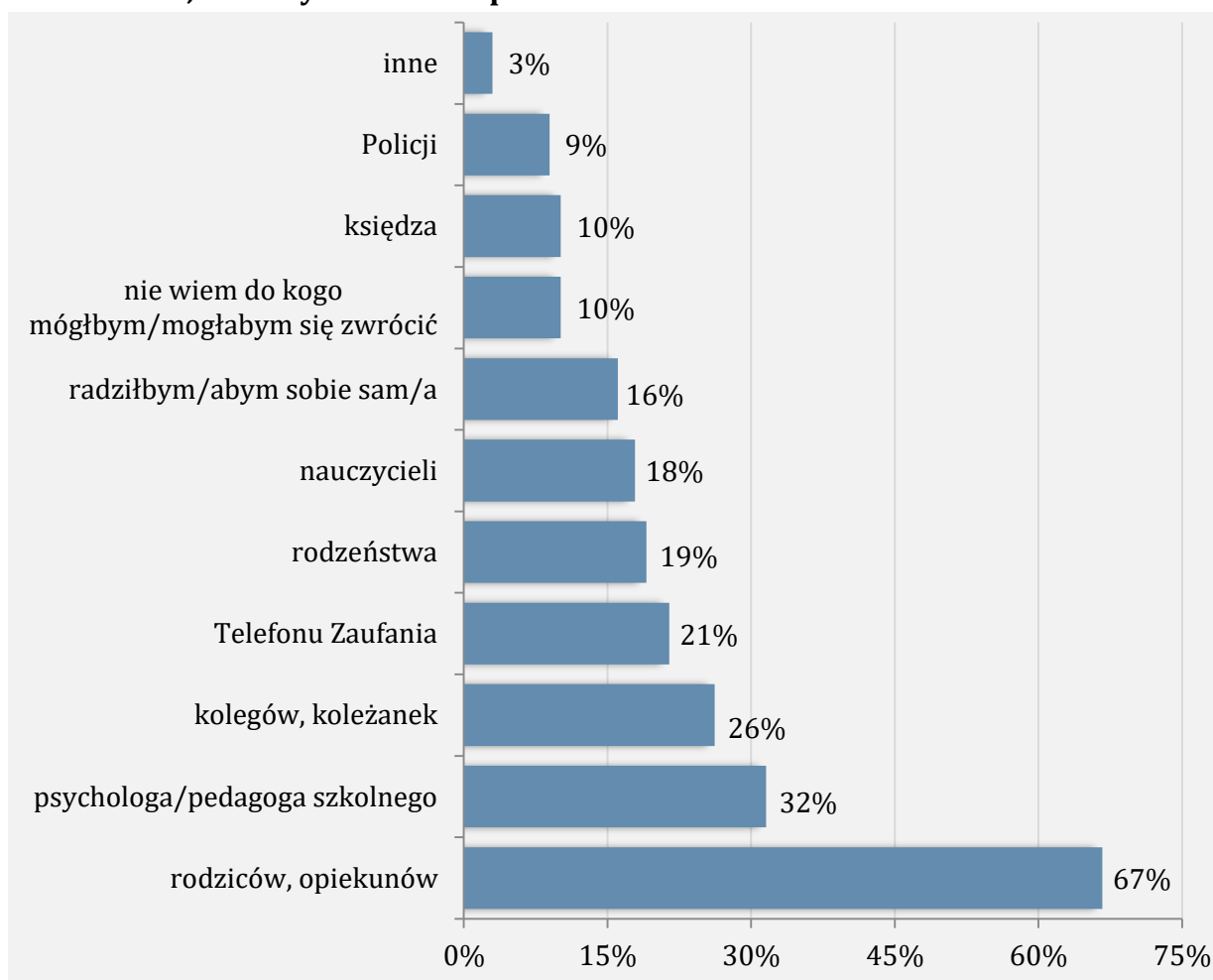


*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



W przypadku problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami, zdecydowana większość młodych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko zwróciłaby się o pomoc do rodziców/opiekunów (67%). Na drugim miejscu pod względem liczby wskazań znalazł się pedagog/psycholog szkolny (32%), a na trzecim - koledzy i koleżanki (26%). W dalszej kolejności wskazano na Telefon Zaufania (21%), rodzeństwo (19%), nauczycieli (18%), księdza (10%) i oraz Policję (9%). 10% ankietowanych nie wie do kogo mogłoby się zwrócić o pomoc mając problemy związane z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami, natomiast 16% uczniów stwierdziło, że radziłoby sobie samemu.

**Wykres 24. Do kogo zwrócił(a)byś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?**



*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

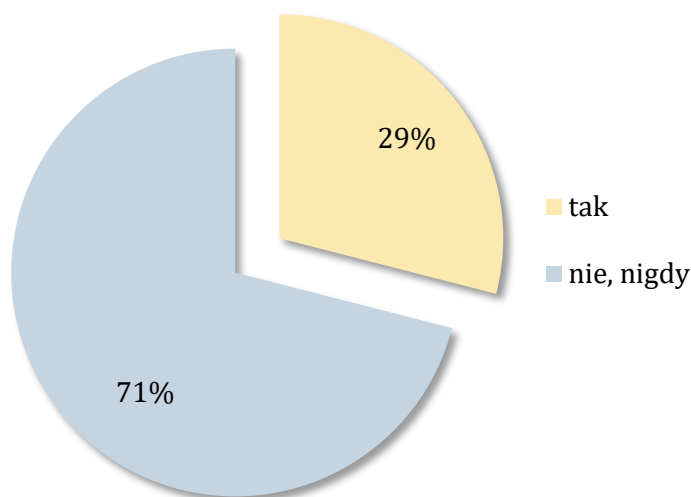




### 1.5. PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z gminy Jedlnia - Letnisko. Uczniów spytano o to, czy zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Twierdząco na pytanie odpowiedział blisko co trzeci ankietowany, tj. 29%.

**Wykres 25. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?**



Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy doświadczyli przemocy.

49 osób

W celu pogłębionej analizy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony kolegów ze szkoły - przyznało to 43% uczniów (20 osób). W dalszej kolejności badani wskazywali na inne osoby (13 osób, tj. 28%), znajomych (12 osób, tj. 26%) i rodzeństwo (10 osób, tj. 22%). Przemocy ze strony taty doznało 5 ankietowanych (11%), natomiast ze strony mamy 7% (3 osoby).

**Tabela 24. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
koledzy ze szkoły	43%	20
inne osoby	28%	13
znajomi	26%	12
rodzeństwo	22%	10
tata	11%	5
mama	7%	3

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- ❖ przemocy psychicznej doświadczyło 27 uczniów (68%),
- ❖ przemocy fizycznej doznało 17 uczniów (43%),
- ❖ przemocy seksualnej doświadczyło 6 ankietowanych (15%),
- ❖ zaniedbania doświadczyło 4 respondentów (10%)

**Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	68%	27
ktoś cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	43%	17
ktoś dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktoś mówił o twoim ciele w sposób który cię zawstydział itp.	15%	6
nie miałeś/aś zapewnionej opieki kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałeś/aś problemy, dostawałeś/aś zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp.	10%	4

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

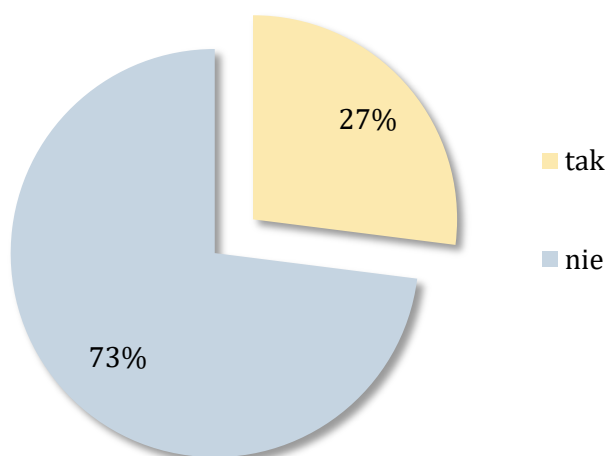
Na kolejne pytania odpowiadali  
wszyscy uczniowie.

168 osób



W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie tego, czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Niepokojący jest fakt, że do takiego zachowania przyznał się co czwarty badany (27%).

**Wykres 26. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby?**



Na kolejne pytania odpowiadali  
tylko ci uczniowie, którzy przyznali,  
że stosowali przemoc.

45 osób

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że:

- ❖ przemoc fizyczną zastosowało 28 uczniów (68%),
- ❖ przemoc psychiczną zastosowało 21 uczniów (51%),
- ❖ przemoc seksualną zastosował 1 uczeń (2%).

**Tabela 26. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłeś/aś kogoś, kopąłeś/aś, szarpałeś/aś, dusiłeś/aś, popychałeś/aś, spoliczkowałeś/aś itp.	68%	28
przeżywałeś/aś kogoś, groziłeś/aś komuś, upokarzałeś/aś kogoś, straszyłeś/aś, wyśmiewałeś/aś itp.	51%	21
dotykałeś/aś kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzył/a, mówiłeś/aś o czymś ciele w sposób który ją zawstydział itp.	2%	1

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

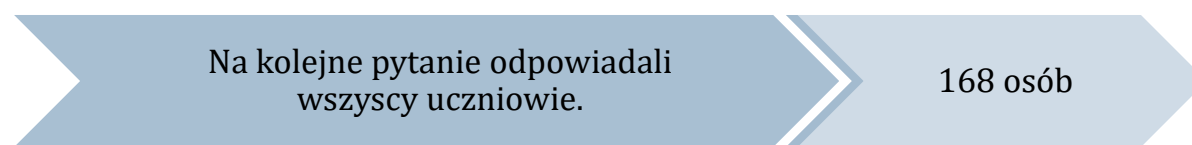


W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Znaczna część ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec swoich rówieśników (33 osoby, tj. 79%). Co czwarty respondent wskazał na rodzeństwo (11 osób, tj. 26%), 7 uczniów - inne osoby (17%), natomiast 2 osobom zdarzyło się stosować przemoc wobec rodziców (5%).

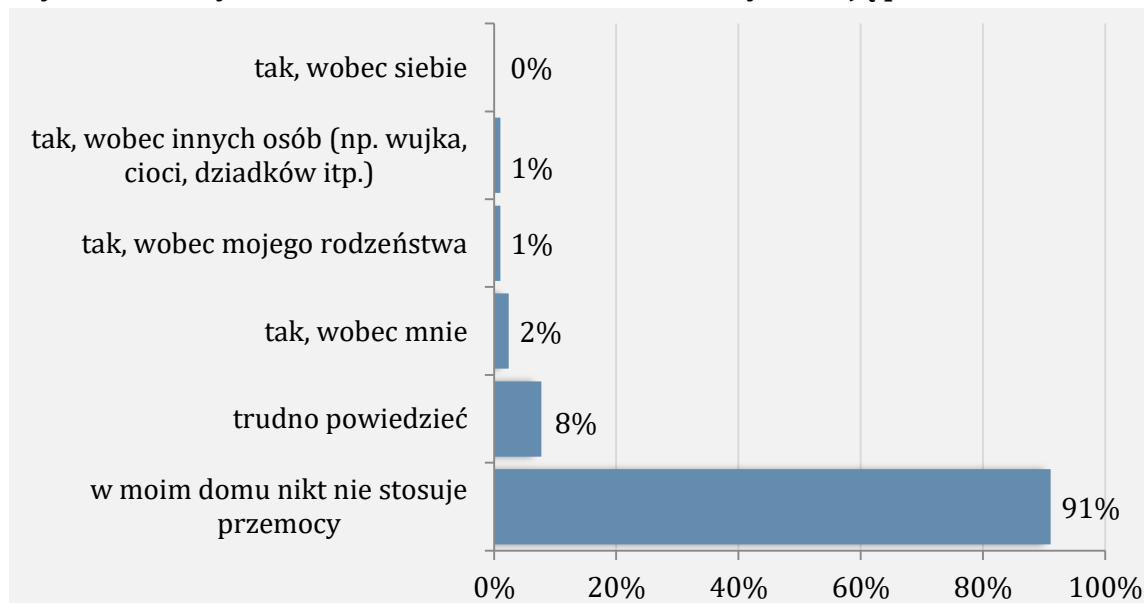
**Tabela 27. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
wobec rówieśników	79%	33
wobec rodzeństwa	26%	11
wobec innych osób	17%	7
wobec rodziców	5%	2

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

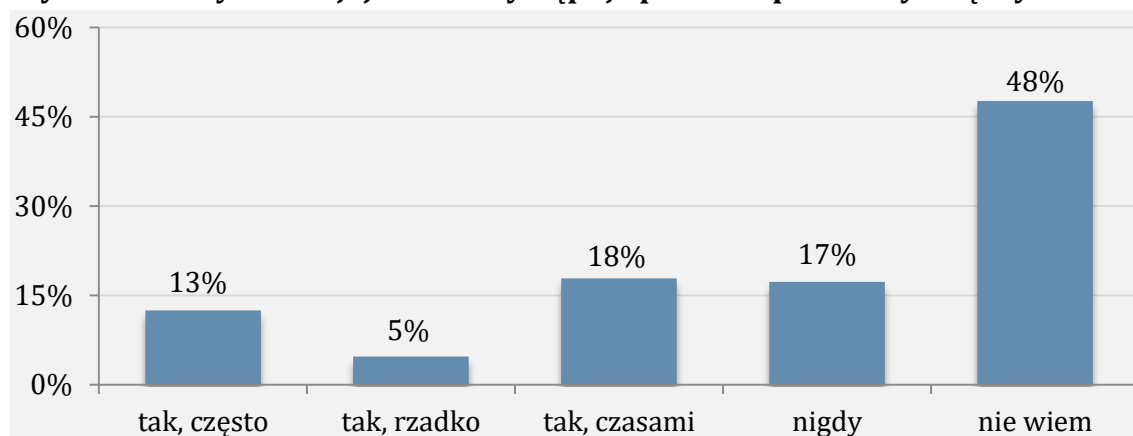


W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie tego, czy ich członkowie rodziny stosują przemoc. Z odpowiedzi wynika, że wobec 2% uczniów stosowana jest przemoc domowa, 1% wskazało na to, że osobami jej doświadczającymi jest ich rodzeństwo, a kolejny 1% na to, że przemoc stosowana jest wobec innych członków rodziny. Jednocześnie można zauważyć, że 8% uczniów miało trudność w określeniu tego, czy w ich domu występuje przemoc.

**Wykres 27. Czy w Twoim domu członkowie rodziny stosują przemoc?**

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Blisko co trzeci uczeń zadeklarował występowanie w swojej szkole przemocy - przyznało to 36% respondentów. Z udzielonych przez 5% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce rzadko, według 18% - czasami, a zdaniem 13% - często.

**Wykres 28. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?**

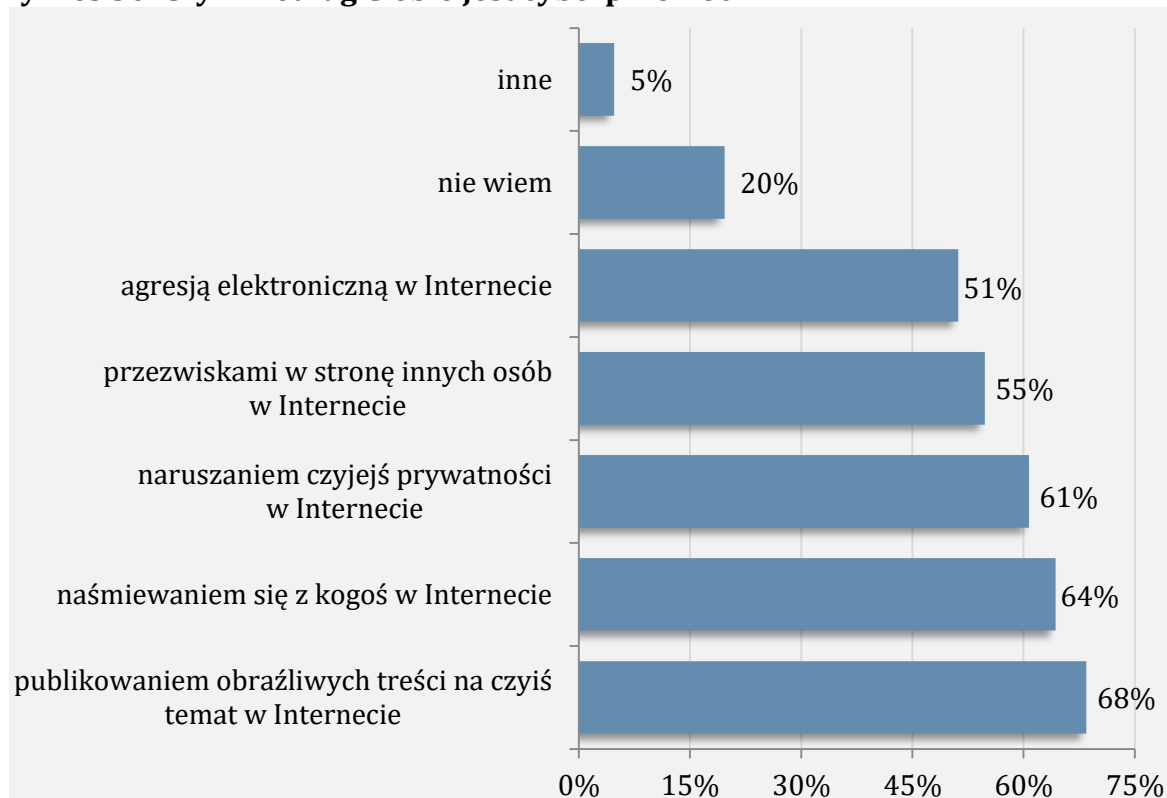
Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy uczniów na temat danych kontaktowych do instytucji, w których można się uzyskać pomoc w razie wystąpienia problemu przemocy. Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że co trzeci nie jest pewien czy je zna, ale wie jak znaleźć informacje w razie problemów (32%), co czwarta osoba zadeklarowała, że zna bardzo dobrze i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy (28%), co piąty uczeń zna je dobrze (21%), z kolei 19% respondentów stwierdziło, że nie zna i nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemów.



**Wykres 29. Czy znasz dane kontaktowe do instytucji, do których można się zgłosić w razie wystąpienia problemu przemocy?**



Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie mają wiedzę, czym to zjawisko jest. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że część młodych mieszkańców nie ma na ten temat świadomości. Na agresję elektroniczną w Internecie wskazało tylko 51%, a na przezwiska w stronę innych osób - 55%. Najczęściej zaznaczaną odpowiedzią okazało się publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat (68%), naśmiewanie się z kogoś w Internecie (64%) oraz naruszanie czyjejś prywatności w Internecie (61%). Co piąty ankietowany przyznał, że nie ma w tym zakresie wiedzy (20%), natomiast wśród 5% innych odpowiedzi wskazano m.in. na „podszywanie się pod kogoś innego”.

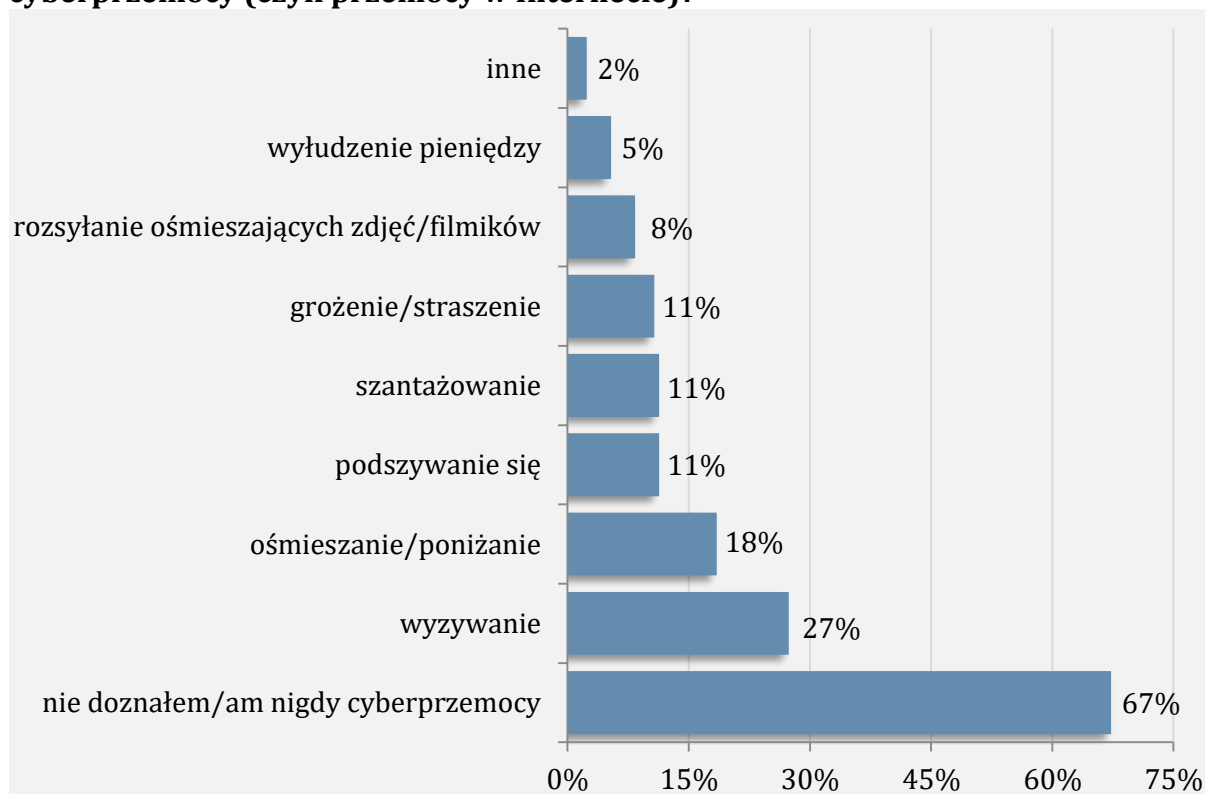
**Wykres 30. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?**

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z gminy Jedlnia - Letnisko, poproszono ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Z deklaracji uczniów wynika, że problemu tego doznało aż 33% badanych, w tym 27% wyzywania, 18% ośmieszania/poniżania, po 11% podszywania się, grożenia/straszenia lub szantażowania, 8% rozsyłania ośmieszających zdjęć/ filmików, natomiast 5% wyłudzenia pieniędzy.



**Wykres 31. Czy doznałeś/aś kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?**



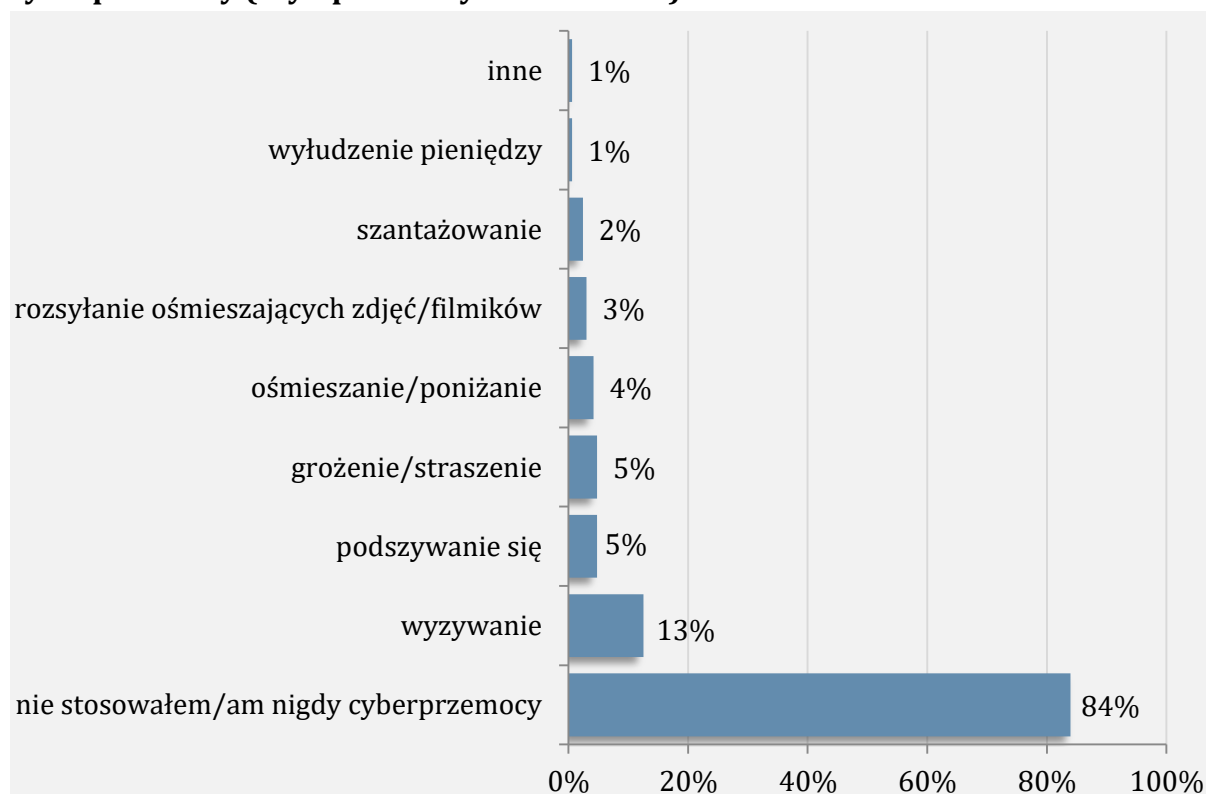
*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniów spytano również o to, czy stosowali kiedykolwiek w życiu, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Do takiego zachowania przyznało się 16% badanych, wśród których najwięcej wskazało na wyzywanie (13%). Pozostałe odpowiedzi to: podszywanie się lub grożenie/straszenie (po 5%), ośmieszanie/poniżanie (4%), rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmików (3%), szantażowanie (2%) oraz wyłudzenie pieniędzy (1%).





**Wykres 32. Czy stosowałeś/aś kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?**



*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

## 1.6. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W dalszej części raportu zaprezentowane zostały odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych. Poproszono o wskazanie forma zajęć profilaktycznych, która jest dla ankietowanych najciekawsza i najefektywniejsza. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco: 27% uznaje za najciekawsze i najefektywniejsze zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą, 21% - zajęcia z przedstawicielem Policji, 14% - spektakl lub musical profilaktyczny, a 13% - zajęcia z wykorzystaniem form multimedialnych. 39% respondentów wskazało na odpowiedź „nie wiem”, natomiast 13% stwierdziło, że żadna z wymienionych form nie byłaby dla niego ciekawa/efektywna.



**Wykres 33. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?**

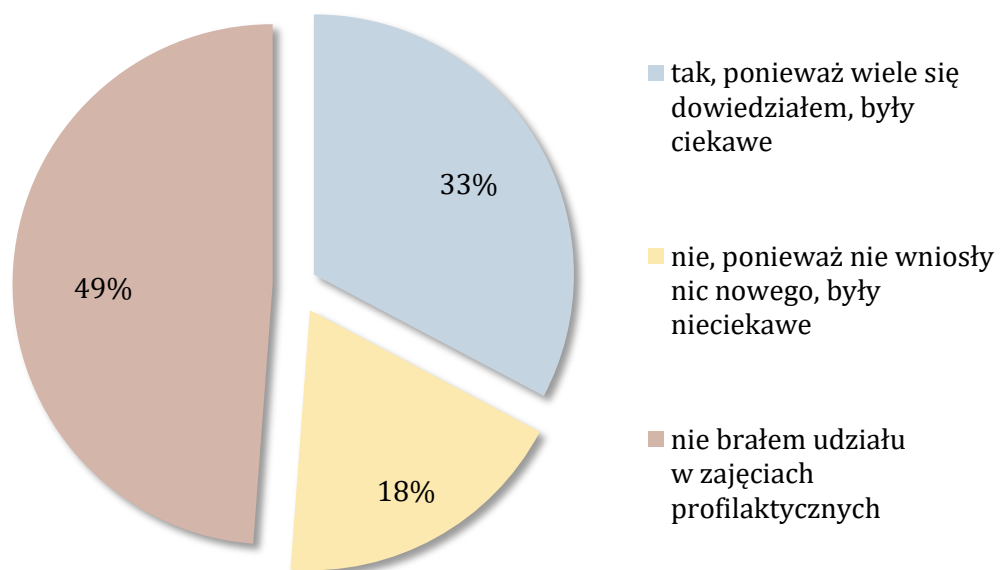


*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejne pytanie zadane respondentom, dotyczyło zajęć profilaktycznych organizowanych w szkołach i miało na celu zweryfikowanie opinii młodych ludzi na ich temat. Zdaniem co trzeciego ucznia prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie ponieważ badani wiele się z nich dowiedzieli i były ciekawe (33%). Co druga osoba stwierdziła, że nie brała udziału w takich zajęciach (49%), natomiast w opinii 18% wniosły nic nowego i były nieciekawe.



**Wykres 34. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie?**





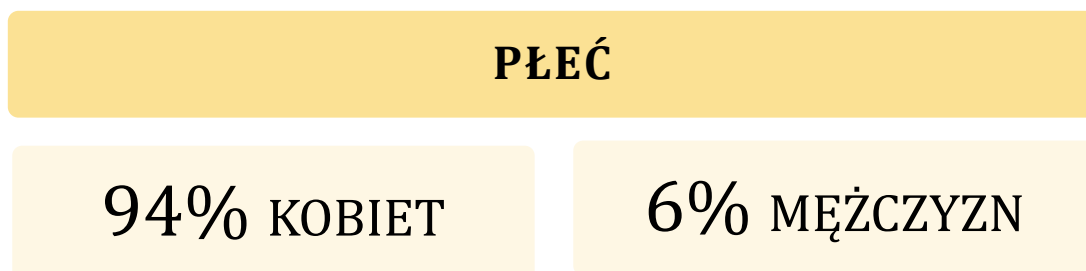
## 2. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale został przedstawiony problem uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko. Zbadaniu poddana została również opinia respondentów na temat działań profilaktycznych podejmowanych w Gminie.

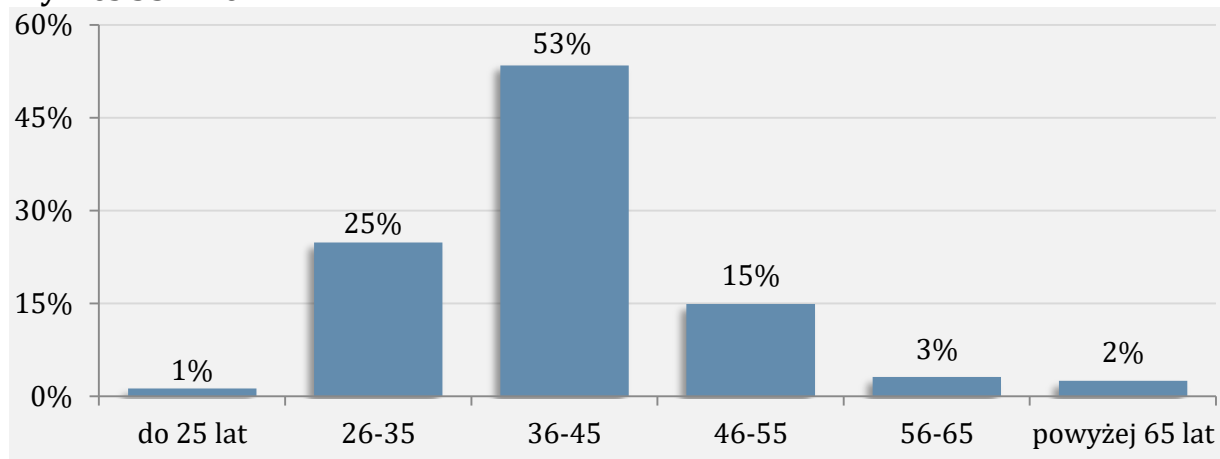
### 2.1. STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Jedlnia - Letnisko wzięło udział 161 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety - stanowiły one aż 94% ogółu, natomiast mężczyźni - 6%.

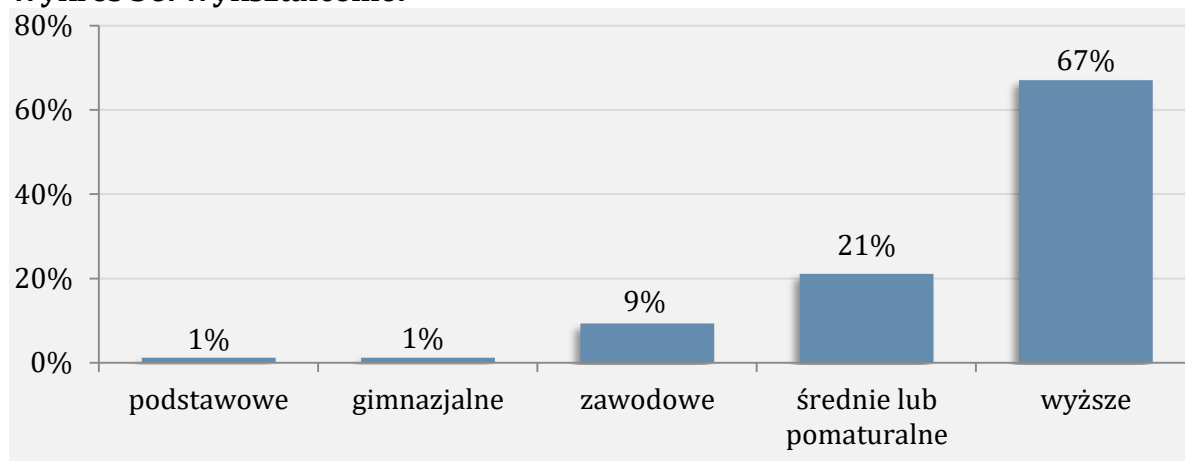
**Rysunek 7. Płeć:**



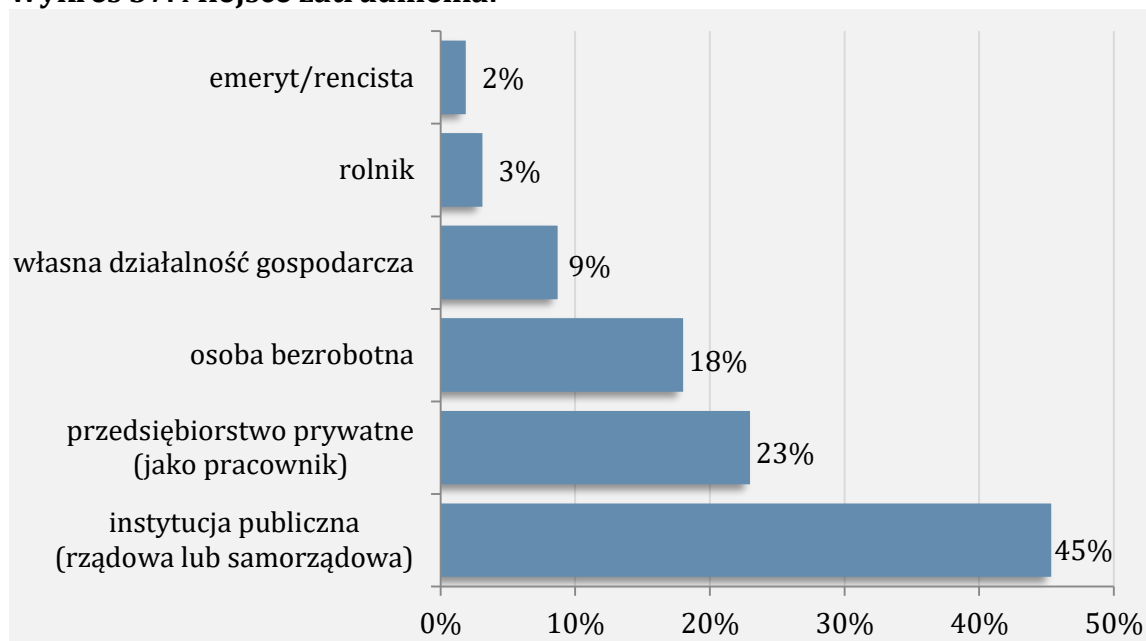
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowią ankietowani mający 36-45 lat (53%) oraz 26-35 lat (25%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy w wieku 46-55 lat (15%), 56-65 lat (3%) oraz mieszkańcy powyżej 65 lat (2%). Najmniejszy odsetek stanowiły osoby będące przed 25 rokiem życia (1%),

**Wykres 35. Wiek:**

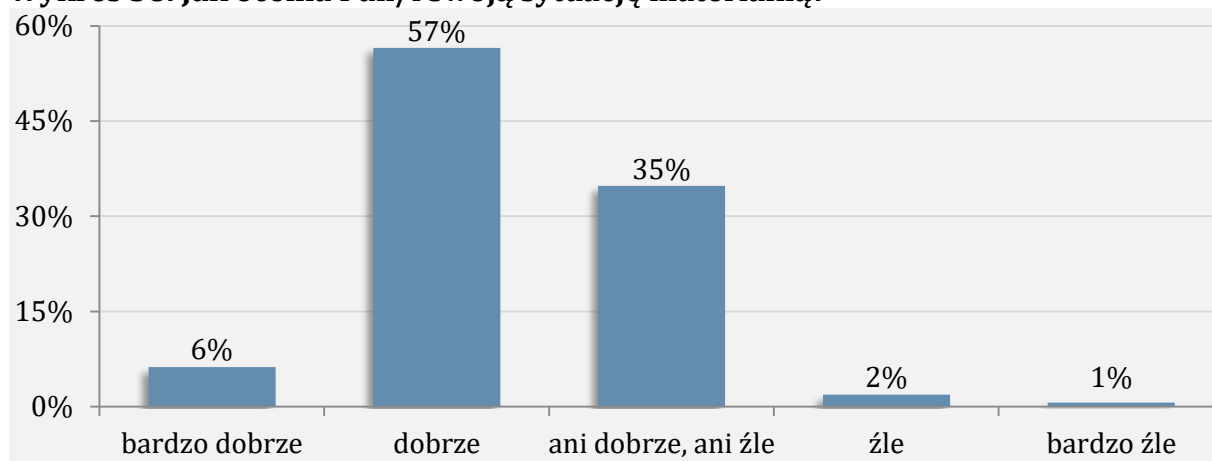
Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (67%) oraz średnim lub pomaturalnym (21%). 9% osób posiadało wykształcenie zawodowe, natomiast 1% respondentów zakończyło swoją edukację na poziomie podstawowym lub gimnazjalnym.

**Wykres 36. Wykształcenie:**

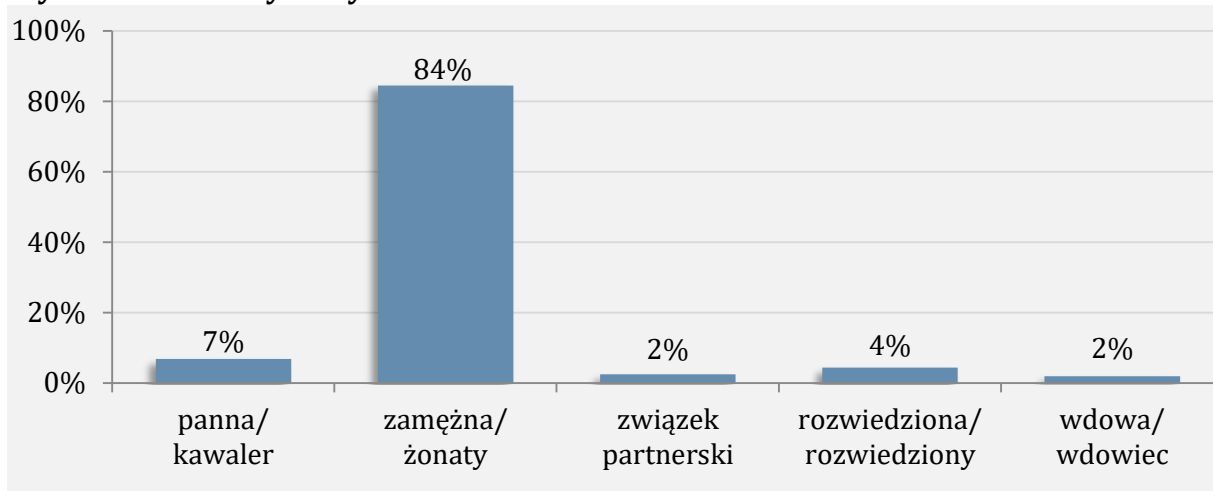
Największy udział w badaniu miały osoby pracujące w instytucji publicznej (45%). Co czwarty respondent był pracownikiem przedsiębiorstwa prywatnego (23%), z kolei blisko co piąty ankietowany był nie posiadał zatrudnienia (18%). 9% osób wskazało, że prowadzi własną działalność gospodarczą, 3% badanych stanowili rolnicy, natomiast 2% - emeryci/renciści.

**Wykres 37. Miejsce zatrudnienia:**

Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że ponad połowa dorosłych mieszkańców Gminy określiła swoją sytuację materialną pozytywnie (57% - dobrze, 6% - bardzo dobrze). Co trzeci z mieszkańców biorących udział w badaniu oceniło swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą (35%), 2% stwierdziło, że jest ona zła, natomiast 1% - bardzo zła.

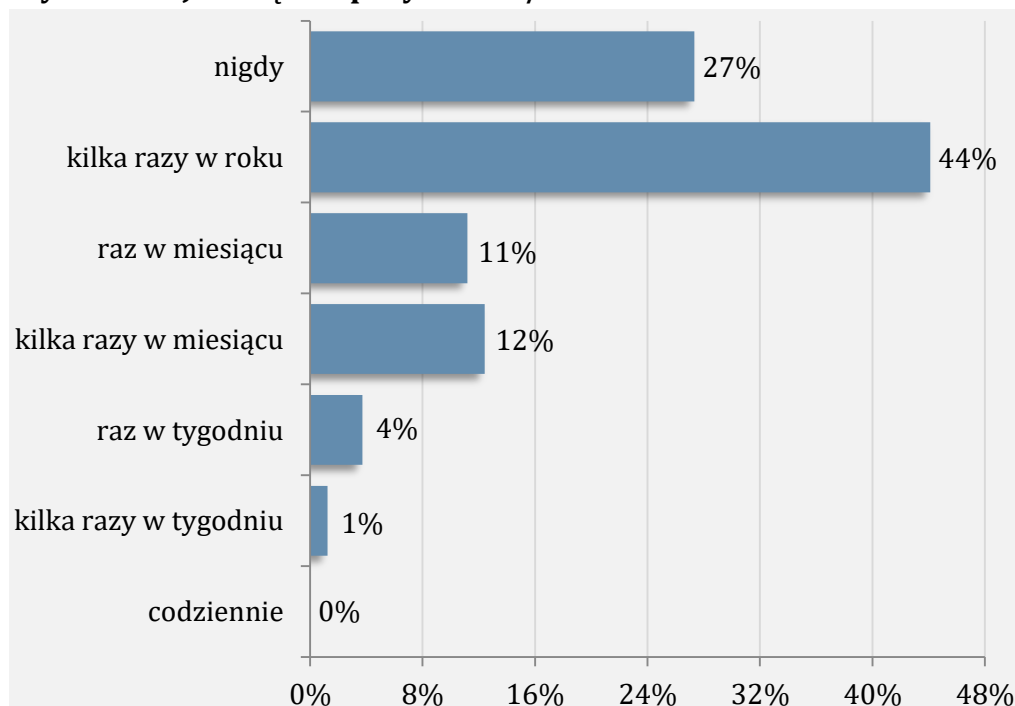
**Wykres 38. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?**

Stan cywilny osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco: większość respondentów było zamężnych/żonatych (84%), 7% stanowiły/-li panny/kawalerowie, 4% - osoby rozwiedzione, natomiast 2% - osoby będące w związku partnerskim lub wdowy/wdowcy.

**Wykres 39. Stan cywilny.**

## 2.2. PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia do alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Można zauważyć, iż blisko co drugi badany sięga po alkohol kilka razy w roku (44%). 11% respondentów pije alkohol raz w miesiącu, 12% - kilka razy w miesiącu, 4% - raz w tygodniu, a 1% - kilka razy w tygodniu. Na abstynencję wskazał co czwarty mieszkaniec (27%).

**Wykres 40. Jak często spożywa Pan/i alkohol?**



Na kolejne pytania odpowiadali  
tylko ci dorośli mieszkańcy,  
którzy spożywają alkohol.

117 osób

Poniższa tabela przedstawia ilość porcji alkoholu wypijanych przez ankietowanych w ciągu całego dnia, w którym go spożywają. Większość z respondentów zadeklarowała, że w dniu, w którym po niego sięga, wypija 1-2 porcje tego napoju (83 osoby, tj. 74%). Znacznie mniej mieszkańców wskazało na 3-4 porcje (22 osoby, tj. 20%). Najmniej ankietowanych wskazało, że wypija 5-7 porcji (4 osoby, tj. 4%), 11-13 i więcej porcji alkoholu (2 osoby, tj. 2%) i 8-10 porcji (1 osoba, tj. 1%).

**Tabela 28. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije?** Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-2	74%	83
3-4	20%	22
5-7	4%	4
8-10	1%	1
11-13 i więcej	2%	2

Następne pytanie zadane respondentom dotyczyło rodzajów napojów alkoholowych, które dorośli mieszkańcy piją najczęściej. Można zauważyć zróżnicowany rozkład odpowiedzi. Najwięcej ankietowanych sięga po wino (75 osób, tj. 64%) i piwo (35 osób, tj. 30%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców są: nalewki (20 osób, tj. 17%), likiery lub whisky (po 13 osób, tj. 11%), wódka (12 osób, tj. 10%) i alkohol własnej produkcji (3 osoby, tj. 3%).



**Tabela 29. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
wino	64%	75
piwo	30%	35
nalewki	17%	20
likieri	11%	13
whisky	11%	13
wódka	10%	12
alkohol własnej produkcji	3%	3
alkohol spoza legalnego źródła	0%	0
inne	0%	0

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że zdecydowana większość mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (116 osób, tj. 99%). Do takiego zachowania przyznał się 1 badany pijący alkohol, któremu zdarzyło się to raz (1%).

**Tabela 30. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	99%	116
raz mi się to zdarzyło	1%	1
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0
zdarza mi się to często	0%	0

Kolejną analizowaną kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Prawie wszyscy respondenci zadeklarowali, że nigdy nie kierowali pojazdem w stanie nietrzeźwości (116 osób, tj. 99%). Jedna osoba przyznała, że taka sytuacja przytrafiła jej się jednokrotnie (1%).

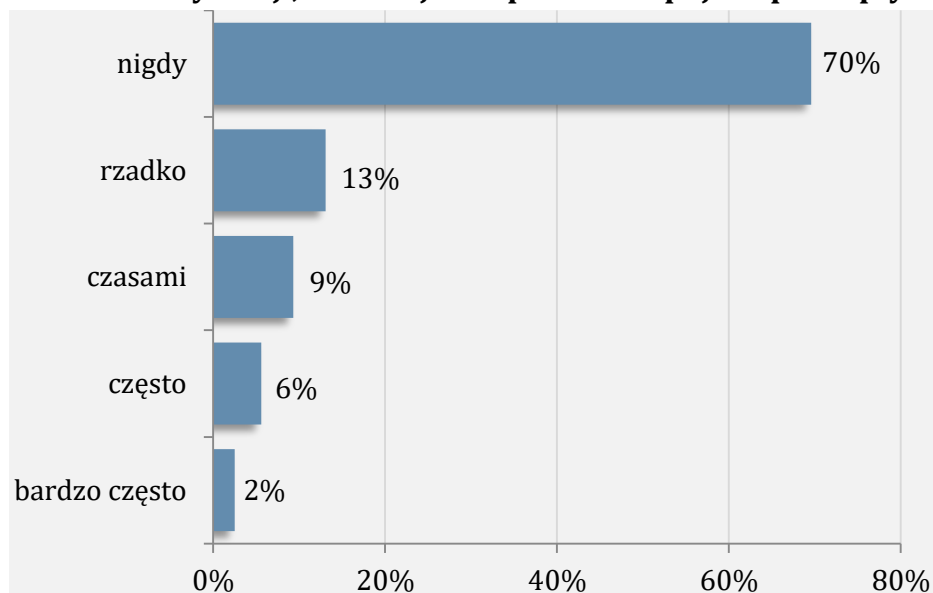
**Tabela 31. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	99%	116
raz mi się to zdarzyło	1%	1
zdarza mi się to sporadycznie	0%	0
zdarza mi się to często	0%	0

Na kolejne pytania odpowiadali  
wszyscy dorośli mieszkańcy.

161 osób

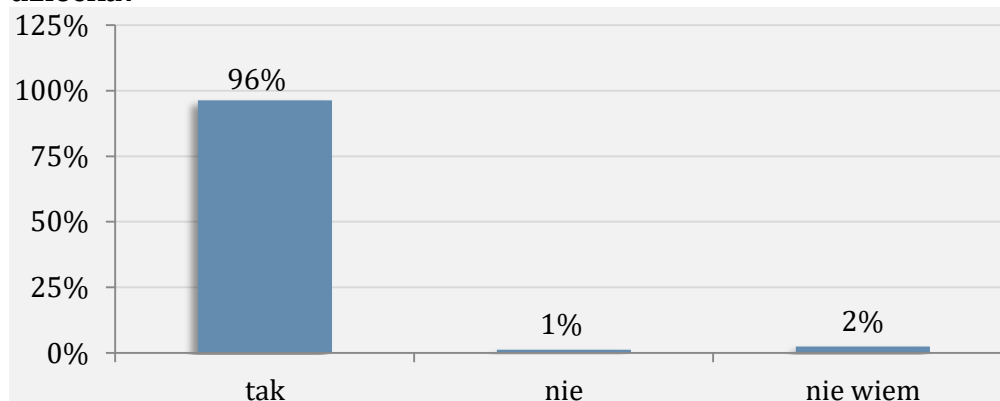
Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w gminie Jedlnia - Letnisko. Jak wynika z zebranych danych, 30% respondentów było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe, w tym 13% wskazało na odpowiedź „rzadko”, 9% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 6% - często, natomiast 2% - bardzo często.

**Wykres 41. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?**



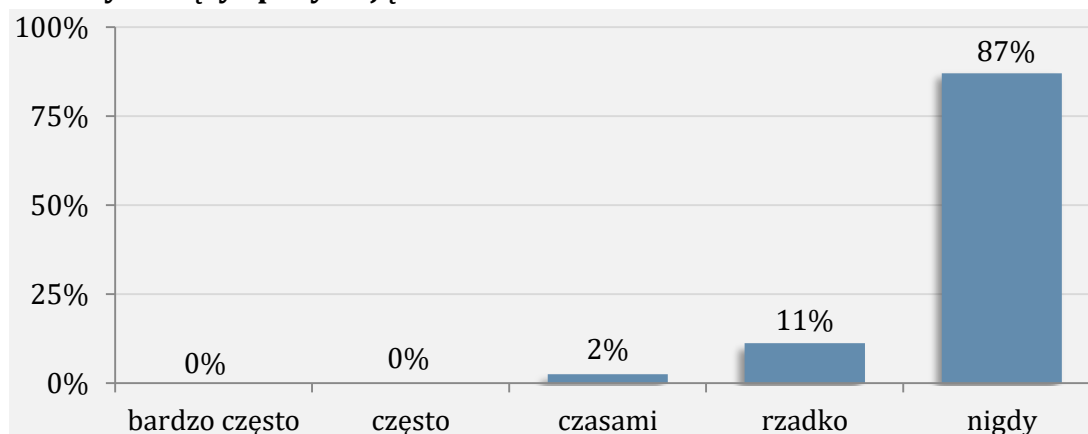
W jednym z pytań poproszono ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród 2% mieszkańców Gminy występuje brak świadomości w tym zakresie, gdyż zaznaczyli oni odpowiedź „nie wiem”, natomiast 1% badanych mieszkańców stwierdziło, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.

**Wykres 42. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?**



Respondenci zostali również poproszeni o określenie, czy zauważyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy na terenie swojej miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. Do bycia świadkiem takiej sytuacji przyznało się 13% respondentów, przy czym 11% - rzadko, a 2% - czasami.

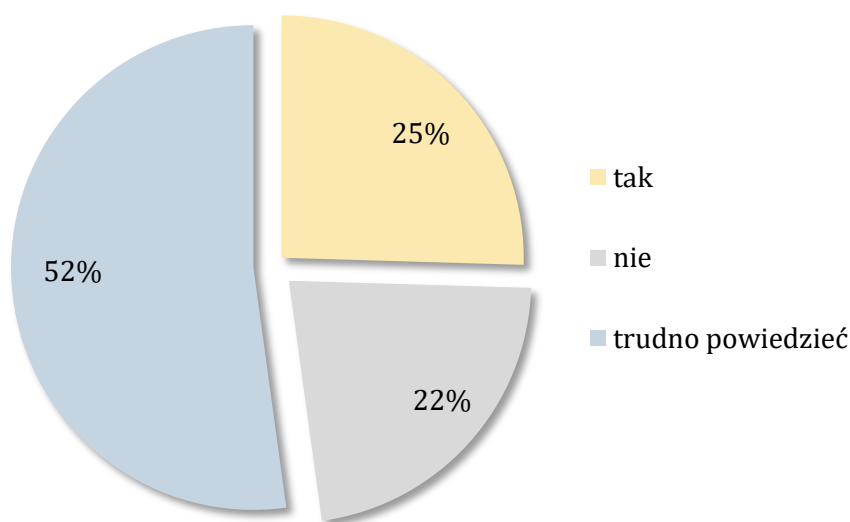
**Wykres 43. Jak często w ostatnich 12 miesiącach widział/a Pan/i na terenie Gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol?**





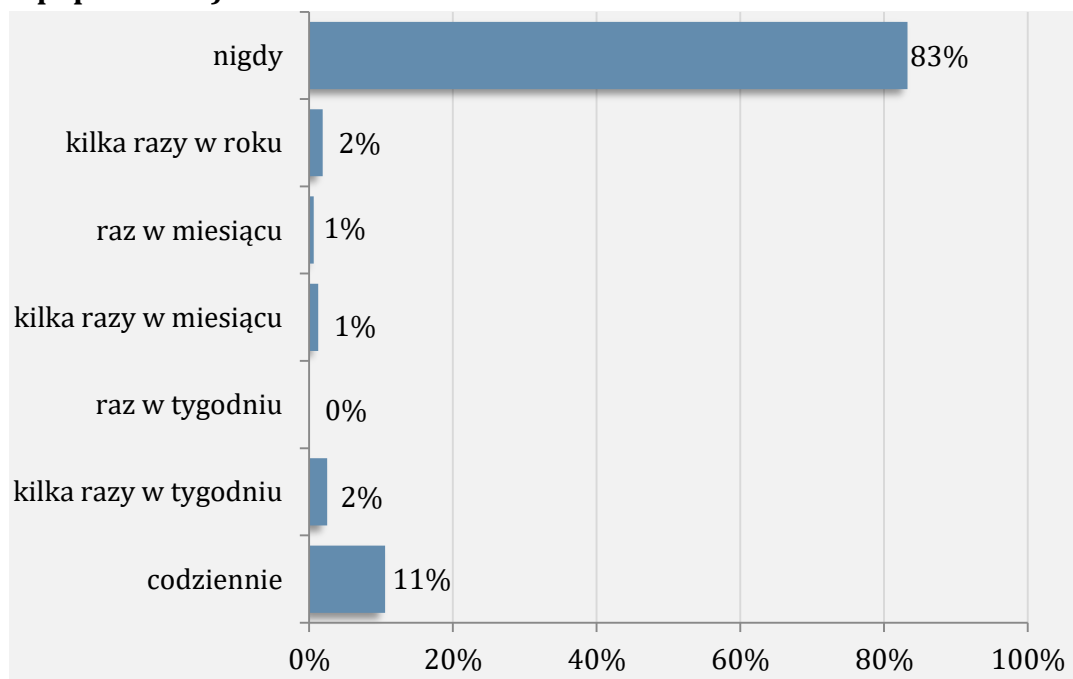
W ostatnim pytaniu dotyczącym alkoholu zapytaliśmy respondentów, czy ich zdaniem na terenie Gminy należy ograniczyć ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 25% ankietowanych, natomiast przecząco - co piąty (22%). Trudności w określeniu jednoznacznej odpowiedzi dotyczącej ograniczenia ilości punktów sprzedaży alkoholu w Gminie miał co drugi badany (52%).

**Wykres 44. Czy na terenie Gminy należy ograniczyć ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych?**



### 2.3. PROBLEM NIKOTYNOWY

Drugi z analizowanych w Diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko. Spośród wszystkich badanych osób, papierosy pali 17% badanych mieszkańców, przy czym po 2% sięga po nie kilka razy w roku lub kilka razy w tygodniu, po 1% - raz w miesiącu lub kilka razy w miesiącu, natomiast 11% mieszkańców pali codziennie.

**Wykres 45. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?**

Na kolejne pytania odpowiadali  
tylko ci dorośli mieszkańcy,  
którzy palą papierosy.

27 osób

Kolejna tabela przedstawia ilość dziennie wypalanych przez dorosłych mieszkańców sztuk papierosów. Na podstawie zebranych danych można zauważyć, że respondenci najczęściej palą 6-15 sztuk papierosów dziennie (12 osób, tj. 44%), 16-25 sztuk lub poniżej 5 sztuk (po 3 osoby, tj. 11%). 1 osoba zadeklarowała, iż dziennie wypala więcej niż 25 sztuk (4%), natomiast co piątej osobie trudno było odpowiedzieć na to pytanie, gdyż nie pali codziennie (6 osób, tj. 22%)

**Tabela 32. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
trudno powiedzieć, nie palę codziennie	22%	6
poniżej 5 sztuk	11%	3
6-15 sztuk	44%	12
16-25 sztuk	11%	3
powyżej 25 sztuk	4%	1



Poniższa tabela prezentuje rozkład odpowiedzi mieszkańców na pytanie o próby rzucenia przez nich palenia. Z zebranych danych wynika, że zerwać z nałogiem próbowało 16 osób (64%), w tym 7 respondentów raz (28%), natomiast 9 osób wiele razy (36%). Co piąty palący badany mieszkaniec nigdy nie próbował rzucić palenia (5 osób, tj. 20%), natomiast 4 osoby nie próbowały, ale zamierzają zerwać z nałogiem (16%).

**Tabela 33. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?**

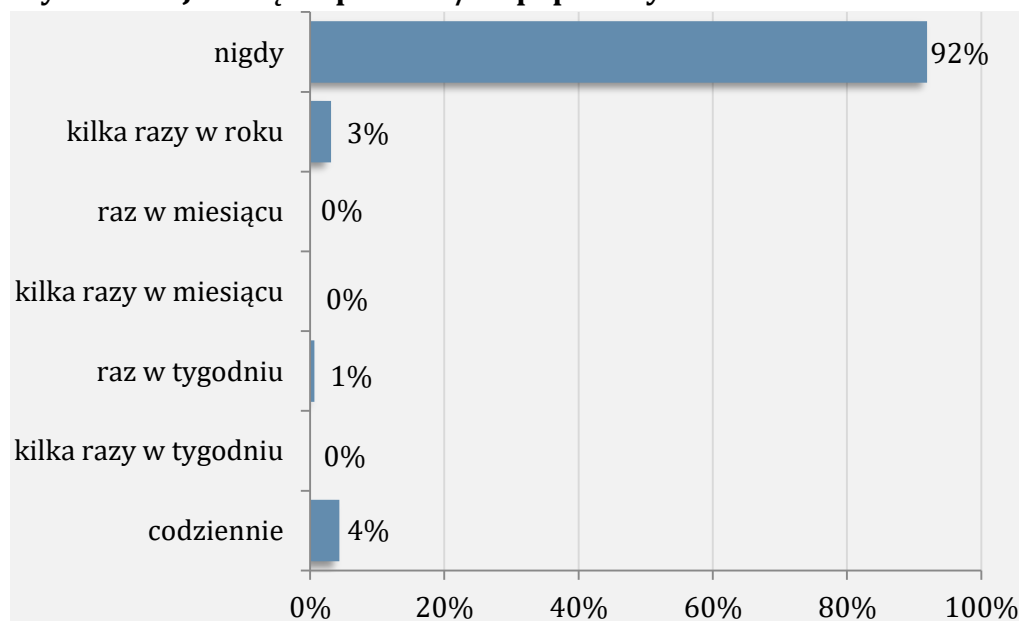
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy nie próbowałem/am	20%	5
nie, ale zamierzam spróbować	16%	4
tak, raz, ale nie udało mi się	28%	7
tak, wiele razy, ale nie udało mi się	36%	9

Na kolejne pytanie odpowiadali  
wszyscy dorośli mieszkańcy.

161 osób

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali 8% badanych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko, w tym 4% - codziennie, 3% - kilka razy w roku, natomiast 1% - raz w tygodniu.

**Wykres 46. Jak często pali Pan/i e-papierosy?**

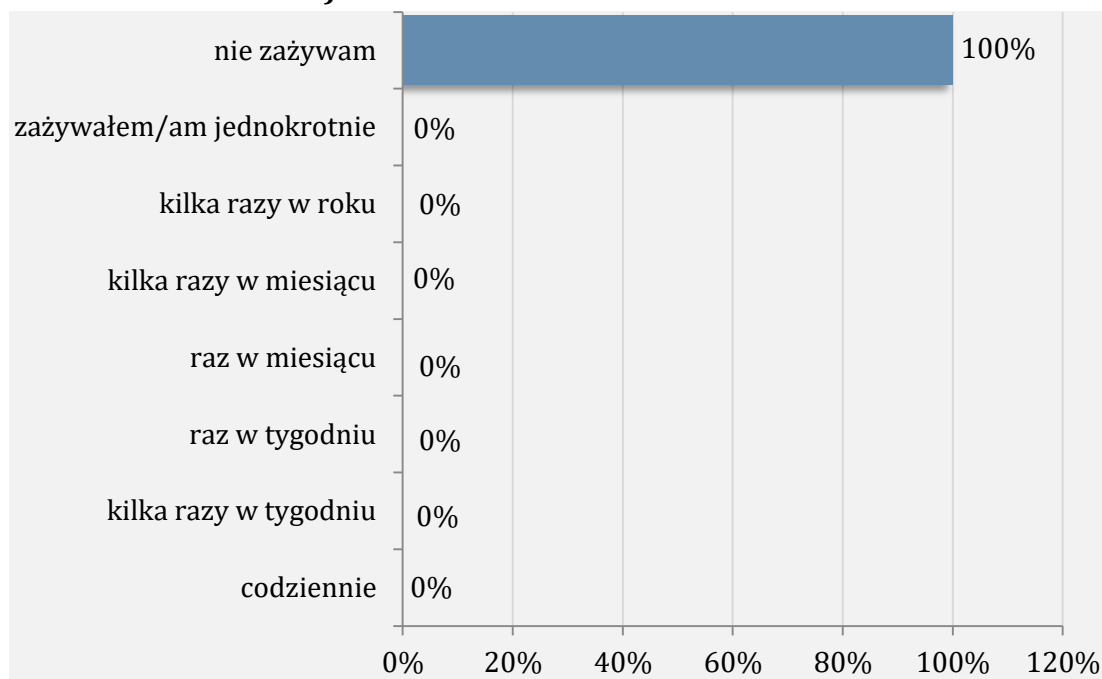




## 2.4. PROBLEM NARKOTYKOWY

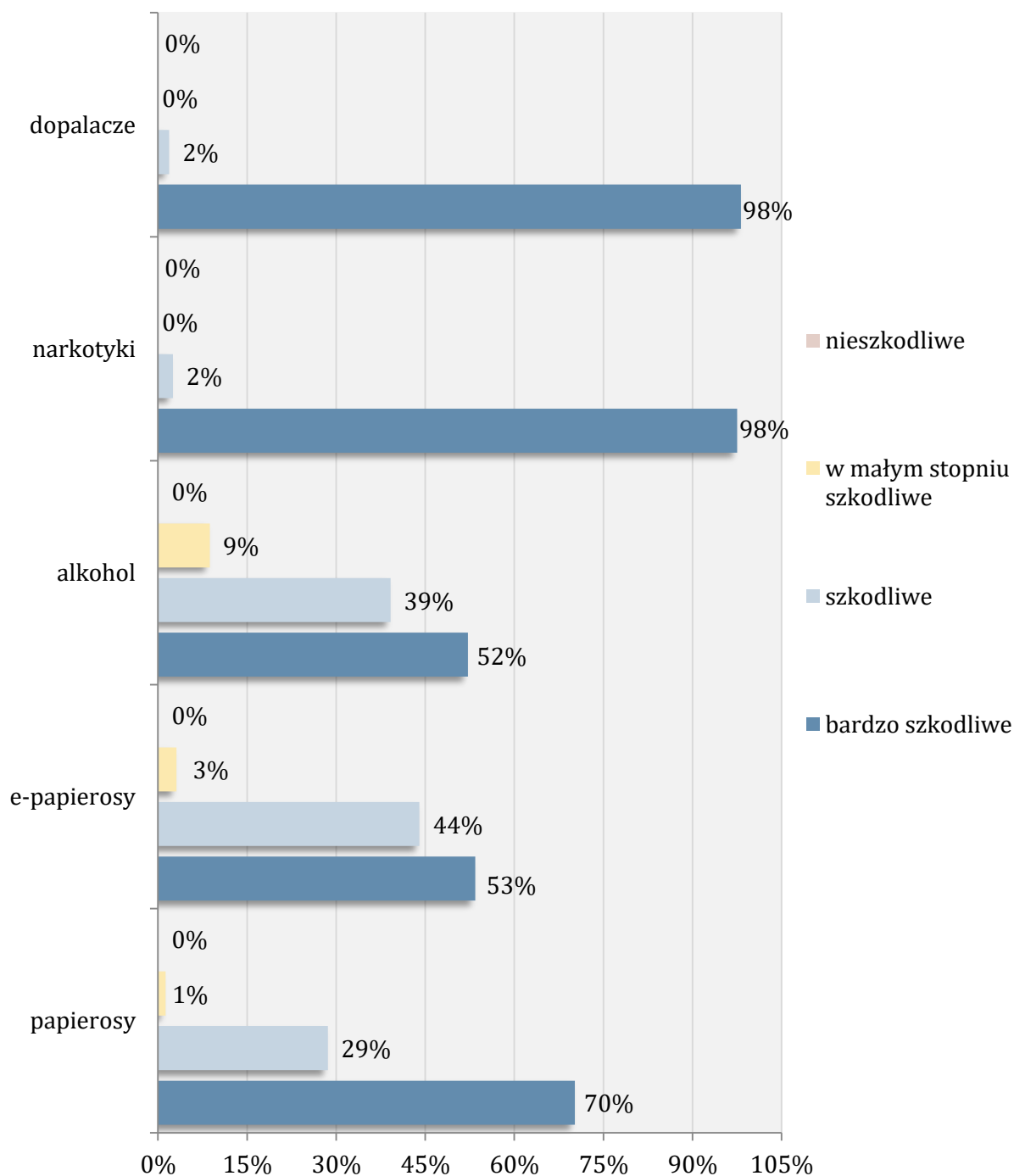
Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali spożywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że żaden z badanych mieszkańców nie sięgnął po tego typu substancje (100%).

**Wykres 47. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?**



Ocena szkodliwości dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów dla zdrowia wśród dorosłych mieszkańców przedstawia się następująco:

- ❖ szkodliwość dopalaczy i narkotyków dostrzegają wszyscy badani (100%), alkoholu - 91%, e-papierosów - 97%, natomiast papierosów - 99%,
- ❖ ze szkodliwości niżej wymienionych substancji nie zdaje sobie sprawy 9% mieszkańców w przypadku alkoholu, 1% - papierosów i 3% - e-papierosów.

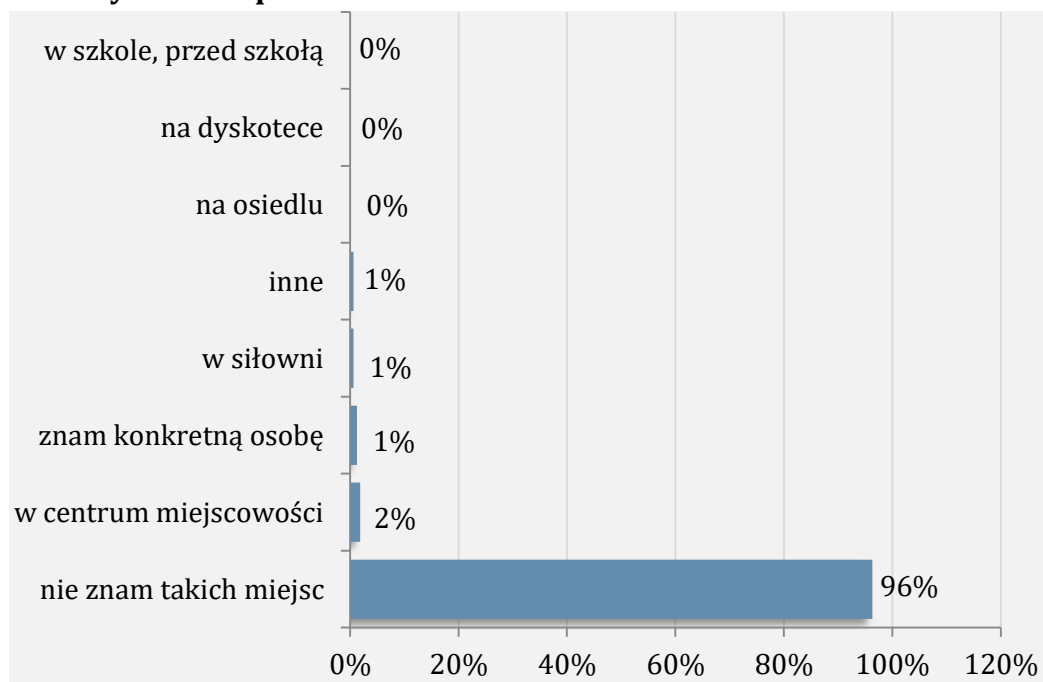
**Wykres 48. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia?**

Respondentom zostało zadane pytanie również o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Badania wykazały niski odsetek ankietowanych deklarujących znajomość takich miejsc (4%), przy czym 2% wskazało na centrum miejscowości, natomiast po 1% na znajomość konkretnej osoby, siłownię lub inne, bliżej nieokreślone miejsce.





**Wykres 49. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?**

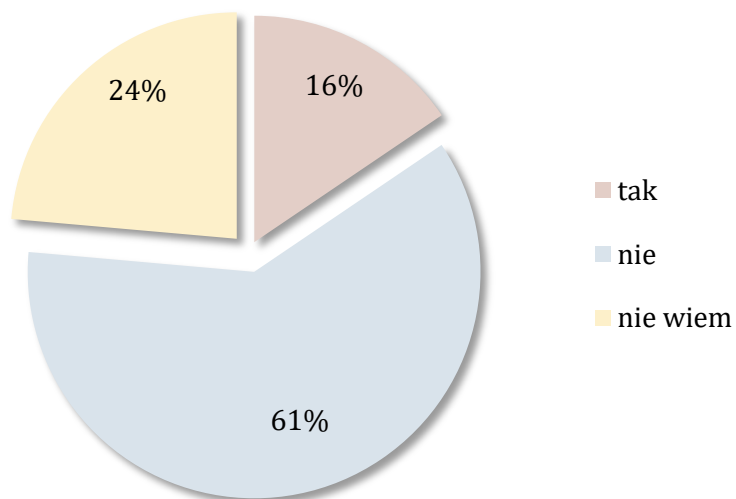


*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

## 2.5. PROBLEM PRZEMOCY

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Twierdzącej odpowiedzi udzielił co szósty badany mieszkaniec (16%), a przeczącej - co czwarty (24%). Ponad połowa badanych zaznaczyła odpowiedź „nie wiem” (61%).

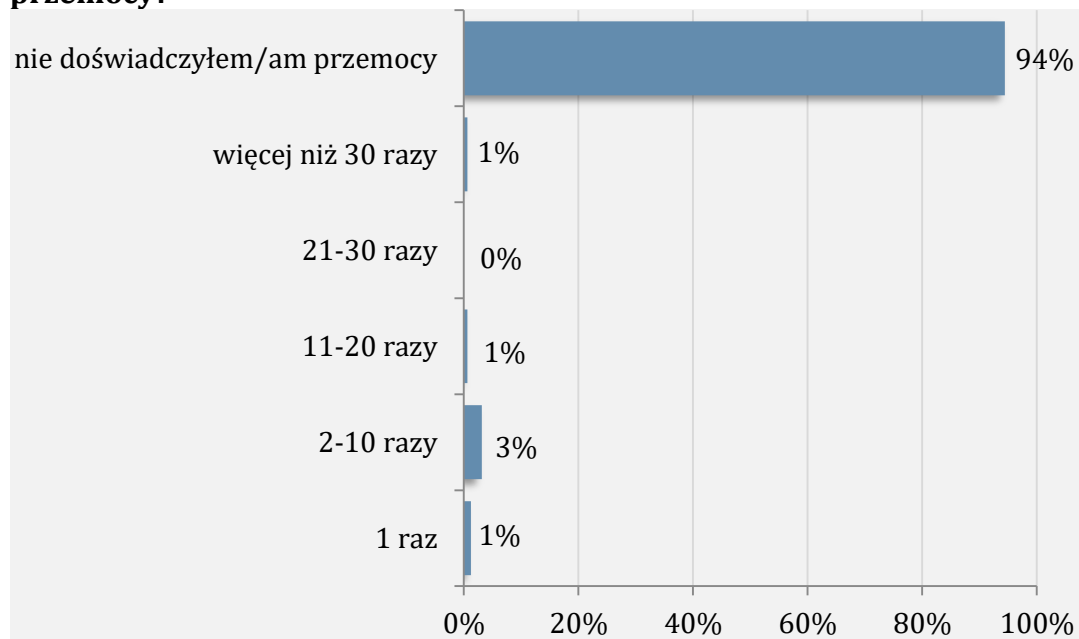
**Wykres 50. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?**





Skala problemu przemocy w gminie Jedlnia - Letnisko została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w okresie ostatnich 12 miesięcy. Z zebranych danych wynika, że w ciągu ostatniego roku przemocy doznało 6% badanych mieszkańców, wśród których 1% doświadczyło jej jednokrotnie, 11-20 razy lub więcej niż 30 razy, natomiast 3% od 2 do 10 razy.

**Wykres 51. Jak często w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?**



Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy doświadczyli przemocy.

12 osób

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna - wskazało na nią 89% badanych, którzy zaznaczyli, że doświadczyli przemocy (8 osób). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na przemoc ekonomiczną (3 osoby, tj. 33%), zaniedbanie lub mobbing (po 2 osoby, tj. 22%) i przemoc fizyczną (1 osoba, tj. 11%).

**Tabela 34. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	89%	8
przemoc ekonomiczna	33%	3
zaniedbanie	22%	2
mobbing	22%	2
przemoc fizyczna	11%	1
przemoc seksualna	0%	0
nie wiem	0%	0

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Respondentów spytano również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Znaczna część spośród badanych wskazała na partnera/partnerkę lub osobę nieznaną (po 4 osoby, tj. 44%). W drugiej kolejności znajduje się mąż/żona i pracodawca (po 2 osoby, tj. 22%), z kolei 1 badany wskazał na dziecko/dzieci (11%).

**Tabela 35. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	44%	4
nieznajomy/a	44%	4
mąż/żona	22%	2
pracodawca	22%	2
dziecko/dzieci	11%	1
mama	0%	0
tata	0%	0
siostra	0%	0
brat	0%	0
kolega/koleżanka z pracy	0%	0
dziadkowie	0%	0
inne osoby	0%	0

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

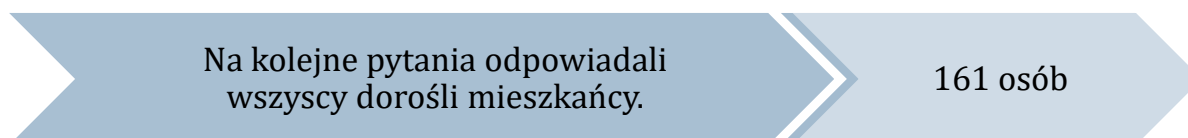


Kolejne pytanie dotyczyło miejsca, w którym respondenci doświadczyli przemocy. Z odpowiedzi wynika, że taka sama część odpowiedzi padła na dom, miejsce pracy lub miejsce publiczne (po 4 osoby, tj. 50%).

**Tabela 36. Gdzie doświadczył/a Pan/i przemoc?**

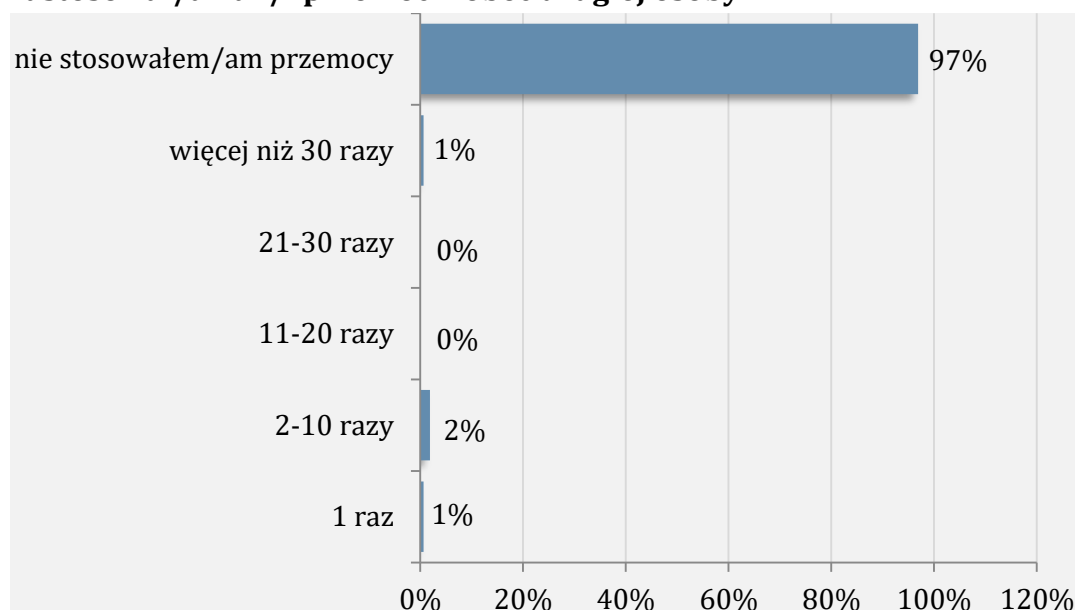
Odpowiedź	%	Liczba odp.
w domu	50%	4
w pracy	50%	4
w miejscu publicznym	50%	4
na uczelni	0%	0
inne, jakie?	0%	0

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy przyznało się 4% mieszkańców, spośród których 2% stosowało ją 2-10 razy, natomiast 1% osób - 1 raz lub więcej niż 30 razy.

**Wykres 52. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby?**





Na kolejne pytania odpowiadali tylko ci dorośli mieszkańcy, którzy przyznali, że stosowali przemoc.

5 osób

W dalszej kolejności poproszono badanych mieszkańców o określenie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Na przemoc fizyczną wskazały 2 osoby (40%), przemoc psychiczną lub zaniedbanie - po 1 osobie (20%), natomiast 2 osoby nie potrafiły tego określić (40%).

**Tabela 37. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc fizyczna	40%	2
nie wiem	40%	2
przemoc psychiczna	20%	1
zaniedbanie	20%	1
przemoc seksualna	0%	0
przemoc ekonomiczna	0%	0

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100*

Mieszkańcy najczęściej przyznawali się do stosowania przemocy wobec dziecka/dzieci (3 osoby, tj. 75%). 1 osoba wskazała na osobę nieznaną (25%).

**Tabela 38. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe?**

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dziecko/dzieci	75%	3
nieznajomy/a	25%	1
rodzice	0%	0
mąż/żona	0%	0
partner/partnerka	0%	0
dziadkowie	0%	0
rodzeństwo	0%	0
kolega/koleżanka z pracy	0%	0
inne	0%	0

*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100*

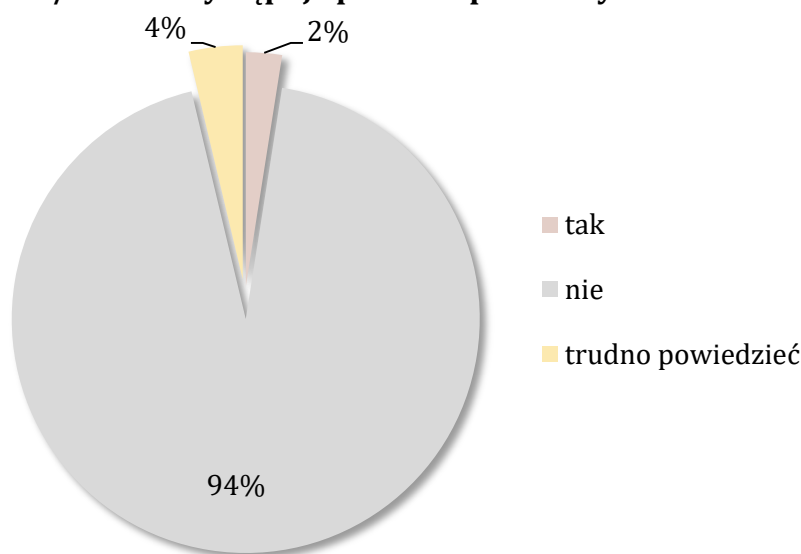


Na kolejne pytania odpowiadali  
wszyscy dorośli mieszkańcy.

161 osób

Odpowiedzi respondentów na następne pytanie pokazują aktualną skalę przemocy występującej wśród rodzin na terenie gminy Jedlnia - Letnisko. Jak wynika z uzyskanych danych, przemoc domowa dotyczy 2% badanych mieszkańców. Wśród respondentów znalazły się również osoby, które miały trudność w jednoznacznym określeniu, czy w ich domu występuje ten problem - stanowiły one 4% ogółu.

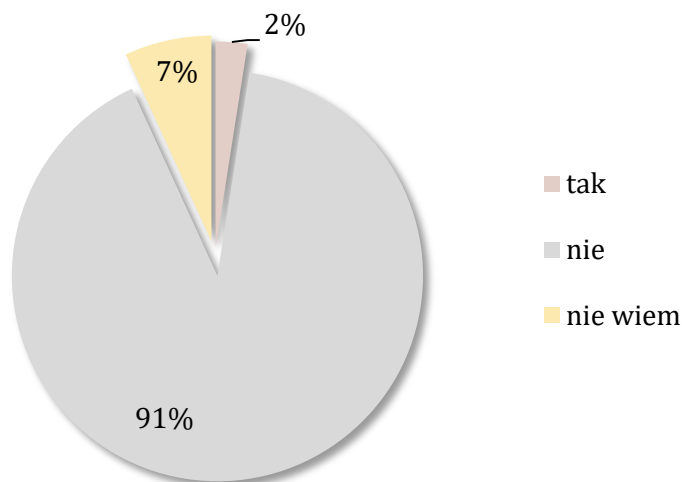
**Wykres 53. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy?**



Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród 2% respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej, z kolei 7% stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 91% mieszkańców.

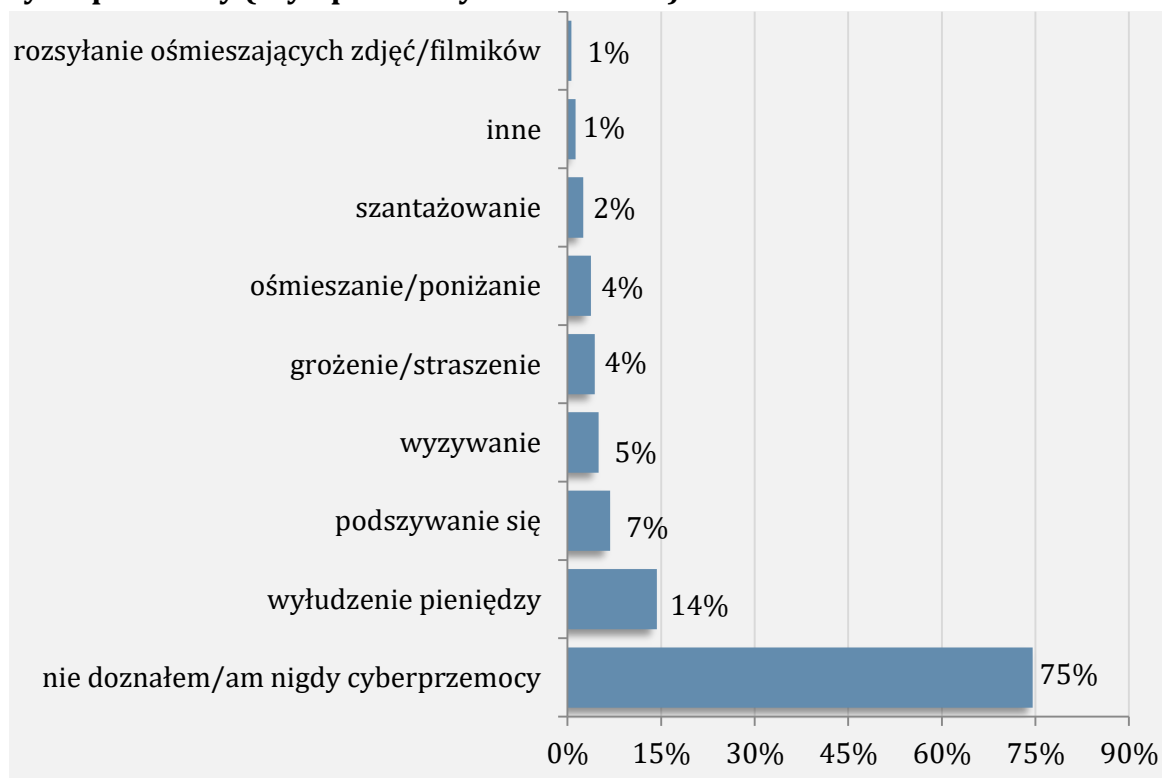


**Wykres 54. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?**



Ostatnie pytanie w tym obszarze dotyczyło doświadczenia cyberprzemocy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że znaczna część badanych zaprzeczyła, aby miała taki problem (75%). Spośród osób, które zadeklarowały, iż jej doznały najczęściej odpowiedzi padło na wyłudzenie pieniędzy (14%). W dalszej kolejności wskazano na: podszywanie się (7%), wyzywanie (5%), grożenie/straszenie lub ośmieszanie/poniżanie (po 4%), szantażowanie (2%) i rosyłanie ośmieszających zdjęć/filmików (1%).

**Wykres 55. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?**

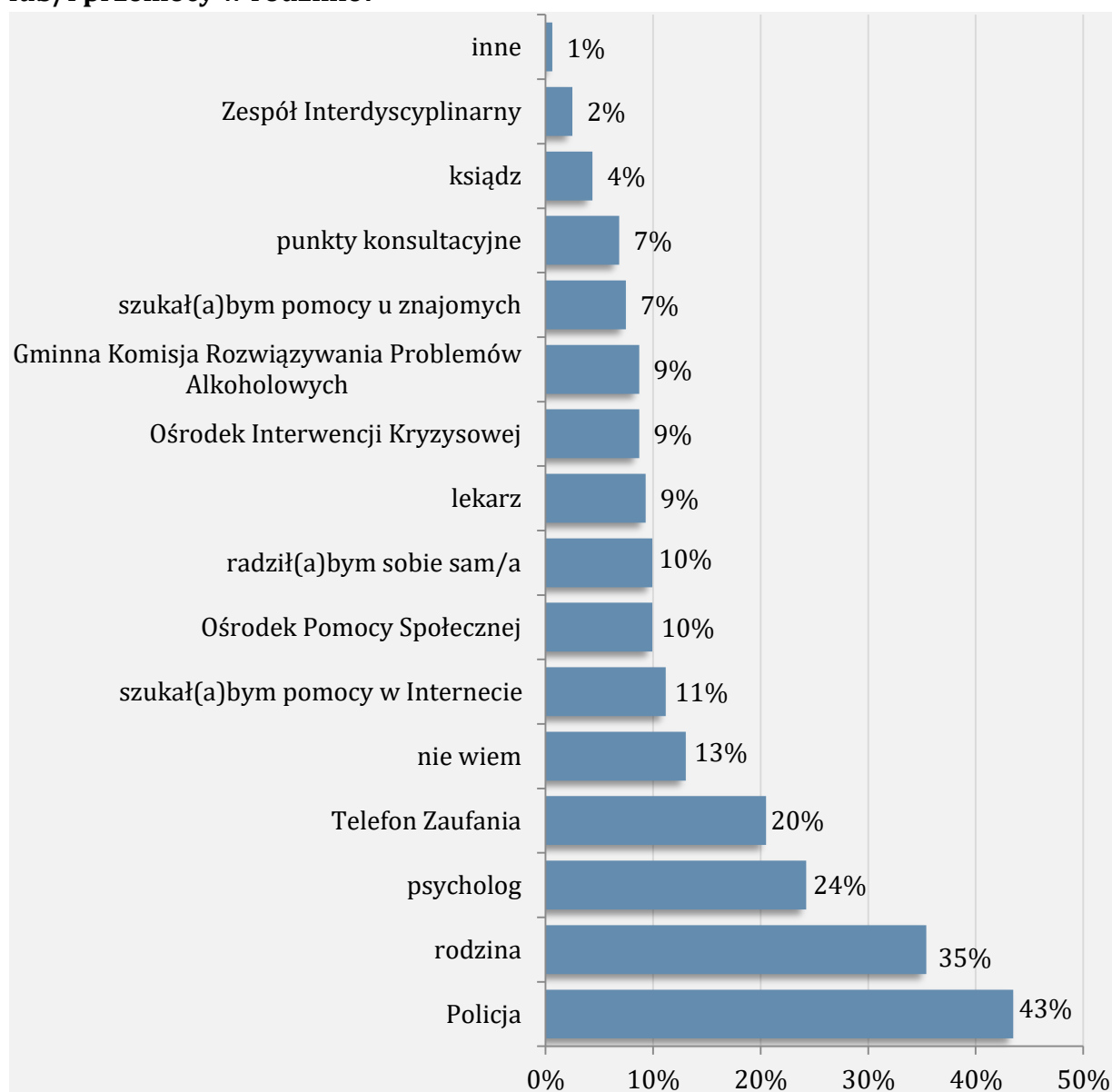




## 2.6. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W pierwszym pytaniu tego bloku tematycznego, respondenci zostali poproszeni o wskazanie miejsc/osób, do których zgłosiliby się w razie problemu uzależnień lub przemocy w rodzinie. Jak wynika z prezentowanych danych, znaczna część badanych zgłosiłaby się do Policji (43%) i rodziny (35%). Często deklarowany był również psycholog (24%) i Telefon Zaufania (20%). Najmniejszy odsetek badanych wskazał na księdza (4%) i Zespół Interdyscyplinarny (2%). Ponadto 13% badanych nie wie, gdzie mogłoby się zgłosić w razie problemu przemocy w rodzinie lub uzależnień, natomiast 10% osób stwierdziło, że radziłoby sobie w tej sytuacji samemu.

**Wykres 56. Do kogo zwrócił(a)by się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?**



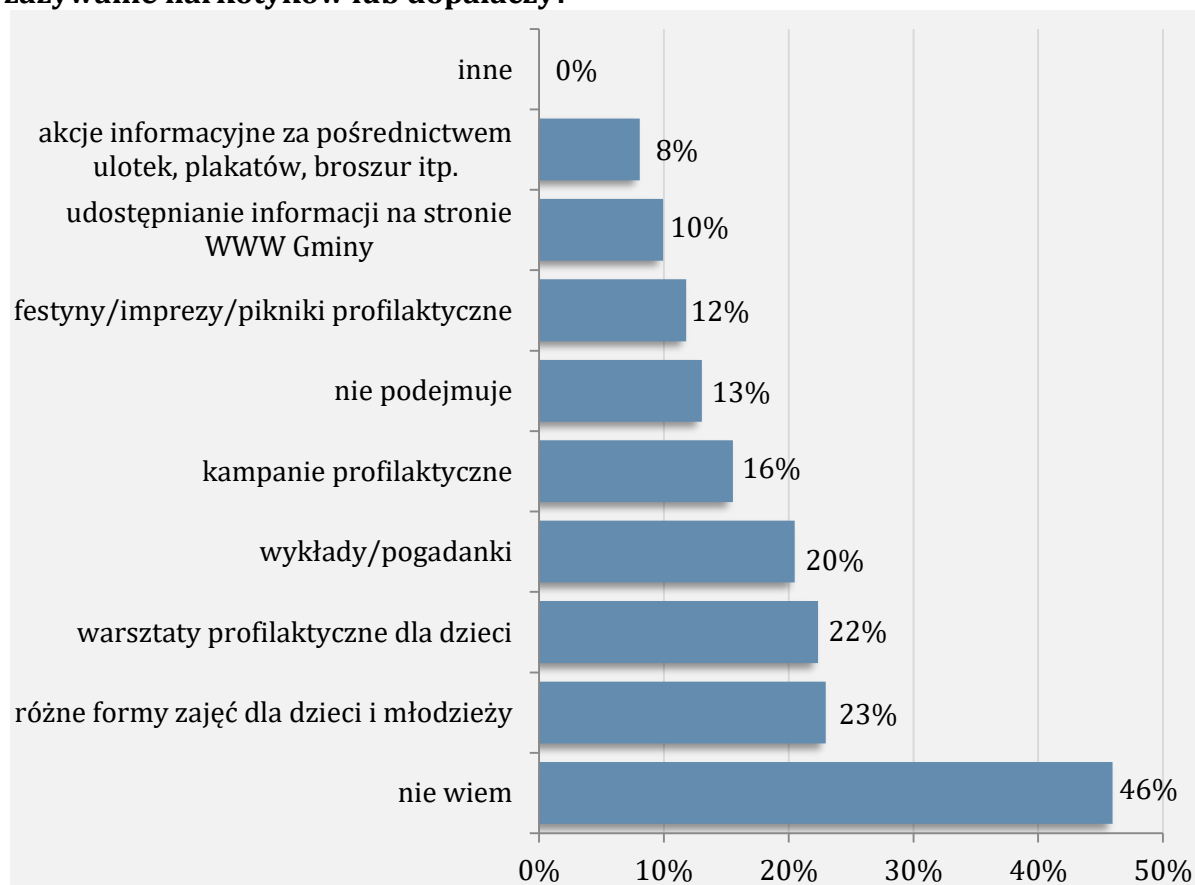
*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*





Analizując wyniki uzyskane w trakcie badania mieszkańców pod kątem działań podejmowanych przez Gminę w celu ograniczenia popytu na zażywanie narkotyków i dopalaczy, można zauważyć, iż blisko co drugi respondent nie ma na ten temat żadnej wiedzy (46%). Wśród najczęściej deklarowanych odpowiedzi znalazły się różne formy zajęć dla dzieci i młodzieży (23%), warsztaty profilaktyczne dla dzieci (22%) oraz wykłady/pogadanki (20%). Najmniej odpowiedzi padło na udostępnianie informacji na stronie internetowej Gminy (10%) i akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur itp. (8%). W opinii 13% mieszkańców Gmina nie podejmuje żadnych działań, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków i dopalaczy.

**Wykres 57. Jakie działania według Pana/i podejmuje Gmina, aby ograniczyć zażywanie narkotyków lub dopalaczy?**

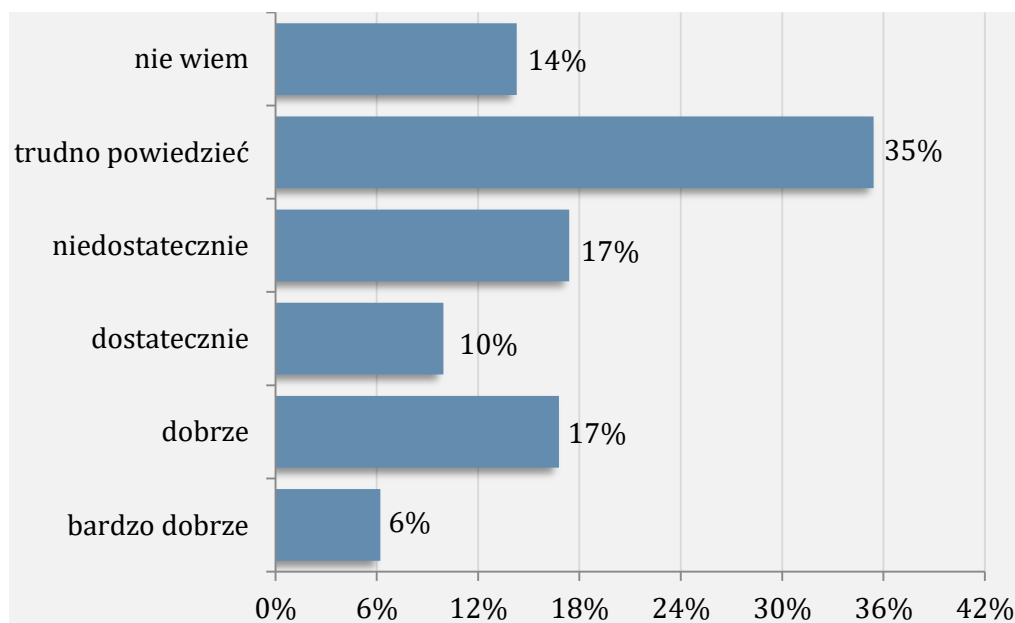


*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*



Respondenci zostali poproszeni również o ocenę stopnia zaangażowania władz lokalnych związanego z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. Można zauważyć, że 6% ankietowanych uważa, iż zaangażowanie władz lokalnych jest na bardzo dobrym poziomie, a zdaniem 17% - na dobrym lub niedostatecznym. 10% badanych oceniło poczynania w tym zakresie jako dostateczne, 35% miało trudności w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie, natomiast pozostali respondenci stwierdzili, że nie mają na ten temat wiedzy (14%).

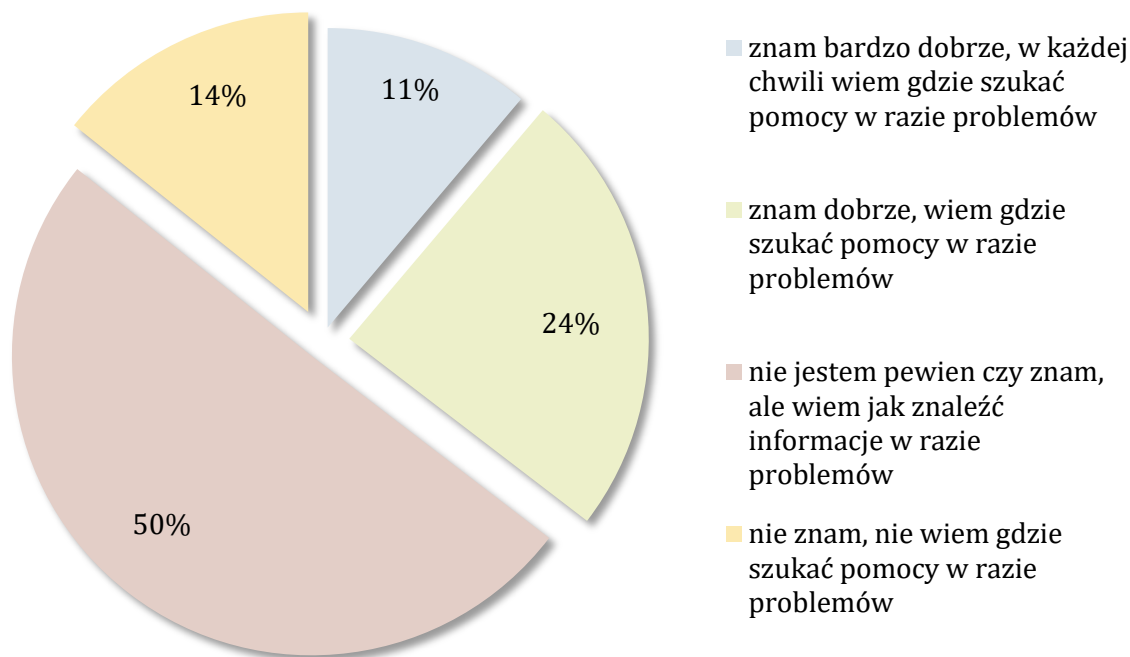
**Wykres 58. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?**



W kwestii znajomości danych kontaktowych do instytucji, gdzie można się zgłosić w razie problemów wyniki kształtują się na zróżnicowanym poziomie. Co drugi mieszkaniec biorący udział w badaniu nie jest pewny, czy zna takie dane kontaktowe, ale wie gdzie znaleźć informacje na ten temat (50%), co czwarty zna dobrze i wie gdzie szukać pomocy (24%), a 11% w każdej chwili ma do nich dostęp. 14% badanych stwierdziło, że nie zna adresów, ani telefonów do miejsc, w których można uzyskać pomoc i nie wie gdzie ich szukać.



**Wykres 59. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?**





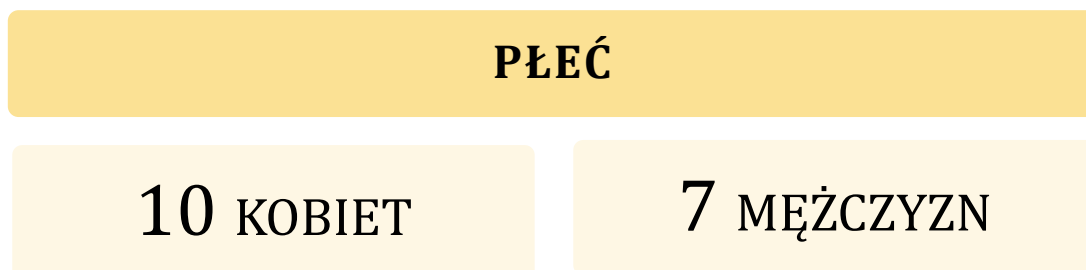
### 3. ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięły udział również osoby pracujące w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Jedlnia - Letnisko. Ich udział w badaniu miał na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla mieszkańców niepełnoletnich oraz będących w stanie nietrzeźwości, a także zweryfikowanie wiedzy sprzedawców na temat ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Opinia ta była ważna również dla oceny skali uzależnienia od alkoholu w Gminie.

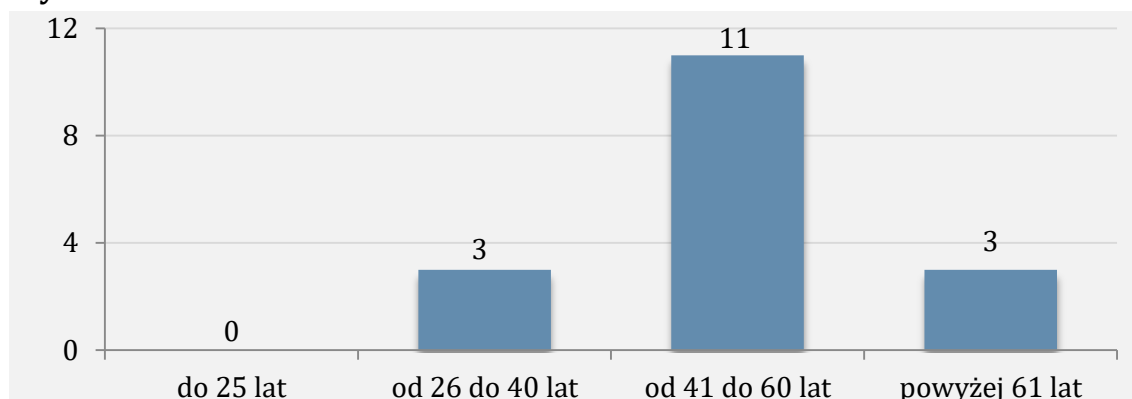
#### 3.1. STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Kwestionariusze ankiet wypełniło 17 sprzedawców napojów alkoholowych. Jak widać na załączonym rysunku, w strukturze płci osób biorących udział w badaniu dominują kobiety - wypełniły one 10 kwestionariuszy, natomiast mężczyźni - 7 ankiet.

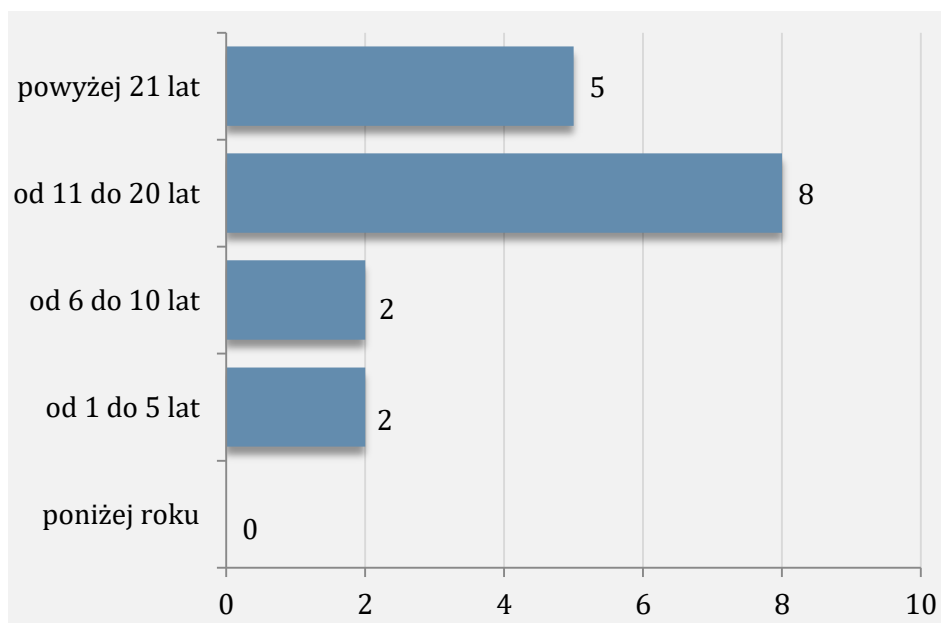
**Rysunek 8. Płeć.**



Analizując strukturę wiekową badanej grupy można zauważyć, że największy udział w badaniu mają respondenci między 41 a 60 rokiem życia - taki wiek zadeklarowało 11 osób. 3 sprzedawców było w wieku 26-40 lat, natomiast kolejne 3 osoby liczyły powyżej 61 lat.

**Wykres 60. Wiek.**

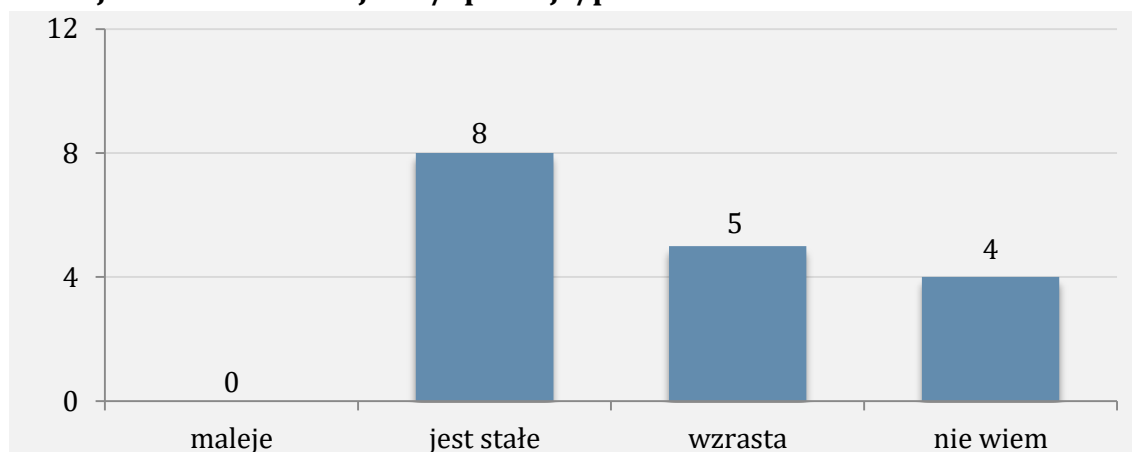
Ankietowanych spytano także o to, od ilu lat pracują w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że 8 badanych pracuje w takim miejscu od 11 do 20 lat, 5 osób - powyżej 21 lat, natomiast 2 ankietowanych odpowiedziało, że pracuje w punkcie od roku do 5 lat lub od 6 do 10 lat.

**Wykres 61. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?**

### 3.2. PROBLEM UZALEŻNIEŃ Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie gminy Jedlnia - Letnisko, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, dostępności alkoholu i papierosów dla osób niepełnoletnich oraz znajomości *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. W pierwszej kolejności respondentów poproszono o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Uzyskane wyniki badań są następujące: 8 ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu pozostaje na stałym poziomie, 5 badanych uważa, że uległo ono wzrostowi, a 4 respondentów miało trudności w odpowiedzi na to pytanie.

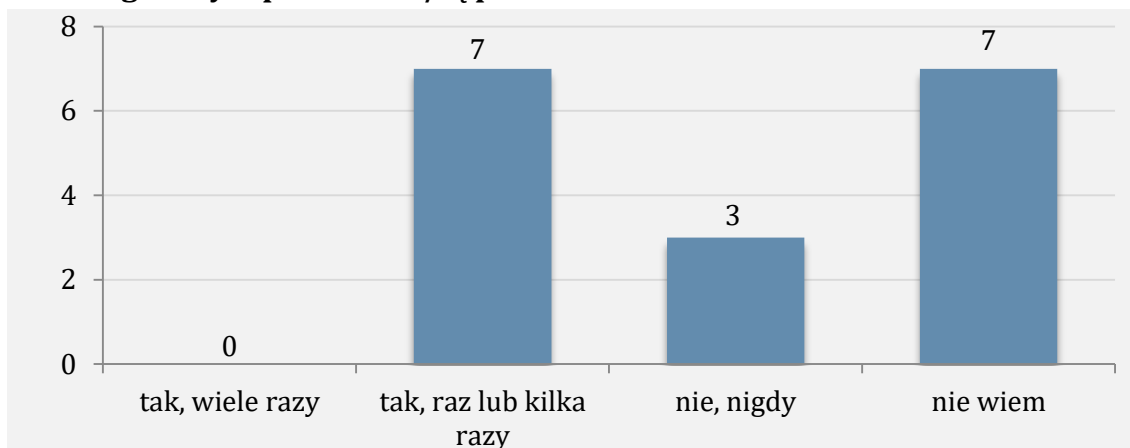
**Wykres 62. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w miejscowości w której Pan/i pracuje/prowadzi działalność:**



Zadano również pytanie o to, jak często zdarzało się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie. Analizując odpowiedzi na to pytanie można zauważyć, że według części badanych doszło do takiej sytuacji raz lub kilka razy (7 osób). Zdaniem 3 respondentów nigdy nie zdarzyła się sytuacja, w której osoba niepełnoletnia chciałaby kupić alkohol, natomiast kolejne 7 osób wskazało na odpowiedź „nie wiem”.

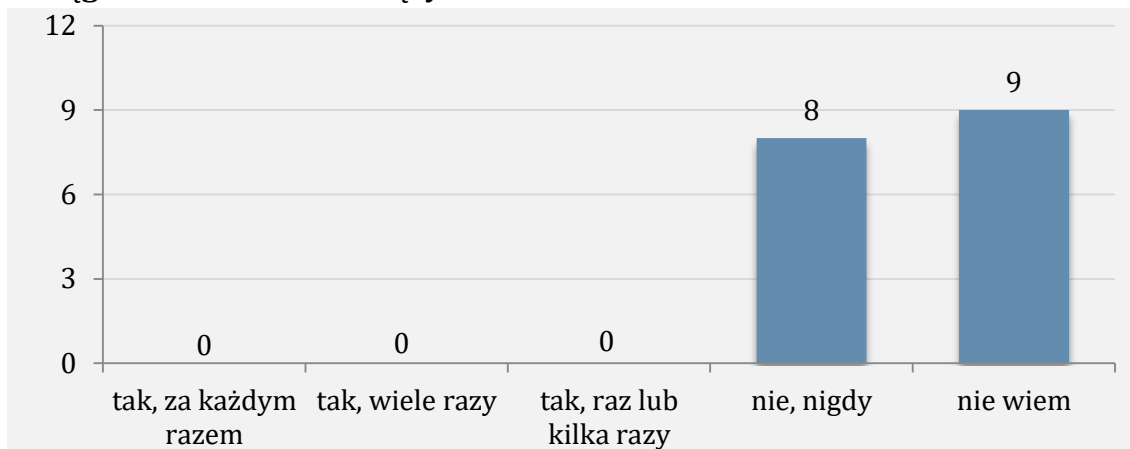


**Wykres 63. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?**



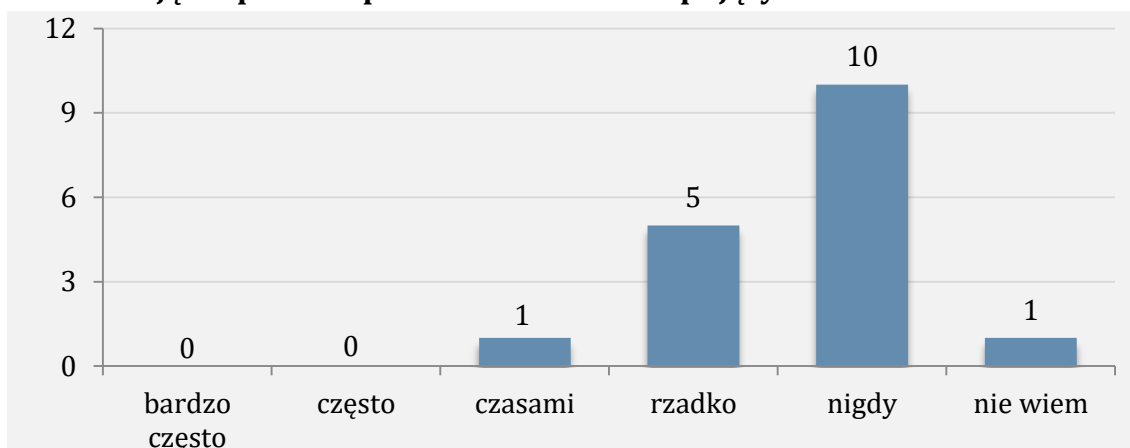
W kolejnym pytaniu sprzedawcy mieli określić, czy zdarzyło im się sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Pozytywny jest fakt, iż część sprzedawców zaprzeczyła (8 osób), natomiast 9 sprzedawców wskazało na brak wiedzy w tej kwestii.

**Wykres 64. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?**



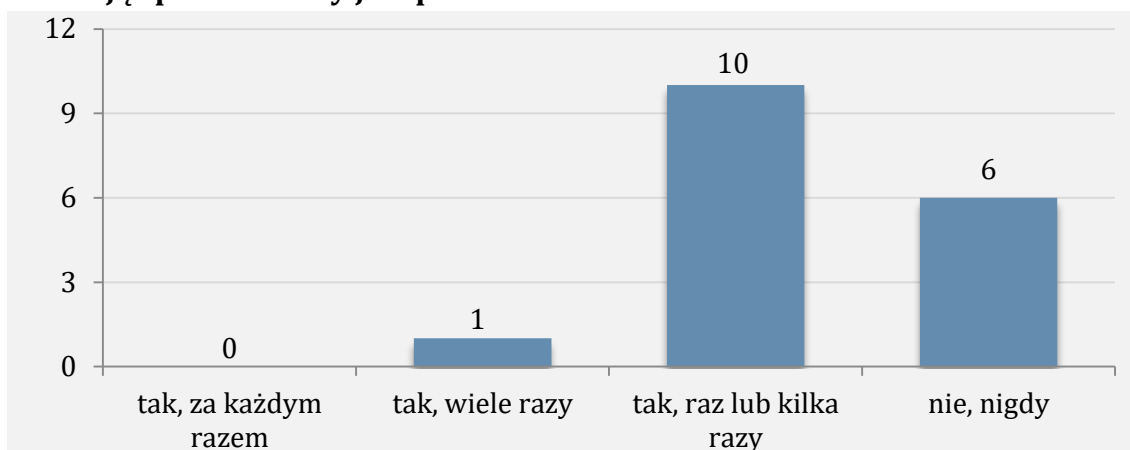
W sklepach, w których pracują ankietowani w zdecydowanej większości przypadków nigdy nie zdarzyło się, że ktoś z dorosłych klientów podejmował interwencję w sprawie sprawdzenia wieku kupujących alkohol (10 osób). 5 osób było zdania, że rzadko dochodzi do takich sytuacji, natomiast 1 badany stwierdził, że czasami.

**Wykres 65. Czy często zdarza się, że ktoś z dorosłych klientów podejmuje interwencję w sprawie sprawdzenia wieku kupujących alkohol?**



Zgodnie z *Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, sprzedawcy napojów alkoholowych, mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletniości. Na podstawie zebranych danych można zauważyć, że zdecydowana większość sprzedawców robiła to raz lub kilka razy (10 osób), natomiast 1 osoba - wiele razy. 6 respondentów nigdy tego nie robi.

**Wykres 66. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?**

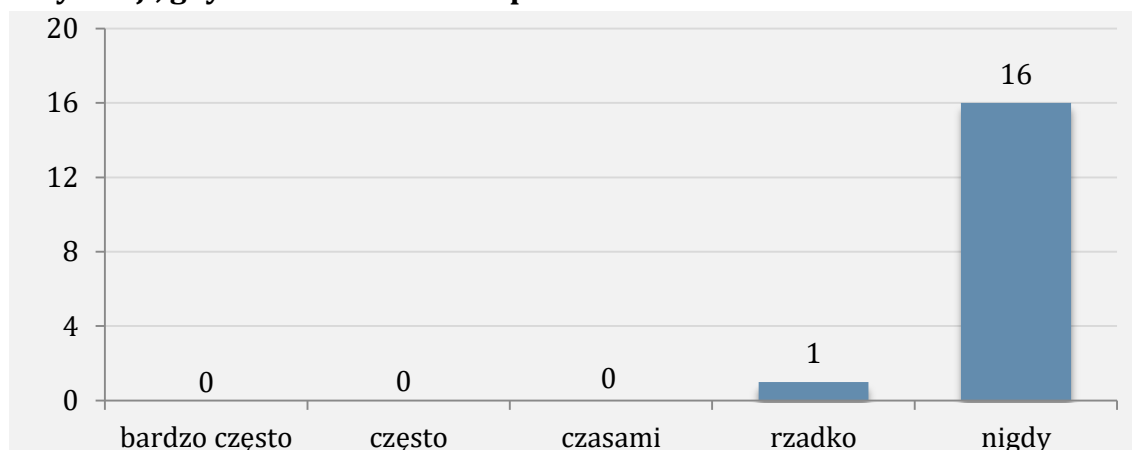


Przeprowadzone badanie wykazało, że prawie wszystkim sprzedawcom napojów alkoholowych nigdy nie zdarzyło się sprzedać alkoholu osobom niepełnoletnim, które deklarowały, że chcą go kupić dla rodziców (16 osób). 1 ankietowany przyznał, że zdarza mu się to rzadko.



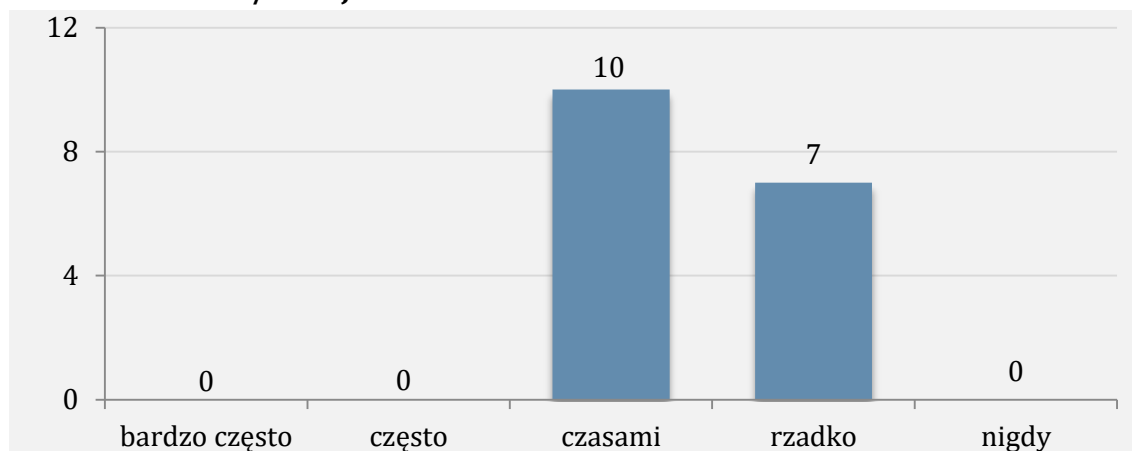


**Wykres 67. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobom nieletnim, w sytuacji, gdy osoba ta chciała kupić alkohol dla rodziców?**



Respondentów spytano również o to, jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu na terenie Gminy. Większość ankietowanych jest zdania, że czasami dochodzi do takich sytuacji (10 osób), natomiast 7 badanych twierdzi, że dochodzi do tego rzadko.

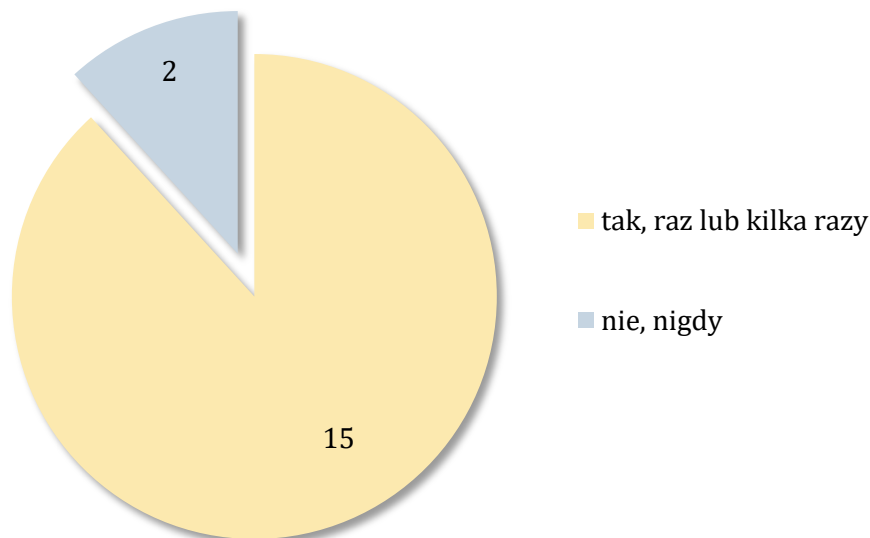
**Wykres 68. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?**



Kolejną kwestią poddaną zbadaniu była częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe w punktach na terenie gminy Jedlnia - Letnisko. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki. Spośród ogółu badanych większość udzieliła na to pytanie twierdzącej odpowiedzi (15 osób). 2 respondentom nigdy nie zdarzyło się, aby osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie.

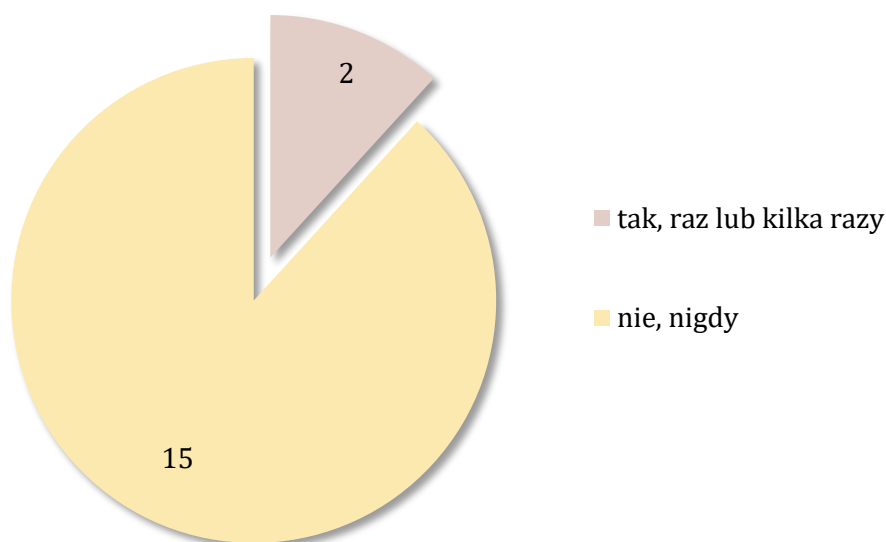


**Wykres 69. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?**



W następnym pytaniu sprzedawcy mieli określić, czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy sprzedali alkohol osobie nietrzeźwej. Większość ankietowanych nie przyznało się do takiego czynu (15 osób), natomiast raz lub kilka razy zdarzyło się to 2 badanym.

**Wykres 70. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?**





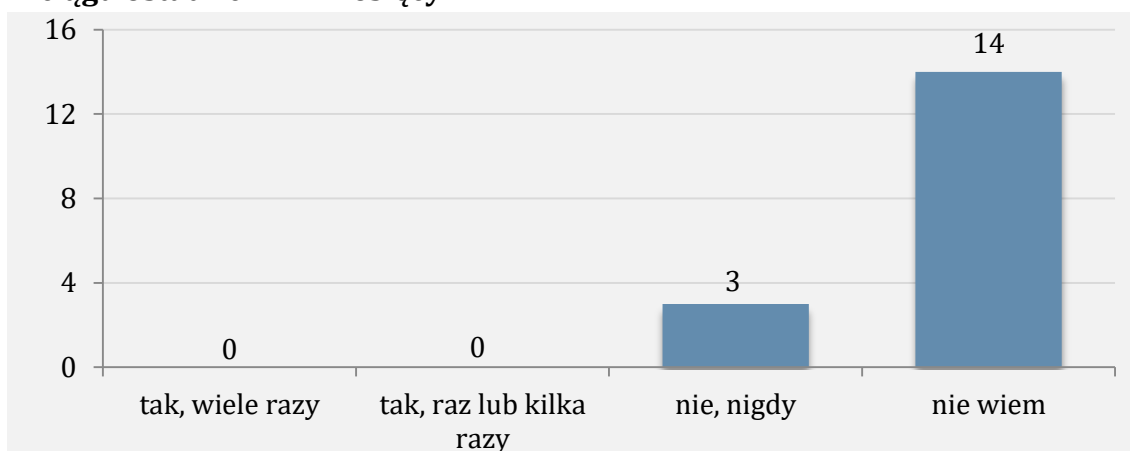
W dalszej kolejności respondentom zadaliśmy pytanie o to, jak często sprzedawcom zdarza się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę znajdującą się pod wpływem napojów alkoholowych, na terenie punktów sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy. 1 respondent stwierdził, iż takie sytuacje mają miejsce rzadko, natomiast pozostałe osoby nie miały takiej potrzeby (16 osób).

**Wykres 71. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?**



Wyroby nikotynowe podobnie jak alkohol, nie mogą być sprzedawane osobom nieletnim, w związku z tym respondentów spytano o to, czy zdarzyło się im sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Większość badanych przyznało, że nigdy nie sprzedało papierosów osobie niepełnoletniej (3 osoby), natomiast znaczna większość miała trudności w odpowiedzi na to pytanie (14 osób).

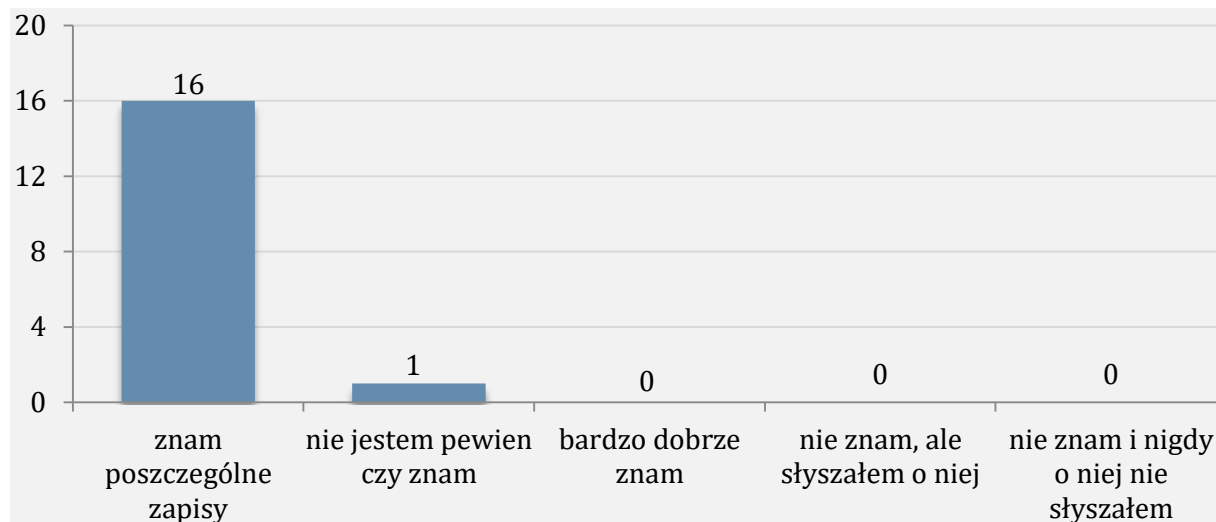
**Wykres 72. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?**





Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu można zauważyć, że: 16 badanych zna jej poszczególne zapisy, natomiast 1 sprzedawca nie jest pewny, czy zna czy zna powyższy zapis.

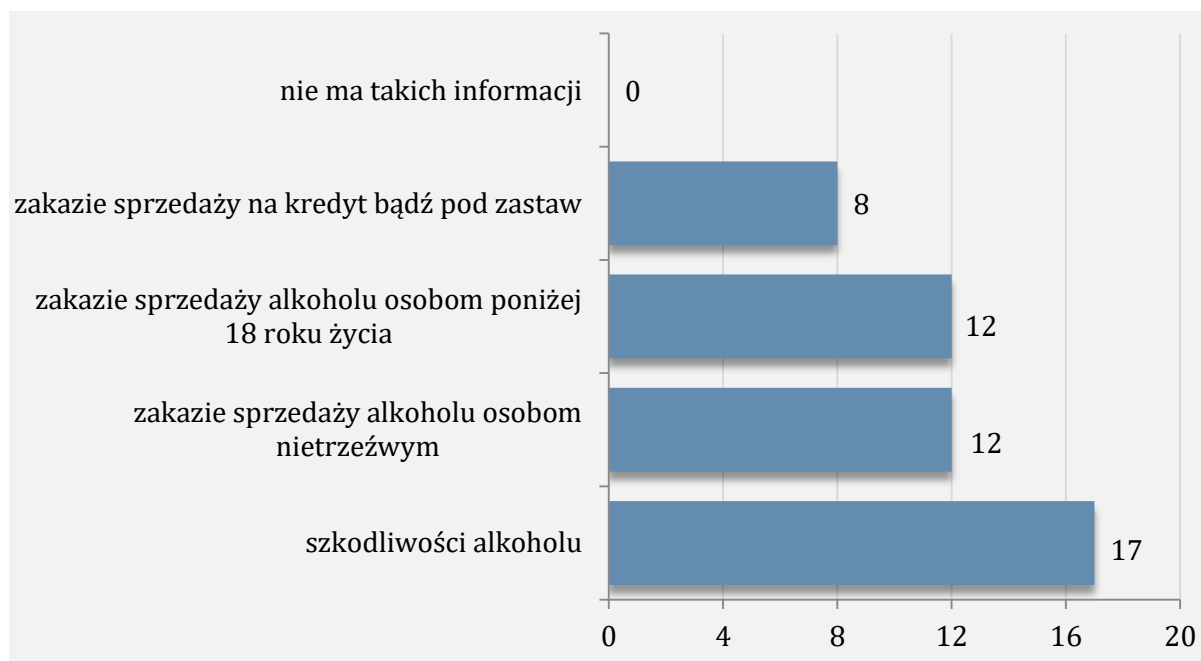
**Wykres 73. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?**



Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają obowiązek umieścić w widocznym miejscu w swoim sklepie informację o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że taka wiadomość widnieje we wszystkich sklepach sprzedawców biorących udział w badaniu (17 punktów). Występowanie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia oraz dotycząca zakazu sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym widnieje w 12 punktach. Informacja dotycząca zakazu sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw znajduje się w 8 punktach sprzedaży.



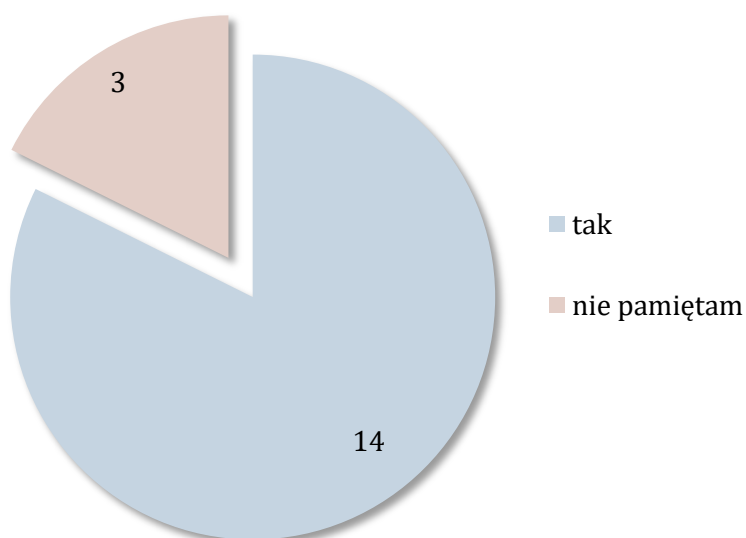
**Wykres 74. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:**



*\*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 17*

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi respondentów na pytanie „czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?”. Można zauważyć, iż udział w takim szkoleniu zadeklarowało 14 osób biorących udział w badaniu, z kolei 3 badanych nie pamięta o tym fakcie.

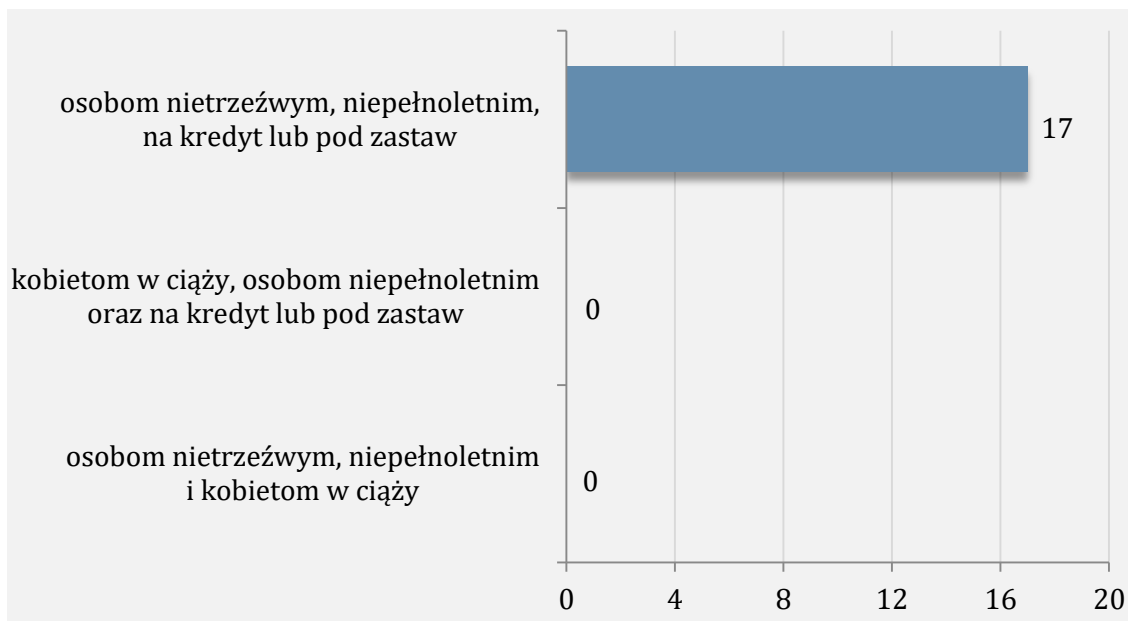
**Wykres 75. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?**





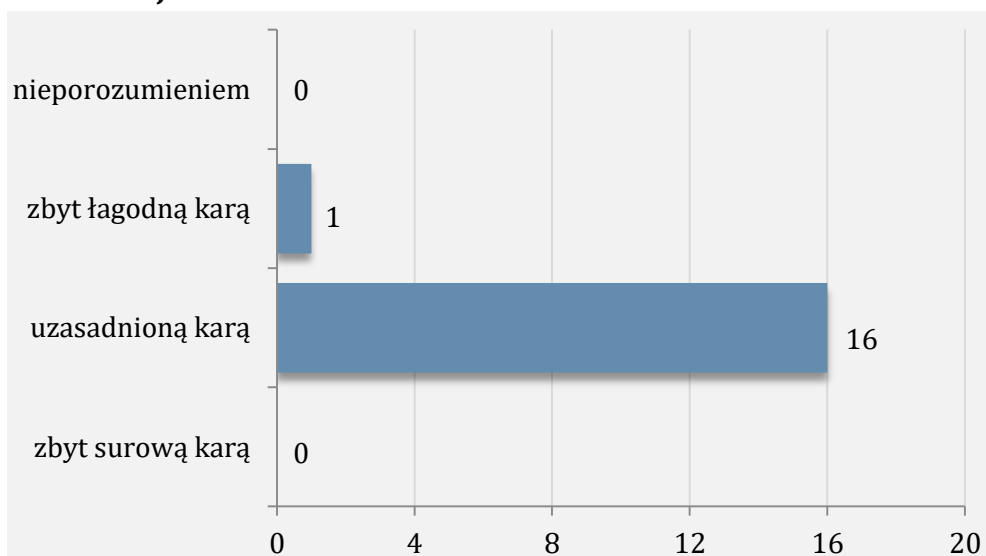
Następne pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie wiedzy respondentów na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że prawidłową wiedzę na ten temat mają wszyscy sprzedawcy - stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw.

**Wykres 76. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?**



Zdaniem większości sprzedawców utrata zezwolenia na sprzedaż alkoholu za sprzedaż alkoholu osobom niepełnoletnim jest uzasadnioną karą (16 osób). 1 sprzedawca jest zdania, że jest to zbyt łagodna kara.

**Wykres 77. Czy utrata zezwolenia na sprzedaż alkoholu za sprzedaż alkoholu nieletnim jest:**





## Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Jedlnia - Letnisko

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych w 2021 roku, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowanych działań interwencyjnych. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT<sup>16</sup>.

### 1. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

#### Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

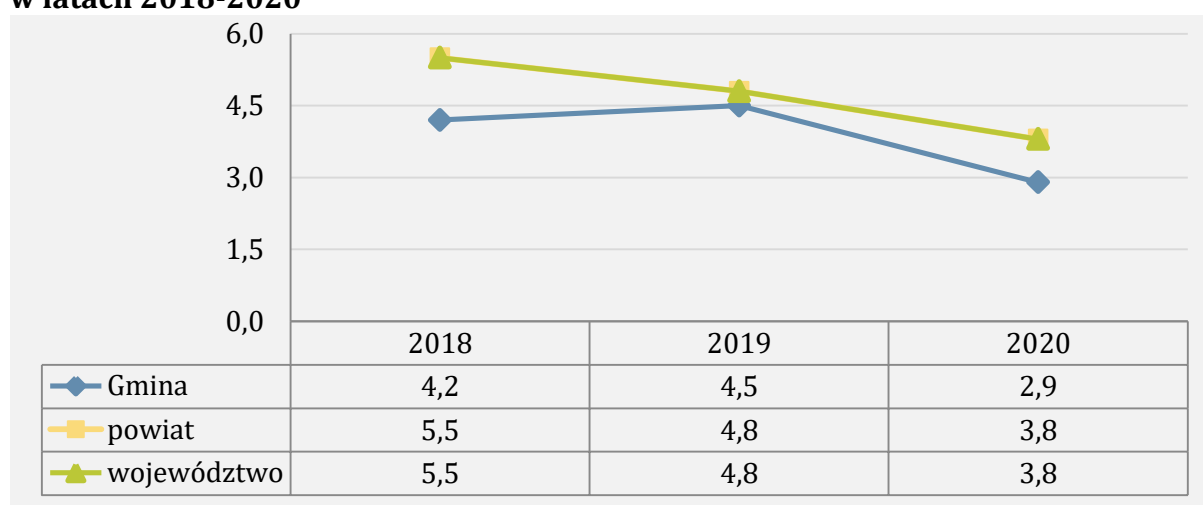
Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

<sup>16</sup> Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Analiza obszaru jakim jest wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej została rozpoczęta od przedstawienia wskaźnika dotyczącego małżeństw mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko, w porównaniu do wartości w całym województwie mazowieckim oraz powiecie radomskim. W 2020 roku na terenie Gminy wskaźnik małżeństw kształtował się na poziomie 2,9 i tym samym był niższy niż w powiecie oraz województwie. W porównaniu do 2018 roku liczba małżeństw na 1000 ludności w Gminie uległa znacznemu zmniejszeniu - taką samą tendencję można zauważyć na szczeblu powiatu oraz województwa.

**Wykres 78. Liczba małżeństw na 1000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko w porównaniu do powiatu radomskiego i województwa mazowieckiego w latach 2018-2020**



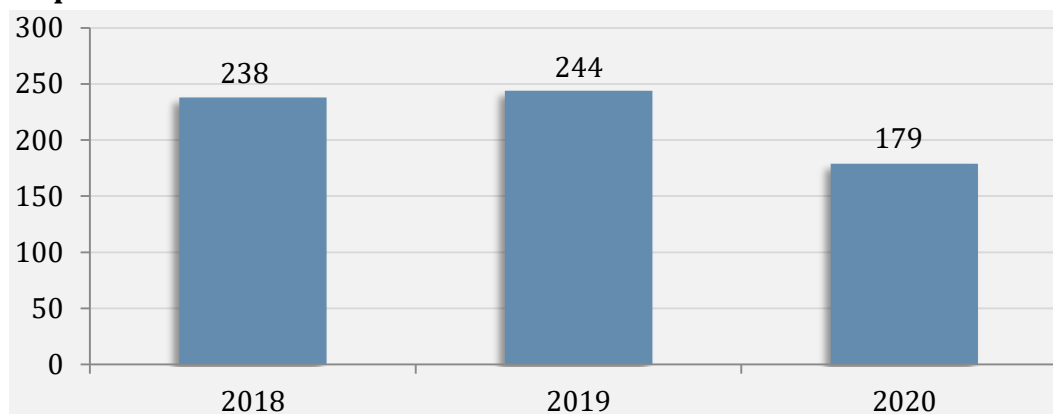
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.



Jednym z bardzo istotnych zadań realizowanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku, a wynikających z art. 45 ust. 1-4 Ustawy o pomocy społecznej jest świadczenie usług w formie pracy socjalnej. W 2020 roku pracą socjalną objęto 179 rodzin, w 2019 roku - 244, natomiast w 2018 roku - 238 rodzin. Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin objętych pracą socjalną ulegała wahaniom i ostatecznie w 2020 roku przyjęła najniższą wartość.

**Wykres 79. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020**



*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok*

W 2020 roku przyznano łącznie 807 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 2 362 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 2 555 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 1 080 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Można zauważyć, że znaczną większość świadczeń, z których korzystały rodziny stanowią świadczenia niepieniężne. Szczegółowe dane w zakresie liczby przyznanych świadczeń przedstawia poniższa tabela.

**Tabela 39. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku**

liczba dzieci	ogółem	świadczenia pieniężne	świadczenia niepieniężne
jedno dziecko	807	91	716
dwoje dzieci	2 362	122	2 240
troje dzieci	2 555	34	2 521
czworo i więcej dzieci	1 080	36	1 044

*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok*



Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”. Program Rodzina 500+ został wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby rodzin korzystających z Programu i kwota świadczeń w latach 2018-2020 prezentuje poniższa tabela. W 2018 roku ze *świadczenia wychowawczego 500+* korzystało 984 rodziny na łączną kwotę 9 616 093 zł, w 2019 roku - 1 009 rodzin, a wydatkowano na to 12 205 915 zł, natomiast w 2020 roku - 1 610 rodzin na kwotę 15 282 938 zł. W porównaniu do 2018 roku nastąpił wzrost liczby rodzin, którym przyznano świadczenie wychowawcze, który kształtował się na poziomie 64%.

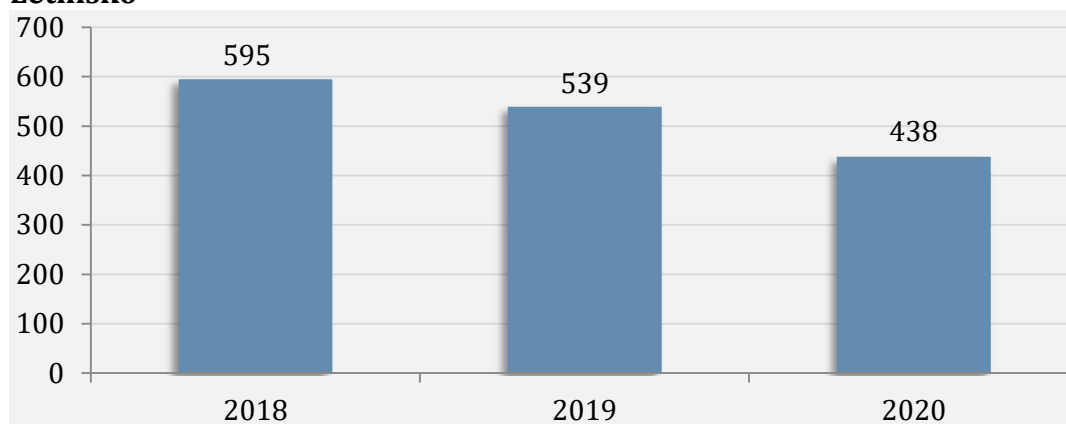
**Tabela 40. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń (w złotych) na przestrzeni lat 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba rodzin	984	1 009	1 610
kwota świadczeń (w zł)	9 616 093	12 205 915	15 282 938

*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok*

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została liczba rodzin, którym przyznano zasiłki rodzinne na przestrzeni lat 2018-2020. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2020 roku korzystało 438 rodzin, czyli o 18,7% mniej niż w roku 2019 roku, oraz o 26,4% mniej niż w 2018 roku. W latach 2018-2020 dostrzegalny jest zatem spadek w zakresie liczby rodzin, którym przyznano zasiłki rodzinne. Na powyższy cel w 2020 roku wydatkowano kwotę 1 884 399,29 zł - to o 437 252,19 zł mniej niż w 2018 roku.

**Wykres 80. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



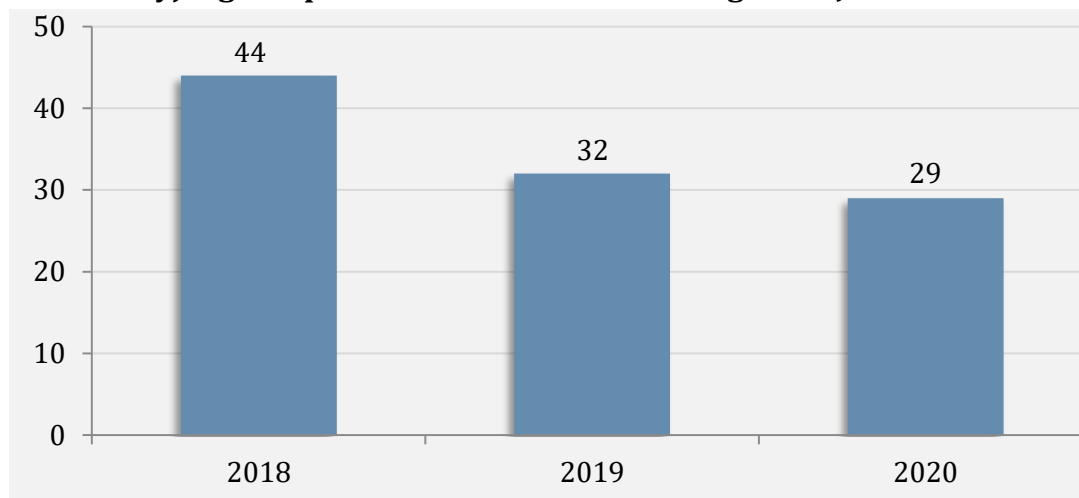
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, które przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2020 roku świadczenie „Dobry start” wypłacono 1 210 rodzinom, w których znajdowało się łącznie 1 775 dzieci. Kwota wypłaconych świadczeń w omawianym roku kształtowała się na poziomie 532 200 zł<sup>17</sup>.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyła się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2020 świadczenie alimentacyjne przyznano 29 rodzinom, w 2019 roku - 32, z kolei w 2018 roku - 44. Spadek liczby rodzin w omawianym okresie kształtował się zatem na poziomie 34%.

<sup>17</sup> Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2019-2021 za rok 2020.

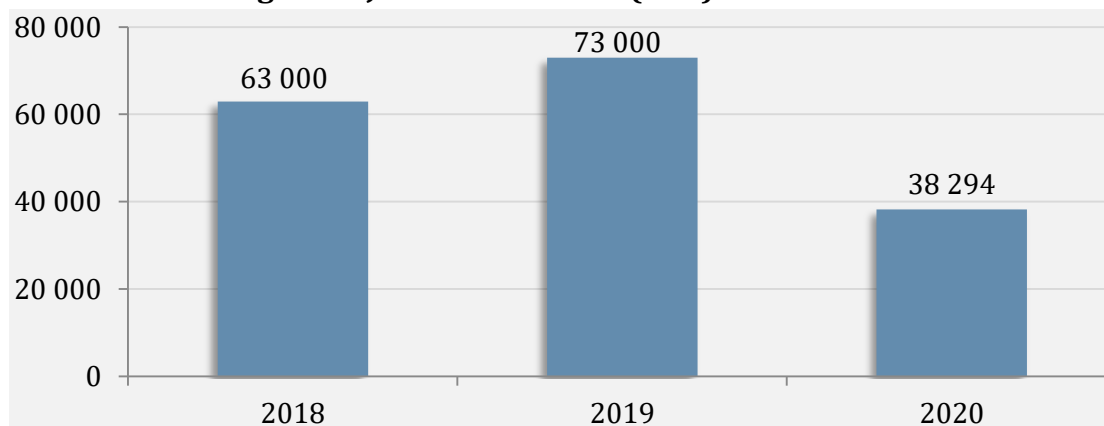
**Wykres 81. Liczba rodzin, którym wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku współfinansował pobyt dzieci w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego. W 2020 roku poniesiono odpłatność w kwocie 38 294 zł, w 2019 roku - 73 000 zł, natomiast w 2018 roku - 63 000 zł. Można zauważyć, iż na przestrzeni omawianych lat odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej ulegała wahaniom, a w 2020 roku jej wartość kształtowała się na najniższym poziomie.

**Wykres 82. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko (w zł)**

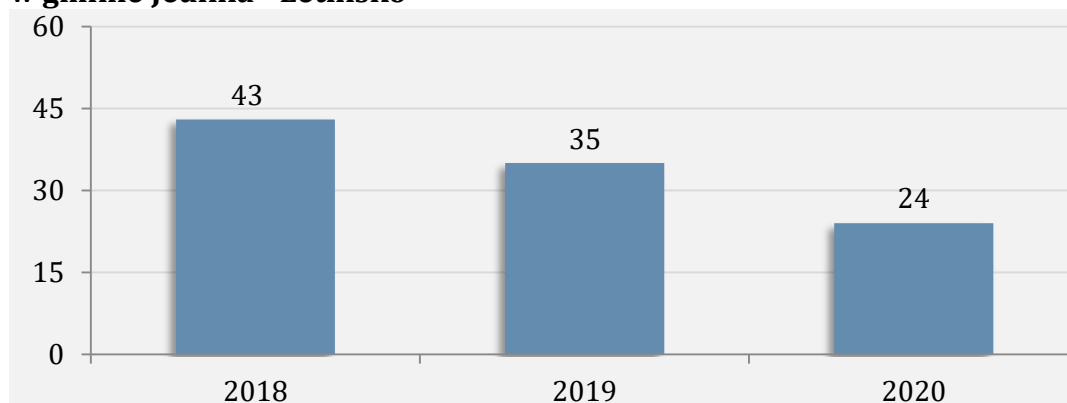


Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2020 rok



Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała spadkowi. W 2018 roku udzielono pomocy i wsparcia z tego powodu 43 rodzinom, w 2019 roku - 35, natomiast w 2020 roku - 24. W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 154, a więc rodziny problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowiły 8% ogółu.

**Wykres 83. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**

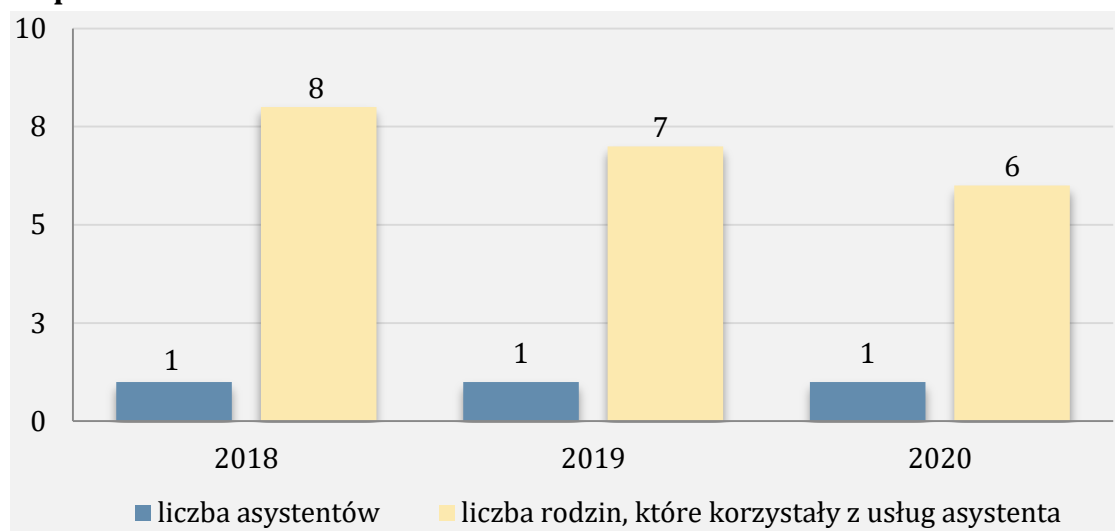


Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jako powód udzielania wsparcia i pomocy społecznej znalazła się **na szóstym miejscu** pod względem liczby rodzin je otrzymujących.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku w ostatnich latach zatrudniony był jeden asystent rodziny. W 2020 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 6 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta uległa zmniejszeniu.

**Wykres 84. Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny na przestrzeni lat 2018-2020**

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W roku 2020 w gminie Jedlnia - Letnisko nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Rodziny z gminy Jedlnia - Letnisko korzystają również z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni. W 2020 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku wydał 107 Kart Dużej Rodziny dla 26 rodzin wielodzietnych. Ponadto w przedmiotowym roku przyznano 57 KDR dla rodziców, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci<sup>18</sup>.

<sup>18</sup> Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku za rok 2020.



W ramach wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi instytucjami takimi jak: jednostki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji w Pionkach, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu, kuratorzy zawodowi Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Radomiu, Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, organizacje pozarządowe oraz placówki ochrony zdrowia.

## Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ spadek wskaźnika małżeństw,
- ❖ wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego,
- ❖ niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- ❖ brak funkcjonujących rodzin wspierających.

## 2. WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

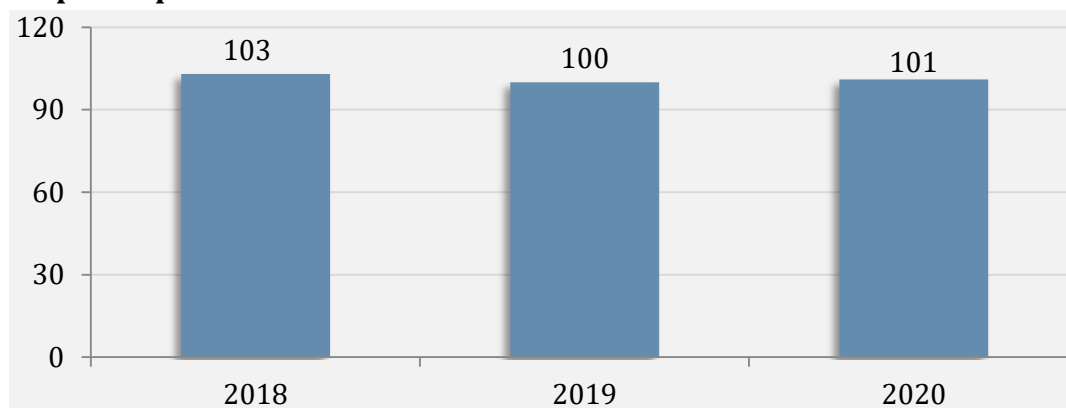
### Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnościami z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby z niepełnosprawnościami dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2020 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 101. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego powodu ulegała nieznacznym wahaniom - szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej. W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 300, a więc rodziny z problemem niepełnosprawności stanowiły 33,7% ogółu.

**Wykres 85. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku niepełnosprawność jako powód udzielania wsparcia i pomocy społecznej znalazła się **na trzecim miejscu** pod względem liczby rodzin je otrzymujących.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020. W 2018 roku przyznano 956 świadczeń na łączną kwotę 151 165 zł, w 2019 roku liczba świadczeń wyniosła 965 na kwotę 180 622 zł, a w 2020 roku kształtowała się na poziomie 1 061 świadczeń na kwotę 223 091 zł. W porównaniu do 2018 roku liczba przyznanych świadczeń oraz ich kwota uległa zwiększeniu.



**Tabela 41. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	956	965	1 061
kwota świadczeń (w zł)	151 165	180 622	223 091

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 885 świadczeń, w 2019 roku - 953, a w 2018 roku - 975. Różnica pomiędzy 2018, a 2020 rokiem kształtuje się zatem na poziomie 9,2%. Można jednak zauważyć, iż w omawianym okresie wrosła przeznaczona na ten cel kwota - w porównaniu do 2018 roku o 24%.

**Tabela 42. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	975	953	885
kwota świadczeń (w zł)	154 045	180 006	191 018

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2018 roku przyznano 1 108 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2019 roku - 1 121, natomiast w 2020 roku - 1 105. Na przestrzeni analizowanych lat zaobserwować można wahanie się liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie, z kolei wzrost wydatkowanej kwoty świadczeń - w 2020 roku wyniosła 238 503 zł i tym samym była o 36% wyższa niż w 2018 roku.

**Tabela 43. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 108	1 121	1 105
kwota świadczeń (w zł)	175 305	212 363	238 503

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Przysługuje on w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2020 roku w jego ramach wypłacono 55 świadczeń, a więc prawie trzykrotnie mniej niż w 2018 roku. Na świadczenia specjalnego zasiłku opiekuńczego w 2020 roku wydatkowano kwotę 34 100 zł.

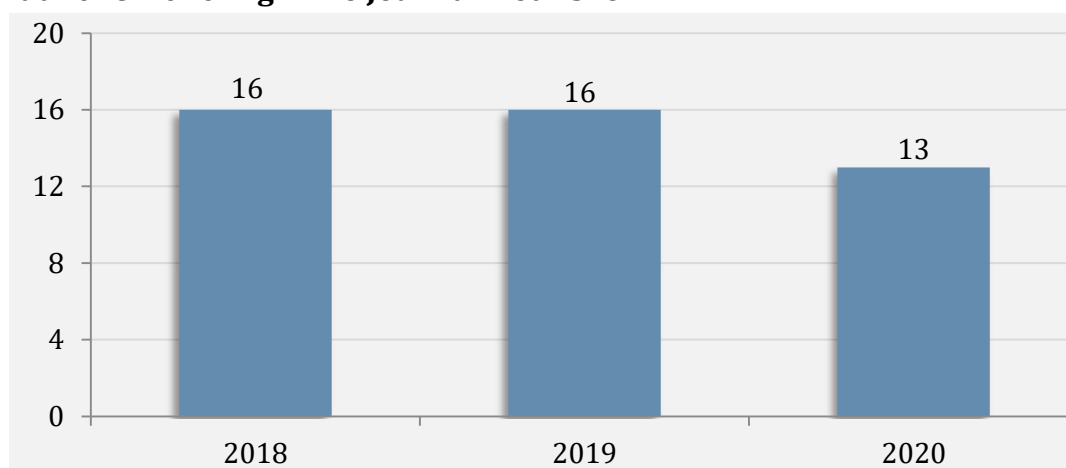
**Tabela 44. Liczba oraz kwota świadczeń specjalnego zasiłku opiekuńczego na przestrzeni lat 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	323	152	55
kwota świadczeń (w zł)	170 303	93 560	34 100

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku usługami opiekuńczymi objęto 13 osób, a łączna liczba udzielonych świadczeń kształtowała się na poziomie 1 820. W 2019 i 2018 roku liczba osób korzystających z powyższych usług była wyższa i wynosiła 16.

**Wykres 86. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok



Trwająca pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnościami z dwóch powodów - po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji.

Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90% respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy OPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystał żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia<sup>19</sup>.

## ■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ niepełnosprawność pozostająca jako jeden z głównych powodów udzielania pomocy i wsparcia rodzinom,
- ❖ wzrost liczby udzielonych świadczeń w zakresie zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka,
- ❖ trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami ze względu na występowanie barier osobistych, funkcjonalnych i społecznych.

---

<sup>19</sup> W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Piłkuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.



### 3. ZDROWIE PSYCHICZNE

#### ■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian<sup>20</sup>.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez Gminę, należy organizacja i świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem. Na przestrzeni lat 2018-2020 żaden mieszkaniec gminy Jedlnia - Letnisko nie korzystał ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

---

<sup>20</sup> [www.psychiatriapolska.pl](http://www.psychiatriapolska.pl)



Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

### **Obszary problemowe**

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ❖ nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

## **4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH**

### **Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych**

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny<sup>21</sup>. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób

<sup>21</sup> Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.



pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z przyjętego uchwałą Nr XXXVII/198/2020 Rady Gminy Jedlnia - Letnisko *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*. Program zakłada realizację celów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, m.in.:

- ❖ poszerzenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu,
- ❖ świadczenie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem alkoholowy,
- ❖ prowadzenie profilaktycznej działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych - w szczególności dla dzieci i młodzieży w zakresie realizowania programów profilaktyczno-edukacyjnych o tematyce uzależnień na terenie Gminy<sup>22</sup>.

Poniżej przedstawione zostały **miejsca, w których na terenie gminy Jedlnia - Letnisko mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.**

**Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**

**placówki ochrony zdrowia**

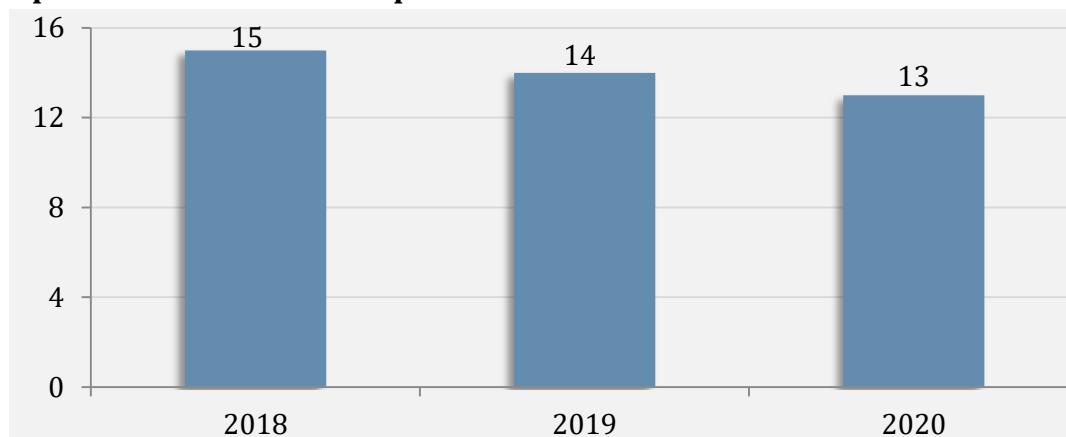
**Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

**Punkt Konsultacyjno-Informacyjny**

<sup>22</sup> Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021.

W 2020 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 13 rodzin, w 2019 roku - 14, natomiast w 2018 roku - 15. Na przestrzeni analizowanych lat żadna z rodzin nie otrzymała wsparcia z powodu narkomanii.

**Wykres 87. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2018-2020**



*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok*

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jedlni - Letnisku, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2020 roku Komisja liczyła 6 członków, którzy w roku przedmiotowym przeprowadzili rozmowy z 25 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 20 członkami ich rodzin. Jednocześnie w omawianym roku GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce wobec żadnej osoby uzależnionej od alkoholu wobec 54 osób, a także wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 1 osoby<sup>23</sup>.

Na terenie gminy Jedlnia - Letnisko funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, który w ciągu 2020 roku był czynny 28 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. W 2020 roku w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym udzielono 56 porad 12 osobom uzależnionym od alkoholu oraz 96 porad 42 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym<sup>24</sup>.

<sup>23</sup> Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 rok.

<sup>24</sup> Tamże.



Na terenie gminy Jedlnia - Letnisko nie funkcjonuje samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA), grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon). Nie prowadzi również działalności żadna samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (Al-Ateen).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży. W przedmiotowym roku na terenie Gminy przeprowadzono 2 programy profilaktyczne rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN - „Spójrz inaczej” oraz „Unplugged”. Łącznie wzięło w nich udział 50 uczniów i 3 nauczycieli. Zorganizowano również pozalekcyjne zajęcia sportowe, w których wzięło udział 20 uczestników.

W dalszej części zostały przedstawione dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Jedlnia - Letnisko. W 2020 roku wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 6 304 290,70 zł, w tym 2 956 585,00 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 493 977,70 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 2 853 728,00 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%<sup>25</sup>.

W roku przedmiotowym na terenie Gminy udzielono łącznie 86 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 22 zezwolenia przeznaczone do spożycia alkoholu w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększy obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

---

<sup>25</sup> Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 rok.



**Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)**

Kolejna tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące uzależnień. Do obszarów tematycznych poddanych analizie zaliczyć można spożywanie alkoholu, palenie papierosów i e-papierosów, a także zażywanie narkotyków lub dopalaczy.

**Tabela 45. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące uzależnień**

Obszar tematyczny	Wnioski
Alkohol	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Z częstotliwością wskazującą na picie ryzykowne, czy też szkodliwe (kilka razy w tygodniu) po alkohol sięga 1% mieszkańców Gminy.</li><li>▪ 1% osób zdarzyło się kierować pojazdem pod wpływem alkoholu (<i>spośród tych, którzy spożywają alkohol</i>), a 30% badanych było świadkiem sytuacji prowadzenia pojazdu przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu, co może wskazywać na występowanie na terenie Gminy problemów w tym zakresie.</li><li>▪ Świadkiem spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na terenie swojej miejscowości było w ciągu ostatnich 12 miesięcy 13% badanych mieszkańców.</li></ul>
Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Zebrany materiał badawczy wykazał, że codziennie papierosy pali 11% dorosłych mieszkańców Gminy.</li><li>▪ Papierosy elektroniczne są wśród dorosłej części społeczności Gminy znacznie mniej popularne, niż te tradycyjne - codziennie sięga po nie 4% ankietowanych.</li></ul>
Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Wszyscy badani zadeklarowali, że nigdy nie sięgnęli po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne (100%).</li><li>▪ Znajomość miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze wykazało 4% badanych.</li></ul>



W dalszej kolejności analizie poddane zostały wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów z gminy Jedlnia - Letnisko. Dotyczyły one spożywania alkoholu, palenia papierosów/e-papierosów oraz sięgania po narkotyki i dopalacze. Najważniejsze wnioski z badania przedstawione zostały w tabeli poniżej.

**Tabela 46. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące uzależnień**

Obszar tematyczny	Wnioski
Alkohol	<ul style="list-style-type: none"><li>Po alkohol kiedykolwiek w życiu sięgnął stosunkowo wysoki odsetek badanych uczniów, tj. 33%.</li><li>Spośród uczniów, którzy pili alkohol, większość sięgnęła po niego jednokrotnie (10%).</li><li>40% uczniów sięgnęło po alkohol w ciągu 30 dni przed badaniem (<i>spośród tych, którzy pili alkohol</i>).</li><li>Analizując odpowiedzi uczniów można stwierdzić, że alkohol jest łatwo dostępny dla znacznej części respondentów - 38% badanych przyznało, że nie miałoby trudności w zdobyciu go na terenie swojej miejscowości.</li><li>Na podstawie deklaracji badanych uczniów można zauważyć, że łącznie 3% respondentów uznaje alkohol za mało szkodliwy i nieszkodliwy, a 8% zadeklarowało brak wiedzy na ten temat.</li></ul>
Papierosy i e-papierosy	<ul style="list-style-type: none"><li>Kontakt z papierosami miało 12% uczniów z Gminy, a więcej niż jednokrotnie paliło je 8%.</li><li>42% uczniów sięgnęło po papierosy w ciągu 30 dni przed badaniem (<i>spośród tych, którzy palili papierosy</i>).</li><li>Elektroniczne papierosy są wśród uczniów w większym stopniu rozpowszechnione niż te tradycyjne, bowiem po e-papierosy sięgnęło 18% uczniów, z czego 12% paliło je więcej niż jednokrotnie.</li><li>Z deklaracji badanych wynika, że tradycyjne papierosy są w opinii uczniów bardziej szkodliwe niż e-papierosy - o szkodliwości papierosów ma przekonanie 88% uczniów, natomiast e-papierosów 65%.</li><li>Analizując odpowiedzi uczniów można stwierdzić, że papierosy</li></ul>



	<p>są łatwo dostępne dla znacznej części respondentów - 35% badanych przyznało, że nie miałyby trudności w ich zdobyciu na terenie swojej miejscowości. Dostępność e-papierosów w Gminie jest mniejsza, gdyż ich łatwe zdobycie zadeklarowało 29% uczniów.</p>
Narkotyki i dopalacze	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Zebrany materiał badawczy wykazał, że 4% uczniów miało bezpośredni kontakt z narkotykami i dopalaczami.</li><li>▪ W kwestii dostępności narkotyków i dopalaczy w środowisku lokalnym uczniów, wyniki kształtują się na zadowalającym poziomie - tylko po 6% uznaje narkotyki, a 8% dopalacze za łatwo dostępne w swojej miejscowości.</li><li>▪ 8% respondentów nie ma świadomości na temat szkodliwości narkotyków, natomiast w przypadku dopalaczy 11% uczniów wykazało brak wiedzy w tym zakresie.</li></ul>

## Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień,
- ❖ występujący na terenie Gminy problem prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe i spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (*wyniki badania ankietowego*),
- ❖ stosunkowo wysoki odsetek dorosłych mieszkańców uzależnionych od palenia papierosów (*wyniki badania ankietowego*),
- ❖ brak funkcjonujących na terenie Gminy grup samopomocowych,
- ❖ wysoki odsetek uczniów deklarujących łatwą dostępność alkoholu, papierosów i e-papierosów na terenie swojej miejscowości (*wyniki badania ankietowego*),
- ❖ ryzyko wzrostu liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w związku z zaistniałą sytuacją pandemii COVID-19.



## 5. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

### ■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: *„przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Jedlnia - Letnisko zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny.

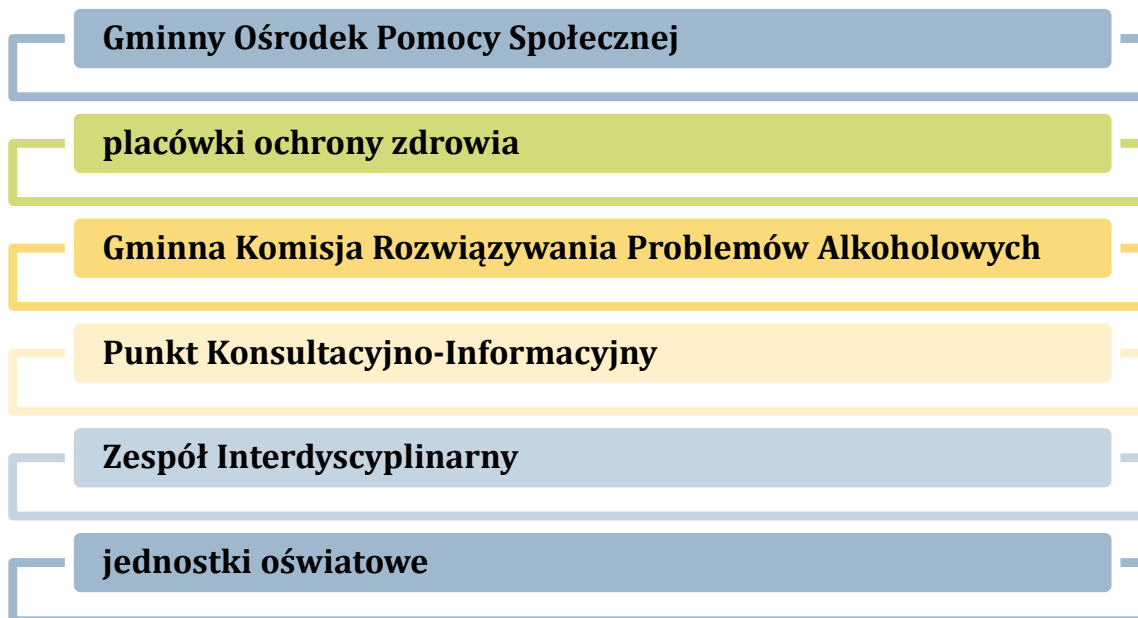
Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jedlnia - Letnisko na lata 2021-2023*, który został przyjęty uchwałą Nr XL/211/2021 z dnia 24 lutego 2021 roku. Celem głównym Programu jest „zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Jedlnia - Letnisko”. Wśród jego celów szczegółowych wyróżnić można:

- ❖ zintensyfikowanie współpracy podmiotów i instytucji realizujących zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ❖ świadczenie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy, a także jej świadkom,
- ❖ ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,



- ❖ rozwój skuteczności działań interwencyjnych przeciwdziałających przemocy w rodzinie<sup>26</sup>.

Poniżej przedstawione zostały **miejsca, gdzie na terenie gminy Jedlnia - Letnisko mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.**



Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2018-2020. W analizowanym okresie liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego wyniosła 4, z kolei liczba spotkań grup roboczych wzrosła - z 59 w 2018 roku do 75 w 2019 i 2020 roku. Dane w tym zakresie przedstawione zostały w tabeli poniżej.

**Tabela 47. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
liczba posiedzeń grup roboczych	59	75	75

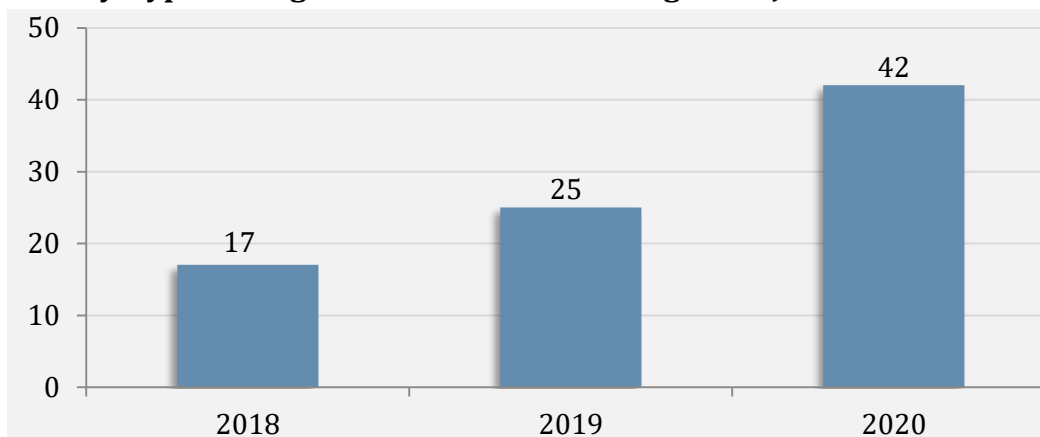
*Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 za rok 2018, 2019 i 2020*

<sup>26</sup> Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Jedlnia - Letnisko na lata 2021-2023 (uchwała Nr XL/211/2021 Rady Gminy Jedlnia - Letnisko z dnia 24 lutego 2021 roku).

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Na przestrzeni lat 2018-2020 nastąpił wzrost liczby formularzy „Niebieskie Karty - A”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2020 roku wszczęto procedurę w 42 przypadkach, w 2019 roku - w 25, natomiast w 2018 roku - w 17.

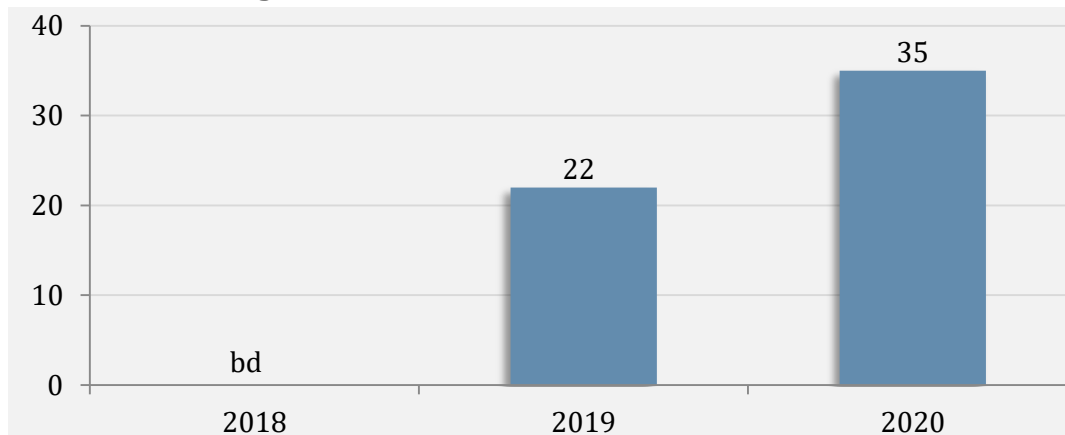
**Wykres 88. Liczba formularzy „Niebieskie Karty - A”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



*Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 za rok 2018, 2019 i 2020*

W ostatnich dwóch latach wzrosła również liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”. W 2019 roku ich liczba kształtowała się na poziomie 22, z kolei w 2020 roku wyniosła 35, w tym 20 procedur zakończono z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, natomiast w 15 przypadkach na brak zasadności podejmowanych działań.

**Wykres 89. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 za rok 2018, 2019 i 2020

W 2020 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowali się z 20 osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, 20 osobami stosującymi przemoc oraz z 5 świadkami przemocy. Ponadto w roku przedmiotowym w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym udzielono 24 porady osobom doznającym przemocy (6 osobom) oraz 2 porady osobom stosującym przemoc (1 osobie)<sup>27</sup>.

### Diagnoza problemów społecznych (badania społeczne)

Poniższa tabela przedstawia najważniejsze wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko dotyczącego przemocy.

**Tabela 48. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące przemocy**

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy	<ul style="list-style-type: none"> <li>2% ankietowanych stwierdziło, że w jego domu występuje problem przemocy.</li> <li>Przemocy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyło 6% badanych mieszkańców.</li> </ul>

<sup>27</sup> Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.



	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu zadeklarował stosunkowo wysoki odsetek badanych - średnio co szósta osoba, tj. 16%.</li></ul>
Stosowanie kar fizycznych wobec dzieci	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Analiza materiału badawczego pod kątem stosowania kar fizycznych wobec dzieci pozwala zauważyć, że 7% mieszkańców biorący udział w badaniu nie wie, czy jest to dobra metoda wychowawcza, czy też nie, a 2% osób ma do niej pozytywny stosunek.</li></ul>

Najważniejsze wnioski z badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące przemocy i cyberprzemocy przedstawione zostały w poniższej tabeli.

**Tabela 49. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące przemocy**

Obszar tematyczny	Wnioski
Skala przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ W kontekście przytoczonych danych można wysnuć wniosek, że przemocy kiedykolwiek w życiu doznał stosunkowo duży odsetek - zadeklarował to średnio co trzeci respondent (29%).</li><li>▪ Większość ankietowanych doświadczyło przemocy ze strony kolegów ze szkoły (43% spośród tych, którzy doświadczyli przemocy).</li><li>▪ Doświadczenia przemocy ze strony taty zadeklarowało 11% osób, natomiast ze strony mamy - 7% (spośród tych, którzy doświadczyli przemocy).</li><li>▪ W opinii 36% uczniów w ich szkole występuje problem przemocy, z czego w opinii 18% - czasami, 13% - często, a 5% - rzadko.</li><li>▪ Cyberprzemocy doświadczyło 33% badanych uczniów.</li><li>▪ 8% uczniów miało trudności w udzieleniu odpowiedzi na pytanie dotyczące tego, czy w ich domu członkowie rodziny stosują przemoc.</li></ul>





## ■ Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ wzrost liczby utworzonych grup roboczych,
- ❖ wzrost liczby formularzy „Niebieskie Karty - A” wszczynających procedurę,
- ❖ brak świadomości części dorosłych mieszkańców Gminy na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci jako metody wychowawczej (*wyniki badania ankietowego*),
- ❖ stosunkowo znaczna część dorosłych mieszkańców deklaruująca znajomość kogoś w swoim otoczeniu, dotkniętego problemem przemocy w rodzinie (*wyniki badania ankietowego*),
- ❖ występujący problem przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy (*wyniki badania ankietowego*).

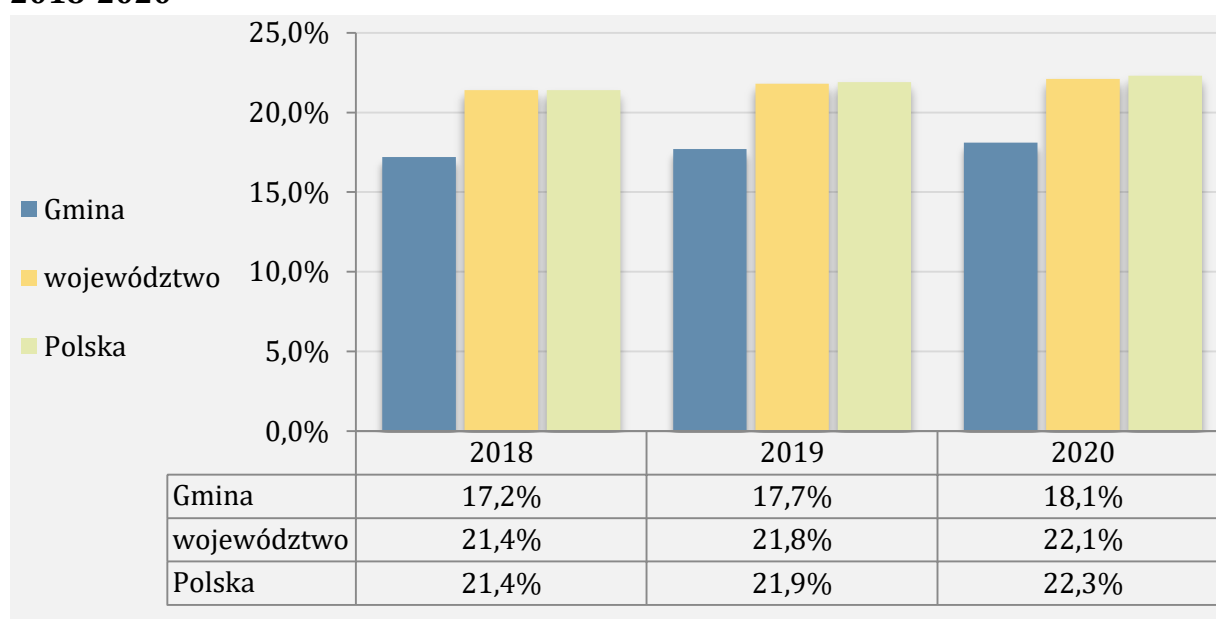
## 6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

### ■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie - na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej - jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy. Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów.

Z danych GUS wynika, że odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w gminie Jedlnia - Letnisko jest niższy względem województwa mazowieckiego i całej Polski. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć, że udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie, województwie i Polsce systematycznie się zwiększał. Różnica między 2018, a 2020 rokiem w Gminie i na szczeblu krajowym wynosi 0,9 pp., natomiast w województwie mazowieckim - 0,7 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia wykres poniżej.

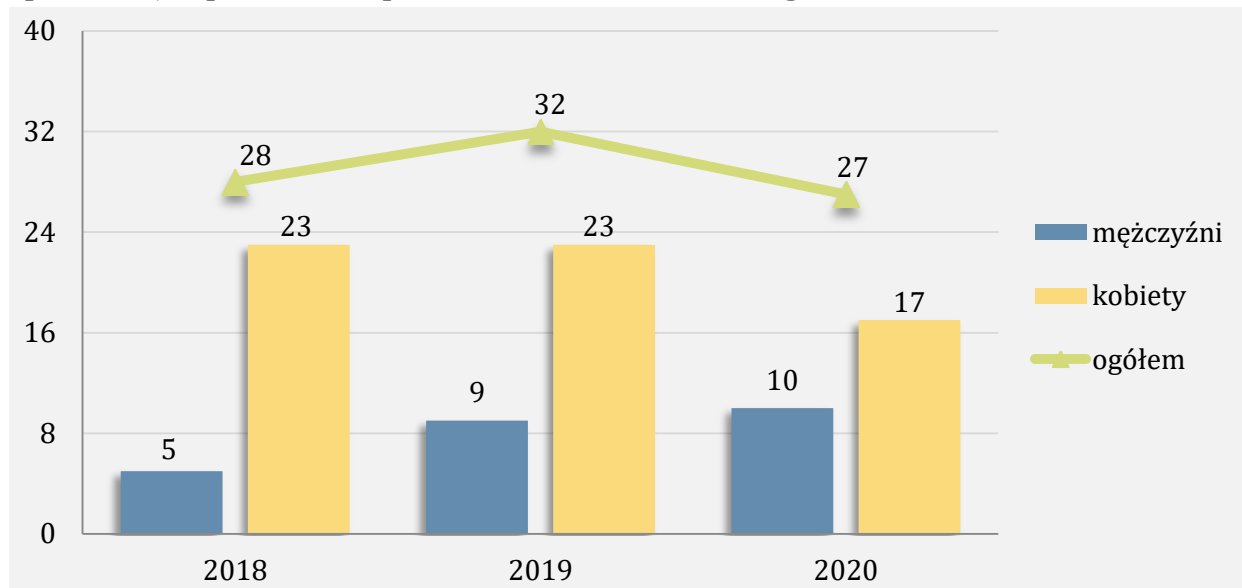
**Wykres 90. Zestawienie ogólnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Jedlnia - Letnisko, województwie mazowieckim i w Polsce na przestrzeni lat 2018-2020**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2020 roku 27. Kobiety stanowiły 63% (17 osób), natomiast mężczyźni - 37% (10 osób). Na przestrzeni analizowanych lat można zauważyć wahania liczby osób korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

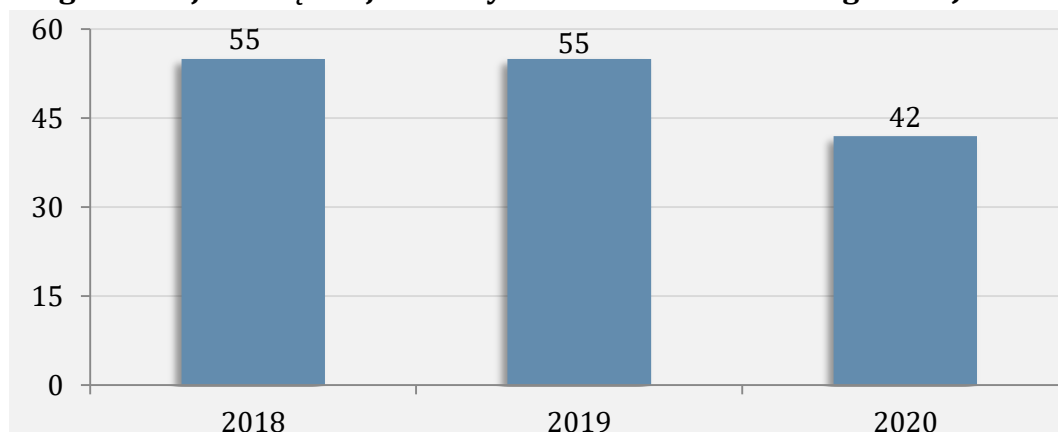
**Wykres 91. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni lat 2019-2020 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby uległa zmniejszeniu. W 2018 i 2019 roku udzielono pomocy i wsparcia z tego powodu 55 rodzinom, natomiast w 2020 roku - 42. W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 300, a więc rodziny z problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby stanowiły 14% ogółu.

**Wykres 92. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku długotrwała lub ciężka choroba jako powód udzielania wsparcia i pomocy społecznej kształtowała się **na czwartym miejscu** pod względem liczby rodzin je otrzymujących.



Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku w 2020 roku poniósł odpłatność za pobyt 15 mieszkańców w DPS na łączną kwotę 450 056 zł, w 2019 roku za taką samą liczbę osób na kwotę 347 746 zł, natomiast w 2018 roku za 13 osób na kwotę 344 846 zł.

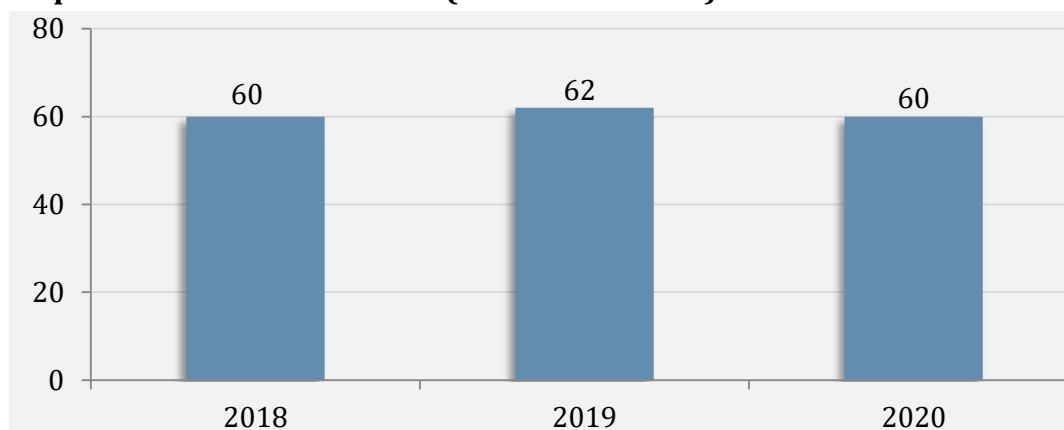
**Tabela 50. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	13	15	15
kwota świadczeń (zł)	344 846	347 746	450 056

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku przyznano 60 świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego mieszkańcom Gminy, którzy ukończyli 75 lat. W analizowanym okresie liczba ta ulegała nieznacznym wahaniom. W 2020 roku na zasiłek pielęgnacyjny osobie, która ukończyła 75 lat wydatkowano kwotę 12 950 zł - to o 1 386 zł więcej niż w 2019 roku.

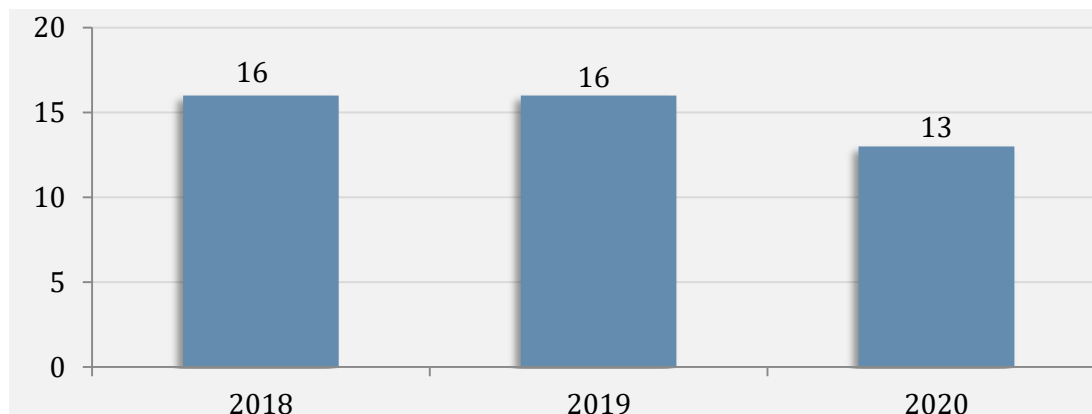
**Wykres 93. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń)**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku realizował usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2020 roku tego typu usługami objęto 13 osób, natomiast w 2019 i 2018 roku - 16. Na przestrzeni ostatnich dwóch lat można zauważyć spadek liczby osób objętych usługami opiekuńczymi.

**Wykres 94. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Celem wsparcia i aktywizacji osób starszych na terenie gminy Jedlnia - Letnisko działalność prowadzi Gminny Klub Seniora. Uczestnicy klubu mogą brać udział w m.in. organizowanych wycieczkach, konkursach, czy okolicznościowych ogniskach.

Wysoki odsetek osób starszych w całym kraju, który z roku na rok wzrasta, a także trwająca pandemia stanowią wyzwanie dla polityki społecznej oraz opieki zdrowotnej. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przechodzeniem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii jest utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem jest również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej na próbie 1 118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuje się samotna podczas trwania pandemii i brakuje im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwa potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

## Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności,
- ❖ zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- ❖ długotrwała lub ciężka choroba utrzymująca się wysokim poziomie wśród powodów udzielania pomocy społecznej,
- ❖ wzrost liczby osób, za które Gmina ponosi odpłatność w DPS,
- ❖ zapotrzebowanie na zasiłki pielęgnacyjne dla osób, które ukończyły 75 lat,
- ❖ zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze.

## 7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

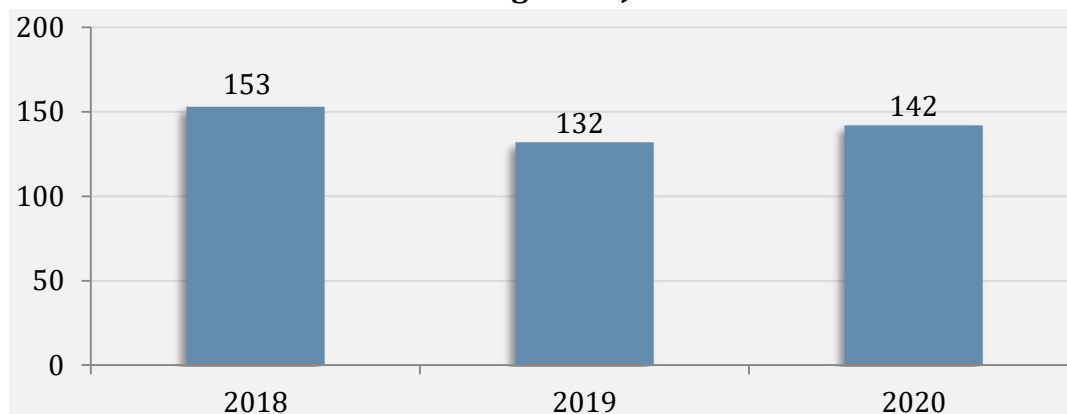
### Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy.



W 2020 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 142. Na przestrzeni lat 2018-2020 można zauważyć wahania liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu. W 2020 roku liczba wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 300, a więc rodziny z problemem bezrobocia stanowił 47,3% ogółu.

**Wykres 95. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**

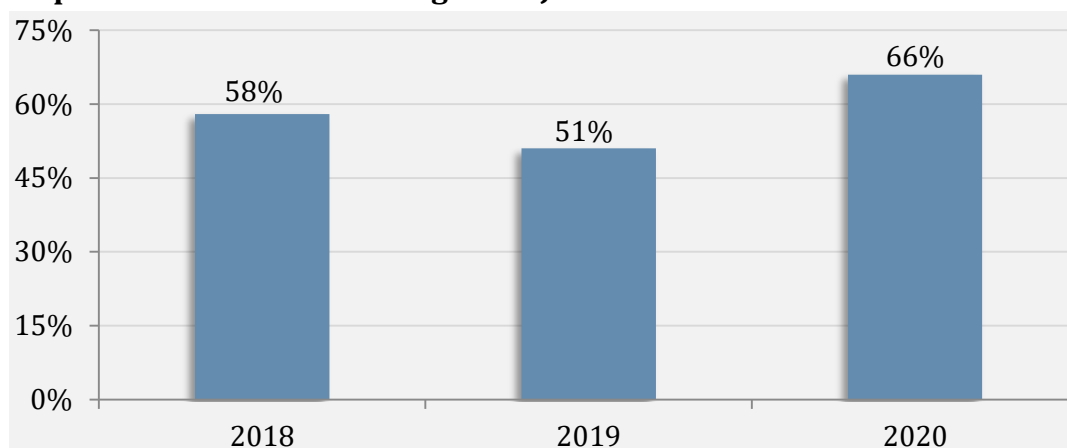


Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku bezrobocie jako powód udzielania wsparcia i pomocy społecznej kształtowało się **na drugim miejscu** pod względem liczby rodzin je otrzymujących.

Kolejny wykres przedstawia wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2020 roku wyniósł 66% i tym samym był wyższy o 15 pp. względem 2019 roku oraz o 8 pp. wyższy w porównaniu do 2018 roku.

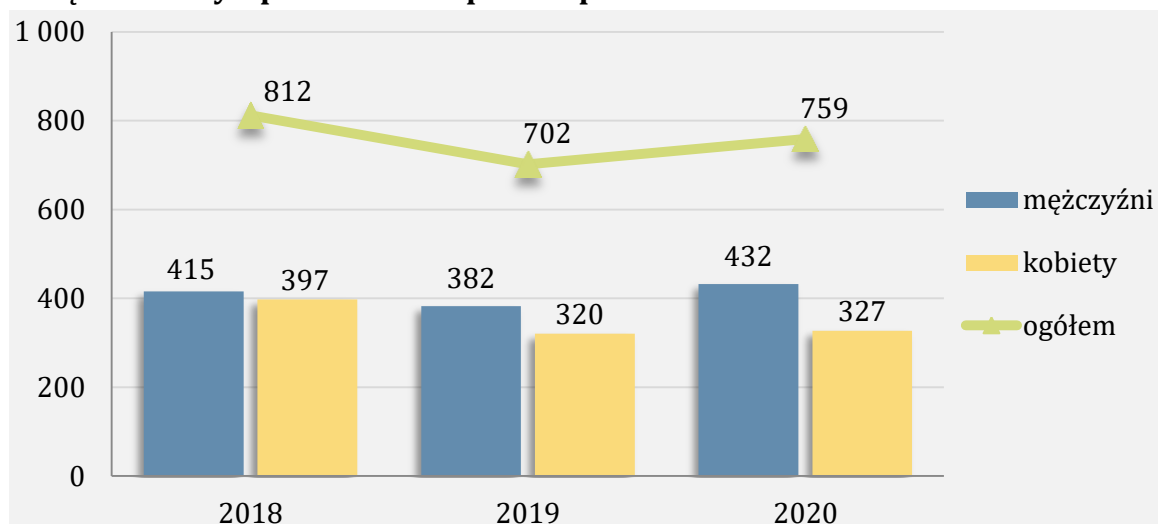
**Wykres 96. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Pod koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomiu zarejestrowanych było łącznie 759 mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko. Oznacza to spadek w stosunku do 2018 roku o 6,5% i jednocześnie wzrost o 8,1% względem 2019 roku. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja - pozostających bez pracy kobiet w 2020 roku było 327 (43,1%), natomiast mężczyzn - 432 (56,9%).

**Wykres 97. Mieszkańcy gminy Jedlnia - Letnisko zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020**



Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>



Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwale zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko, w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy na przestrzeni lat 2018-2020. Pod koniec 2020 roku długotrwale bezrobotni stanowili aż 61,7% wszystkich mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP. Dynamika zmian w omawianych latach prezentuje się następująco: w porównaniu do 2018 roku nastąpił wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych o 2,1 pp., natomiast w stosunku do roku 2019 zwiększył się on o 4,6 pp.

**Tabela 51. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020**

kategoria	31 grudnia 2018		31 grudnia 2019		31 grudnia 2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
długotrwale bezrobotni	484	59,6	401	57,1	468	61,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

## Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz wyników badań ankietowych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ znaczny udział i wzrost zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy,



- ❖ wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej i tym samym bezrobocie stanowiące jeden z głównych powodów udzielania wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ❖ ryzyko pogorszenia się sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią COVID-19.

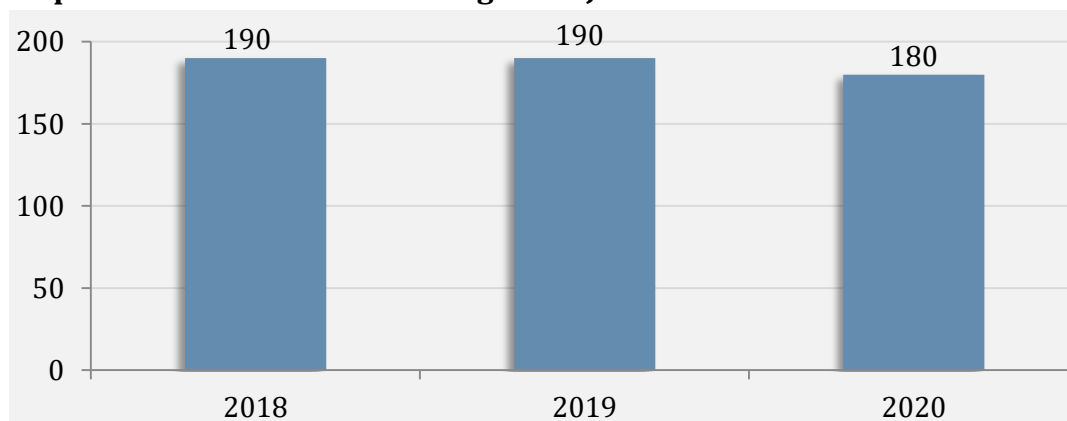
## 8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

### ■ Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2019-2020 zmniejszeniu. W 2018 i 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 190 rodzin, natomiast w 2020 roku - 180 rodzin. W 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 300, a więc rodziny z problemem ubóstwa stanowiły 63,3% ogółu.

**Wykres 98. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok



W 2020 roku ubóstwo jako powód udzielania wsparcia i pomocy społecznej kształtowało się **na pierwszym miejscu** pod względem liczby rodzin je otrzymujących.

W 2020 roku zasiłki stałe otrzymało 75 osób. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba beneficjentów zasiłków stałych ulegała wahaniom. W 2020 roku wydatkowano na nie 417 223 zł - to o 2,7% więcej niż w 2018 roku. Liczba świadczeniobiorców zasiłków okresowych w 2020 roku kształtowała się na poziomie 88 i w porównaniu do 2018 wzrosła o 13. Na zasiłki okresowe w 2020 roku wydatkowano kwotę 188 597 zł - to o 393,6% więcej niż w 2018 roku. Zasiłek celowy z kolei, został przyznany w 2020 roku 247 osobom, czyli znacznie większej liczbie niż w poprzednich latach. Kwota świadczeń zasiłku celowego w 2020 roku wyniosła 100 390 zł i tym samym była o 255,8% wyższa niż w 2018 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

**Tabela 52. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, okresowe i celowe na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**

wyszczególnienie		2018	2019	2020
<b>zasiłek stały</b>	liczba osób	76	71	75
	kwota świadczeń	406 309	425 067	417 223
<b>zasiłek okresowy</b>	liczba osób	75	82	88
	kwota świadczeń	38 212	122 792	188 597
<b>zasiłek celowy</b>	liczba osób	87	100	247
	kwota świadczeń	28 218	33 355	100 390

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnością. W 2020 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 101 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku - 120



dzieciom. W ciągu analizowanych lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne znacznie wzrosła, natomiast w formie posiłku uległa zmniejszeniu.

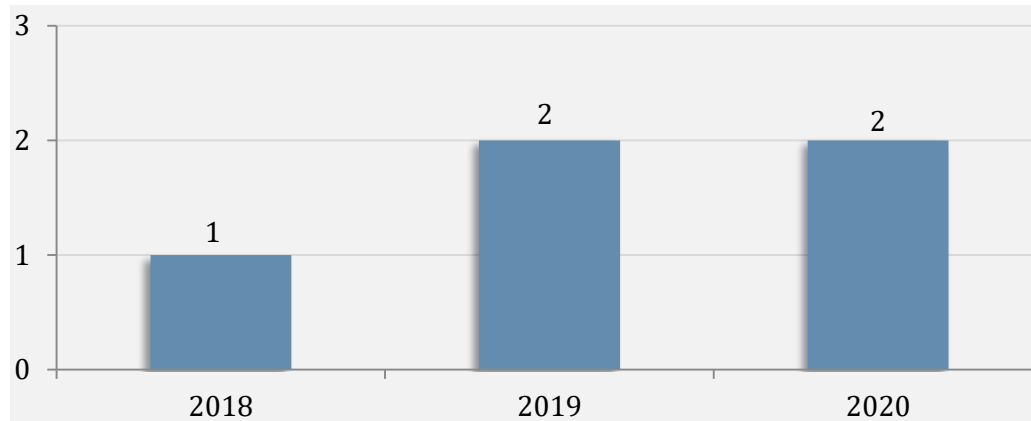
**Tabela 53. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020**

wyszczególnienie	2018	2019	2020
świadczenie pieniężne	37	45	101
świadczenie niepieniężne	148	136	120

*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok*

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności - jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W dwóch ostatnich latach z powodu bezdomności pomoc i wsparcie otrzymały 2 osoby. Z danych wynika, że w 2018 roku pomocy z tego powodu udzielono 1 osobie, zatem można wnioskować, iż problem bezdomności na terenie Gminy występuje w stosunkowo niewielkim stopniu.

**Wykres 99. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko**



*Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok*



## Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy oraz wyników badań ankietowych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ ubóstwo pozostające na pierwszym miejscu wśród powodów korzystania z pomocy społecznej,
- ❖ ryzyko ograniczonej aktywności zawodowej i społecznej wśród części mieszkańców, co może prowadzić do zjawiska wyuczonej bezradności,
- ❖ wzrost liczby osób korzystających z pomocy z powodu bezdomności
- ❖ wzrost świadczeń pieniężnych udzielonych w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

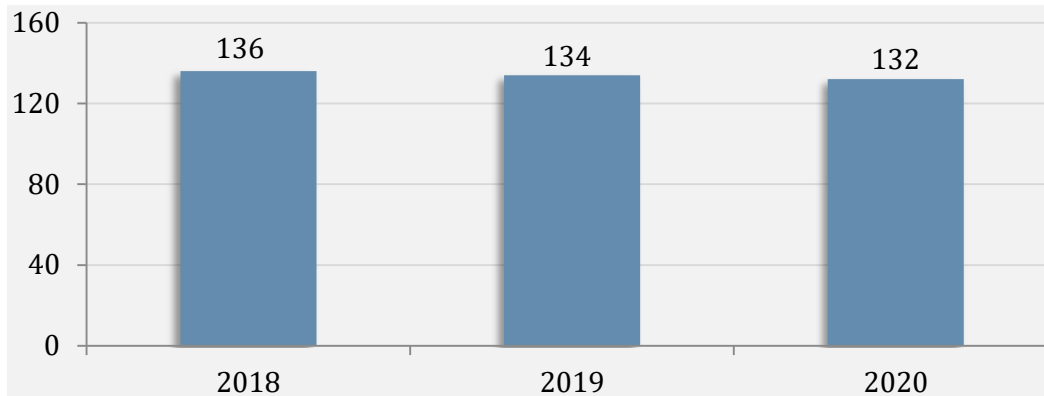
## 9. PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

### Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

W 2020 roku w gminie Jedlnia - Letnisko odnotowano 132 przestępstwa<sup>28</sup>, czyli szacunkowo na każdych 1000 mieszkańców zarejestrowano 10,25 przestępstw. Wartość ta jest znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego (20,31) oraz całej Polski (19,96). Analiza materiału badawczego pokazuje, że na przestrzeni lat 2018-2020 liczba stwierdzonych przestępstw uległa zmniejszeniu, gdyż w 2018 roku było to 136 przestępstw, w 2019 roku - 134, natomiast w 2020 roku - 132.

<sup>28</sup> Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko.

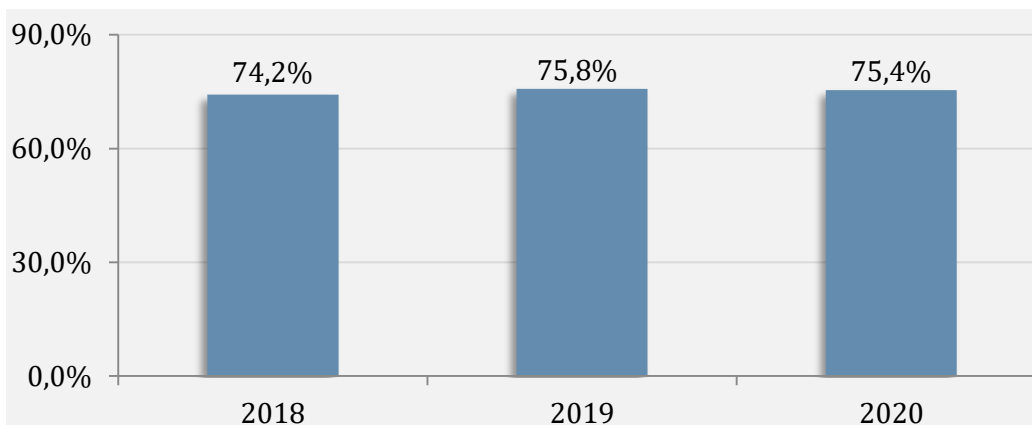
**Wykres 100. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020 (prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na liczbie mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Gminy)**



Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

Rozpatrując kwestię wykrywalności przestępstw na terenie gminy Jedlnia - Letnisko można zauważyć, że w 2020 roku wskaźnik ten był wyższy od wskaźnika wykrywalności na terenie województwa mazowieckiego (65%) oraz całej Polski (73%). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Jedlnia - Letnisko w 2020 roku wyniósł 75,4%. Z danych statystycznych wynika, że w stosunku do 2019 roku uległ on zmniejszeniu, natomiast w porównaniu do 2018 roku wzrósł.

**Wykres 101. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020**



Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl>

## Obszary problemowe

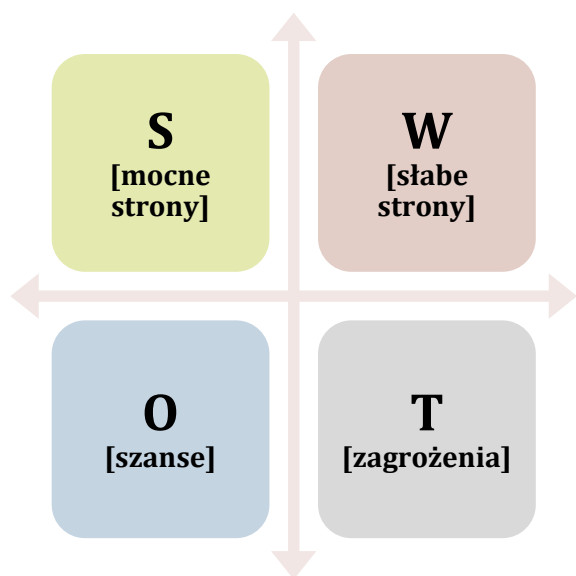
W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ spadek wskaźnika wykrywalności przestępstw w porównaniu do 2019 roku.



## 10. ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Poniższa grafika przedstawia sposób definiowania grup czynników w metodzie SWOT.



### MOCNE STRONY

#### **wewnętrzne czynniki pozytywne**

*to przede wszystkim to,  
co wyróżnia na tle innych.  
Są to te dziedziny działalności,  
które tworzą potencjał  
i pozytywny wizerunek instytucji.*

### SZANSE

#### **zewnętrzne czynniki pozytywne**

*to wszystkie wydarzenia i procesy  
w otoczeniu, które tworzą  
sprzyjające dla instytucji sytuacje.  
Są to takie kierunki działalności,  
które mogą przynieść w przyszłości  
pozytywne, rozwojowe  
społecznie efekty.*

### SŁABE STRONY

#### **wewnętrzne czynniki negatywne**

*to te aspekty funkcjonowania,  
które ograniczają sprawność  
i mogą blokować rozwój instytucji.*

### ZAGROŻENIA

#### **zewnętrzne czynniki negatywne**

*to zbiór możliwych sytuacji  
i procesów, które mogą tworzyć  
niekorzystne dla instytucji warunki  
rozwoju w jego otoczeniu.  
Zagrożenia są postrzegane jako  
bariery, utrudnienia i możliwe  
niebezpieczeństwa dla  
zakładanych procesów.*



## MOCNE STRONY

- ❖ Wzrost liczby ludności Gminy.
- ❖ Dodatnie saldo migracji wewnętrznych.
- ❖ Wzrost liczby uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności.
- ❖ Stosunkowo wysoki poziom średniej wyników egzaminu ósmoklasisty na terenie Gminy.
- ❖ Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, w tym również osób fizycznych prowadzących działalność.
- ❖ Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
- ❖ Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- ❖ Spadek liczby rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- ❖ Spadek liczby osób długotrwale pobierających świadczenie.
- ❖ Spadek wskaźnika deprywacji lokalnej.
- ❖ Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonującemu Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
- ❖ Szeroki zakres działalności Gminnego Klubu Seniora.
- ❖ Spadek liczby przestępstw stwierdzonych w ostatnich trzech latach.

## SŁABE STRONY

- ❖ Ujemny przyrost naturalny.
- ❖ Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
- ❖ Niewystarczająca liczba miejsc w placówkach zapewniających opiekę dzieciom do lat 3.
- ❖ Spadek liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności.
- ❖ Występujący problem ubóstwa na terenie Gminy.
- ❖ Wzrost liczby rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu bezrobocia.
- ❖ Brak rodzin wspierających.
- ❖ Łatwy dostęp do alkoholu i papierosów wśród dzieci i młodzieży.
- ❖ Brak wiedzy części uczniów odnośnie szkodliwości substancji psychoaktywnych.
- ❖ Problem prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe.
- ❖ Wysoki odsetek mieszkańców palących papierosy codziennie.
- ❖ Znaczna część dzieci i młodzieży deklarująca doświadczenie cyberprzemocy.
- ❖ Wysoki odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami.
- ❖ Stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców deklarujących znajomość w swoim otoczeniu osoby dotkniętej problemem przemocy w rodzinie.
- ❖ Część mieszkańców deklarująca brak wiedzy w kwestii uznawania kar cielesnych za dobrą metodę wychowawczą.





- ❖ Aktywność i zaangażowanie władz samorządowych w zakresie kształtowania polityki społecznej.

- ❖ Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy.
- ❖ Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.

## SZANSE

- ❖ Rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.
- ❖ Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy.
- ❖ Utworzenie nowych miejsc pracy.
- ❖ Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
- ❖ Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
- ❖ Dostęp do pomocy i informacji w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
- ❖ Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- ❖ Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.
- ❖ Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- ❖ Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi.

## ZAGROŻENIA

- ❖ Starzejące się społeczeństwo.
- ❖ Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią COVID-19.
- ❖ Przepisy prawne utrudniające wprowadzania nowych rozwiązań.
- ❖ Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
- ❖ Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
- ❖ Ryzyko zwiększenia się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy instytucjonalnej.
- ❖ Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
- ❖ Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
- ❖ Zaburzenie więzi rodzinnych oraz wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych.
- ❖ Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- ❖ Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.

## Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

**Rysunek 9. Elementy procesu planowania strategicznego**



*Źródło: opracowanie własne*



## 1. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Jedlnia - Letnisko została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Brzmi ona następująco:

*Gmina Jedlnia - Letnisko rozwiązująca problemy społeczne mieszkańców, zapewniająca im zintegrowany system wsparcia oraz stwarzająca warunki do rozwoju i integracji, w tym przede wszystkim osób starszych, z niepełnosprawnościami, a także wszystkich zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców.*

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza. Brzmi ona:

*Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jedlnia - Letnisko jest poprawa jakości funkcjonowania społecznego mieszkańców poprzez wykorzystanie dostępnych zasobów oraz potencjału Gminy.*



## 2. KIERUNKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania. Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

<b>Cel strategiczny nr 1</b>	Wsparcie i zwiększenie efektywności systemu opieki nad rodziną i dzieckiem
<b>Cel strategiczny nr 2</b>	Zintensyfikowanie działań wyrównujących szanse życiowe osób starszych i z niepełnosprawnościami
<b>Cel strategiczny nr 3</b>	Prowadzenie aktywnej profilaktyki zdrowotnej, profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom oraz działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin
<b>Cel strategiczny nr 4</b>	Rozwój instytucjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie
<b>Cel strategiczny nr 5</b>	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób pozostających bez pracy, w tym szczególnie długotrwale bezrobotnych
<b>Cel strategiczny nr 6</b>	Wsparcie systemu opieki instytucjonalnej obejmującej kompleksową pomoc dla osób doświadczających i zagrożonych problemem ubóstwa
<b>Cel strategiczny nr 7</b>	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi

**CEL STRATEGICZNY NR 1****Wsparcie i zwiększenie efektywności systemu opieki nad rodziną i dzieckiem****Cel operacyjny nr 1**

Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich oraz ograniczenie dysfunkcji występujących w środowisku rodzinnym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Zapewnienie opieki specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie pomocy prawnej i psychologicznej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022-2026	GOPS, UG, PCPR	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	2022-2026	GOPS, PCPR, Sąd	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Rok: 2022, 2024, 2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie potrzeb bytowych rodzin - świadczenie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Utworzenie publicznego żłobka/klubu dziecięcego.	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 oraz umożliwienie rodzicom podjęcie zatrudnienia.	2022-2026	UG	Budżet Gminy, Budżet Państwa

**Cel operacyjny nr 2****Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży oraz poprawa ich funkcjonowania.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz dostosowywanie podejmowanych działań we współpracy z jednostkami oświatowymi.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych dzięki współpracy z jednostkami oświatowymi.	2022-2026	GOPS, jednostki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację dzieci i młodzieży oraz rodzin.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	2022-2026	UG, GOPS, GOK, GBP, jednostki oświatowe, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	2022-2026	jednostki oświatowe, GOK, GBP, NGO	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Alternatywne formy spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży.	2022-2026	UG, jednostki oświatowe, GOK, GBP	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez/wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	2022-2026	UG, jednostki oświatowe, NGO, GOK, GBP	Budżet Gminy, Budżet Państwa

**CEL STRATEGICZNY NR 2****Zintensyfikowanie działań wyrównujących szanse życiowe osób starszych i z niepełnosprawnościami****Cel operacyjny nr 1**

Dostosowanie usług społecznych do potrzeb osób starszych oraz z niepełnosprawnościami w celu zapewnienia wsparcia oraz podniesienia jakości ich życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami po obiektach infrastruktury gminnej.	2022-2026	UG, GOPS	Budżet Gminy, PFRON, Fundusze Europejskie
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Zintensyfikowanie działań mających na celu współpracę z organizacjami pozarządowymi.	2022-2026	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych oraz z niepełnosprawnościami poprzez realizowanie projektów socjalnych i programów dla nich dedykowanych.	Wzrost integracji społecznej osób starszych i z niepełnosprawnościami.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, GOK, GBP	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnościami i starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnościami i starszych.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Zapewnienie miejsc w Domu Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy



Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości i dostępności usług opiekuńczych.	2022-2026	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.	Zapewnienie pomocy i opieki osobom starszym oraz z niepełnosprawnościami.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie i promocja nowoczesnych rozwiązań opieki nad osobami starszymi oraz z niepełnosprawnościami (np. teleopieka, teleanioł itp.).	Poprawa dostępności do nowoczesnych usług opieki dla osób z niepełnosprawnościami i starszych.	2022-2026	GOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa, PFRON

**Cel operacyjny nr 2**

Rozwój aktywności i integracji społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz dążenie do zmiany ich postrzegania w społeczności lokalnej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dalszy rozwój działalności Gminnego Klubu Seniora.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych oraz ich integracja społeczna.	2022-2026	GOPS, UG, GOK, GBP	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Rok: 2022, 2024, 2026	GOPS, UG, KP, NGO, GOK, GBP	Budżet Gminy
Promowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	2022-2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe, NGO	Budżet Gminy





Organizowanie zajęć: rekreacyjno-sportowych, kulturalnych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz edukacyjnych, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, GOK, GBP	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
--	--	-----------	-------------------------	--------------------------------------

### CEL STRATEGICZNY NR 3

#### **Prowadzenie aktywnej profilaktyki zdrowotnej, profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom oraz działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin**

##### **Cel operacyjny nr 1**

Zintensyfikowanie działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie grup samopomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Powstanie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych i ich rodzin.	2022-2026	GOPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin z problemem uzależnienia.	2022-2026	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	2022-2026	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	2022-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	2022-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływać profilaktycznych.	2022-2026	GKRPA, GOPS, KP, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

**Cel operacyjny nr 2****Rozwój profilaktyki dzieci i młodzieży.**

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuowanie działań profilaktycznych w zakresie organizowanych w szkołach programów rekomendowanych przez PARPA, ORE, KBdSPN, IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2026	GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizowanie w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2026	GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Aranżowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	2022-2026	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	2022-2026	GOPS, GKRPA, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Realizowanie szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci.	Rok: 2023, 2025	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Monitorowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych poprzez kontrolowane prowokacje „Tajemniczy Klient”.	Zwiększenie liczby osób pytających o dowód osobisty klientów.	Rok: 2022, 2024, 2026	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

**Cel operacyjny nr 3**

Podnoszenie świadomości społecznej na temat konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	2022-2026	GKRPA, GOPS, UG, KP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	2022-2026	GKRPA, GOPS, UG, KP, NGO, GOK, GBP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, a przede wszystkim: wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież, spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Zmniejszenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	2022-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

**CEL STRATEGICZNY NR 4****Rozwój instytucjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie****Cel operacyjny nr 1**

Zapewnienie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie oraz poprawa dostępu do oferty wsparcia dla tych rodzin.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	2022-2026	GOPS, GKRPA, KP, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Sąd	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieska Karta”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	2022-2026	GOPS, GKRPA, KP, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Udzielanie porad dla doznających i stosujących przemoc w rodzinie oraz zagrożonych przemocą w rodzinie.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin, w których występuje przemoc.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI, KP	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kierowanie osób doświadczających przemocy do specjalistycznych ośrodków wsparcia oraz zabezpieczenie kosztów.	Ochrona ofiar przemocy w rodzinie, poprzez izolowanie ich od sprawcy.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczne.	Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez resocjalizację sprawców.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy

**Cel operacyjny nr 2**

Zwiększenie wrażliwości i świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej oraz jej przejawów.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Rok: 2023, 2026	GOPS, UG, GKRPA, ZI jednostki oświatowe, KP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych



Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI, KP, UG, PCPR, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	2022-2026	GKRPA, ZI jednostki oświatowe, KP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

## CEL STRATEGICZNY NR 5

### Aktywizacja zawodowa i społeczna osób pozostających bez pracy, w tym szczególnie długotrwale bezrobotnych

#### Cel operacyjny nr 1

Zmniejszenie społecznych skutków pozostawania bez zatrudnienia, poprzez tworzenie warunków pozwalających na zdobycie umiejętności poruszania się na rynku pracy oraz umożliwiających poprawę poziomu przygotowania zawodowego, czy przekwalifikowania się.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z PUP w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych i zwiększających szanse na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	2022-2026	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie





Stała współpraca z PUP w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	2022-2026	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	2022-2026	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	2022-2026	GOPS, PUP	Budżet Gminy

## CEL STRATEGICZNY NR 6

### Wsparcie systemu opieki instytucjonalnej obejmującej kompleksową pomoc dla osób doświadczających i zagrożonych problemem ubóstwa

#### Cel operacyjny nr 1

Rozwój działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy sytuacji życiowej osób i rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych i socjalnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	2022-2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa



Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej- posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	2022-2026	GOPS, jednostki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

## CEL STRATEGICZNY NR 7

### **Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi**

#### **Cel operacyjny nr 1**

Rozwój systemu pomocy i wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zdrowia psychicznego.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Przygotowywanie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	Rok: 2022, 2024, 2026	GOPS, UG	Budżet Gminy



Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców mających problemem w zakresie zdrowia psychicznego zgłaszających się po pomoc.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy
Nawiązanie współpracy z PUP oraz podmiotami ekonomii społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy chronionej dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz inicjowanie działań w celu utworzenia Zakładu Aktywizacji Zawodowej.	Zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	2022-2026	PUP, NGO, podmioty ekonomii społecznej	Budżet Państwa, Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego - prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	2022-2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	2022-2026	GOPS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzanie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia psychicznego wśród uczniów.	Rok: 2022, 2024, 2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy



### 3. RAMY FINANSOWE STRATEGII

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie. Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Jedlnia - Letnisko. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- ❖ budżet Wojewody,
- ❖ budżet Samorządu Województwa,
- ❖ Fundusz Pracy,
- ❖ środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ❖ środki Unii Europejskiej,
- ❖ środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- ❖ środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Jedlnia - Letnisko. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Zawarte w dokumencie Strategii wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą musiały być w trakcie jej realizacji potwierdzane zapisami w uchwałach budżetowych na kolejne lata i wieloletnich prognozach finansowych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację. W prognozie na lata 2022-2026 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną.

**Tabela 54. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026**

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)
2019	125 737	1 705 560	0	125 600	18 313 304
2020	128 026	2 149 607	0	128 488	21 961 501
<b>PROGNOZA</b>					
2021	126 800	1 983 000	0	137 000	22 650 000
2022	129 970	2 032 575	0	140 425	23 216 250
2023	133 219	2 083 389	0	143 936	23 796 656
2024	136 549	2 135 474	0	147 534	24 391 572
2025	139 963	2 188 861	0	151 222	25 001 361
2026	143 462	2 243 583	0	155 003	25 626 395

Źródło: opracowanie własne

#### 4. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań



wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026 obejmować będzie pięć etapów, przedstawionych w poniższej tabeli.

**Tabela 55. Harmonogram wdrażania Strategii**

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko lata 2022-2026”.	I kwartał 2022 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	II kwartał 2022 r. - IV kwartał 2026 r.
Etap III	Monitoring Strategii.	W miesiącu maju następnego roku za rok poprzedni począwszy od 2023 r. do 2026 r.
Etap IV	Podsumowanie i ocena Strategii (ewaluacja ex-post).	I kwartał 2027 r.

*Źródło: opracowanie własne*

## 5. SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się



czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

## 6. KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA STRATEGII

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczność uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu Gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne,) lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- ❖ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- ❖ informacja o postępach wdrażania Strategii;
- ❖ współpraca z mediami - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- ❖ informacje zamieszczane na stronach internetowych.



Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

## 7. MONITORING I EWALUACJA

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Jedlnia - Letnisko do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym





pozwoли odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

**Tabela 56. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych**

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2026 roku)
1	Wsparcie i zwiększenie efektywności systemu opieki nad rodziną i dzieckiem	Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.	6	do 6
		Liczba rodzin objętych pracą socjalną.	179	do 200
		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w Gminie (w %).	2,7	poniżej 2,5
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 2
		Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	0	do 3



		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	8	poniżej 6
		Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny.	26	do 100
2	Zintensyfikowanie działań wyrównujących szanse życiowe osób starszych i z niepełnosprawnościami	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	18,1	poniżej 20
		Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	13	do 40
		Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze.	0	do 10
		Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	0	do 5
		Liczba miejsc użyteczności publicznej, która dostosowana została do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	0	do 3
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	33,7	poniżej 30
		Liczba zorganizowanych imprez na rzecz osób z niepełnosprawnością/ starszych.	0	do 5



3	Prowadzenie aktywnej profilaktyki zdrowotnej, profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom oraz działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin	Liczba osób uzależnionych objętych pomocą Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.	12	poniżej 20
		Liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym objętych pomocą Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.	42	poniżej 60
		Liczba uczestników programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki uniwersalnej.	0	do 500
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	50	do 200
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, ich rodzin, dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.	0	do 2
		Liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych szkoleniami.	0	do 30
4	Rozwój instytucjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie objętych pomocą Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.	6	poniżej 10
		Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie objętych pomocą Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.	1	poniżej 5



5	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób pozostających bez pracy, w tym szczególnie długotrwale bezrobotnych	Liczba kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie.	0	do 2
		Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	66	poniżej 50
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców.	61,7	poniżej 45,0
		Liczba osób, z którymi zawarto kontrakty socjalne.	0	do 4
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	47,3	poniżej 40
6	Wsparcie systemu opieki instytucjonalnej obejmującej kompleksową pomoc dla osób doświadczających i zagrożonych problemem ubóstwa	Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania (posiłek).	120	do 150
		Liczba mieszkań komunalnych.	12	12
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%).	63,3	poniżej 50,3



7	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba uczestników programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN.	50	do 100
		Liczba działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	0	do 2

Źródło: opracowanie własne



## Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.



Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości, natomiast Strategia jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najsukuteczniejsze osiągnięcie założonych rezultatów.



## Bibliografia

1. [www.psychiatriapolska.pl](http://www.psychiatriapolska.pl)
2. <https://bdl.stat.gov.pl>
3. <https://mapa.wyniki.edu.pl>
4. <https://poradnik.ngo.pl>
5. <https://spis.ngo.pl>
6. Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
7. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021.
8. Gryffin R.W., Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa PWN.
9. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
10. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
11. Oniszczyk J. (red.) Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008 r.
12. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
13. Przewłocka J., CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji PIB, Warszawa 2009.
14. Raport o stanie Gminy Jedlnia - Letnisko za rok 2020.
15. Roczny program współpracy Gminy Jedlnia - Letnisko z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021.
16. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku za rok 2020.
17. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 rok.
18. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2019-2021 za rok 2020.
19. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 za rok 2018, 2019 i 2020





20. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni - Letnisku za lata 2018-2020.
21. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
22. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, Oficyna Wydawnicza ASPRA, Warszawa 2007.
23. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk”, Katowice 1995.
24. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268).
25. Yaziji M., Doh J. Organizacje pozarządowe a korporacje, PWN, Warszawa 2011 r.



## Spis rysunków, tabel i wykresów

### SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Etapy badania .....	20
Rysunek 2. Struktura próby badawczej .....	23
Rysunek 3. Położenie gminy Jedlnia - Letnisko na tle województwa mazowieckiego .....	24
Rysunek 4. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Jedlnia - Letnisko według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku) .....	31
Rysunek 5. Liczba uczniów w poszczególnych jednostkach oświatowych w gminie Jedlnia - Letnisko w 2020 roku .....	33
Rysunek 6. Płeć .....	49
Rysunek 7. Płeć: .....	76
Rysunek 8. Płeć .....	100
Rysunek 9. Elementy procesu planowania strategicznego .....	154

### SPIS TABEL

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych .....	10
Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020 .....	26
Tabela 3. Udział ludności gminy Jedlnia - Letnisko według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach) .....	27
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020 .....	27
Tabela 5. Rodzaje prowadzonej działalności osób fizycznych w gminie Jedlnia - Letnisko (stan na koniec 2020 roku) .....	30
Tabela 6. Ochrona zdrowia na terenie gminy Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020 .....	37
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek .....	45
Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	45
Tabela 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	46



Tabela 10. Powody udzielania świadczeń w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020.....	46
Tabela 11. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? .....	51
Tabela 12. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? .....	52
Tabela 13. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?.....	52
Tabela 14. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? .....	53
Tabela 15. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosy? .....	54
Tabela 16. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? .....	55
Tabela 17. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosy?.....	56
Tabela 18. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?.....	56
Tabela 19. Skąd wziąłeś/ęłaś tę substancję? .....	58
Tabela 20. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?.....	58
Tabela 21. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni?.....	59
Tabela 22. Jakie były to substancje?.....	59
Tabela 23. Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy?.....	60
Tabela 24. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? .....	66
Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? .....	66
Tabela 26. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? .....	67
Tabela 27. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? .....	68
Tabela 28. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml ), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).....	80
Tabela 29. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej? .....	81
Tabela 30. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?.....	81
Tabela 31. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? .....	82
Tabela 32. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?.....	85
Tabela 33. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?.....	86
Tabela 34. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? ..	91
Tabela 35. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? .....	91
Tabela 36. Gdzie doświadczył/a Pan/i przemocy? .....	92



Tabela 37. Jakiego rodzaju przemoc Pan/i zastosował/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	93
Tabela 38. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe?	93
Tabela 39. Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin z dziećmi w 2020 roku	113
Tabela 40. Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń (w złotych) na przestrzeni lat 2018-2020	114
Tabela 41. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	121
Tabela 42. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020	121
Tabela 43. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020	121
Tabela 44. Liczba oraz kwota świadczeń specjalnego zasiłku opiekuńczego na przestrzeni lat 2018-2020	122
Tabela 45. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące uzależnień	129
Tabela 46. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące uzależnień	130
Tabela 47. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020	133
Tabela 48. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród dorosłych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące przemocy	135
Tabela 49. Wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego w 2021 roku wśród uczniów z gminy Jedlnia - Letnisko dotyczące przemocy	136
Tabela 50. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020	140
Tabela 51. Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2018-2020	145
Tabela 52. Liczba osób i kwota świadczeń (w złotych), którym przyznano zasiłki stałe, okresowe i celowe na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko	147



Tabela 53. Liczba osób korzystających ze świadczenia pieniężnego i niepieniężnego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2020 .....	148
Tabela 54. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Jedlnia - Letnisko na lata 2022-2026.....	173
Tabela 55. Harmonogram wdrażania Strategii.....	174
Tabela 56. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych.....	177

## SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020.....	25
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020 .....	25
Wykres 3. Stopa bezrobocia w powiecie radomskim na przestrzeni lat 2018-2020 w porównaniu do województwa mazowieckiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	28
Wykres 4. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2018-2020 .....	29
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020 .....	30
Wykres 6. Ludność gminy Jedlnia - Letnisko według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku .....	32
Wykres 7. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Jedlnia - Letnisko, powiatu radomskiego i województwa mazowieckiego .....	34
Wykres 8. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1 000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim oraz województwie mazowieckim w latach 2018-2020 .....	35
Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim oraz województwie mazowieckim w latach 2018-2020 .....	36



Wykres 10. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w gminie Jedlnia - Letnisko, powiecie radomskim i województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2018-2020 .....	39
Wykres 11. Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020.....	43
Wykres 12. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020.....	44
Wykres 13. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020.....	44
Wykres 14. Liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020.....	47
Wykres 15. Wiek.....	50
Wykres 16. Klasa.....	50
Wykres 17. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? .....	51
Wykres 18. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem papierosów elektronicznych)?.....	54
Wykres 19. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)?.....	55
Wykres 20. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? .....	57
Wykres 21. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to:.....	61
Wykres 22. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? .....	62
Wykres 23. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z zażywaniem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów? .....	63
Wykres 24. Do kogo zwrócił(a)byś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami? .....	64
Wykres 25. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? .....	65
Wykres 26. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? .....	67
Wykres 27. Czy w Twoim domu członkowie rodziny stosują przemoc? .....	69
Wykres 28. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? .....	69



Wykres 29. Czy znasz dane kontaktowe do instytucji, do których można się zgłosić w razie wystąpienia problemu przemocy?.....	70
Wykres 30. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?.....	71
Wykres 31. Czy doznałeś/aś kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? .....	72
Wykres 32. Czy stosowałeś/aś kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? .....	73
Wykres 33. Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?.....	74
Wykres 34. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie?.....	75
Wykres 35. Wiek:.....	77
Wykres 36. Wykształcenie:.....	77
Wykres 37. Miejsce zatrudnienia:.....	78
Wykres 38. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?.....	78
Wykres 39. Stan cywilny.....	79
Wykres 40. Jak często spożywa Pan/i alkohol? .....	79
Wykres 41. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?.....	82
Wykres 42. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?....	83
Wykres 43. Jak często w ostatnich 12 miesiącach widział/a Pan/i na terenie Gminy kobiety w ciąży spożywające alkohol? .....	83
Wykres 44. Czy na terenie Gminy należy ograniczyć ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych?.....	84
Wykres 45. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)?.....	85
Wykres 46. Jak często pali Pan/i e-papierosy? .....	86
Wykres 47. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?.....	87
Wykres 48. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? .....	88
Wykres 49. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? .....	89



Wykres 50. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? .....	89
Wykres 51. Jak często w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? .....	90
Wykres 52. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? .....	92
Wykres 53. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy? .....	94
Wykres 54. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? .....	95
Wykres 55. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? .....	95
Wykres 56. Do kogo zwrócił(a)by się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?.....	96
Wykres 57. Jakie działania według Pana/i podejmuje Gmina, aby ograniczyć zażywanie narkotyków lub dopalaczy?.....	97
Wykres 58. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców? .....	98
Wykres 59. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? .....	99
Wykres 60. Wiek.....	101
Wykres 61. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?.....	101
Wykres 62. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w miejscowości w której Pan/i pracuje/prowodzi działalność: .....	102
Wykres 63. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? .....	103
Wykres 64. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? .....	103
Wykres 65. Czy często zdarza się, że ktoś z dorosłych klientów podejmuje interwencję w sprawie sprawdzenia wieku kupujących alkohol? .....	104
Wykres 66. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni? .....	104





Wykres 67. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobom nieletnim, w sytuacji, gdy osoba ta chciała kupić alkohol dla rodziców? .....	105
Wykres 68. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?.....	105
Wykres 69. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? .....	106
Wykres 70. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? .....	106
Wykres 71. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy? .....	107
Wykres 72. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? .....	107
Wykres 73. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?.....	108
Wykres 74. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat: .....	109
Wykres 75. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?.....	109
Wykres 76. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? .....	110
Wykres 77. Czy utrata zezwolenia na sprzedaż alkoholu za sprzedaż alkoholu nieletnim jest:.....	110
Wykres 78. Liczba małżeństw na 1000 ludności w gminie Jedlnia - Letnisko w porównaniu do powiatu radomskiego i województwa mazowieckiego w latach 2018-2020 .....	112
Wykres 79. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020 .....	113
Wykres 80. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	115



Wykres 81. Liczba rodzin, którym wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	116
Wykres 82. Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko (w zł).....	116
Wykres 83. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko.....	117
Wykres 84. Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny na przestrzeni lat 2018-2020.....	118
Wykres 85. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020 .....	120
Wykres 86. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko.....	122
Wykres 87. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2018-2020 .....	127
Wykres 88. Liczba formularzy „Niebieskie Karty - A”, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko.....	134
Wykres 89. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko.....	135
Wykres 90. Zestawienie ogólnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Jedlnia - Letnisko, województwie mazowieckim i w Polsce na przestrzeni lat 2018-2020 .....	138
Wykres 91. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko.....	139
Wykres 92. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko.....	139
Wykres 93. Zasiłki pielęgnacyjne przyznane osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2018-2020 (liczba świadczeń) .....	140
Wykres 94. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2018-2020.....	141
Wykres 95. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	143
Wykres 96. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	144



Wykres 97. Mieszkańcy gminy Jedlnia - Letnisko zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020 .....	144
Wykres 98. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	146
Wykres 99. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2018-2020 w gminie Jedlnia - Letnisko .....	148
Wykres 100. Liczba przestępstw stwierdzonych w gminie Jedlnia - Letnisko na przestrzeni lat 2018-2020 (prezentowane dane są wartościami szacunkowymi bazującymi na liczbie mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Gminy) .....	150
Wykres 101. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Jedlnia - Letnisko w latach 2018-2020 .....	150